

Utrecht Monitor 2014

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/onderzoek

Vernieuwd en toch vertrouwd

Op het moment van schrijven ben ik precies drie maanden uw burgemeester.

Maanden waarin ik vele honderden Utrechters heb ontmoet, de hand geschud en gesproken. In bedrijven en buurthuizen, in parken en winkels, in daklozenopvangen en wijkbureaus, op sportcomplexen, op straat en bij de mensen thuis. Ik heb daarvan genoten en geniet nog altijd elke dag.

Dat doordringen tot in de haarvaten van de stad is niet alleen een groot genoegen, maar ook een onschatbare bron van informatie. Hoe gaat het met u als Utrechter, waar bent u tevreden/ontevreden over, wat houdt u bezig, op welke manieren bent u actief? Heb inmiddels een rijkdom aan ideeën opgedaan.

De Utrecht Monitor die voor u ligt, is een mooie aanvulling op uw en mijn persoonlijke ervaringen in de stad en zet die ervaringen in een context. Net als de vorige edities bevat deze Utrecht Monitor daartoe de vertrouwde hoofdstukken over onderwerpen als bevolking, stedelijke ontwikkeling, verkeer, economie, cultuur en veiligheid. Nieuw in deze Utrecht Monitor – kan ik u namens de redactie melden – is een klein register waarin u kunt vinden in welk hoofdstuk het onderwerp staat waarin u bent geïnteresseerd.

Eén van de trends die bleken uit het onderzoek voor de Monitor, is dat veel Utrechters zich zorgen maken over de voorzieningen in hun stad. Tegelijk blijkt bij velen het optimisme over de economie en over grote projecten als het Stationsgebied te groeien. Al met al is deze zeventiende Utrecht Monitor, die ik u met plezier aanbeveel, een statistisch portret van een sterke stad die, na een economisch onzekere periode van enkele jaren, soms nog schoorvoetend het zelfvertrouwen herwint.

Jan van Zanen
burgemeester

Samenvatting

Utrecht in tijd van vernieuwing

In de Utrecht Monitor kijken we naar hoe Utrecht 'er voor staat' op basis van uiteenlopende meetuitkomsten. Veel van deze uitkomsten hebben betrekking op wat er in het afgelopen jaar speelde. Wat vaak moeilijk te meten is, maar wel iets zegt over hoe Utrechters hun stad beleven, zijn de verwachtingen die zij hebben. Nu, aan het begin van 2014, staat Utrecht aan de vooravond van veel nieuwe ontwikkelingen. We hebben het niet alleen over de komst van een nieuw College, maar over bijvoorbeeld de passanten van het Stationsgebied, die steeds meer door alle bouwperikelen heen kunnen kijken in afwachting van wat de nieuwbouw hen gaat bieden. Ook zijn er de muzikliefhebbers die uitkijken naar de hernieuwde kennisgeving met hun paleis op het Vredenburg. Sportliefhebbers die zich verheugen op een tourstart die steeds dichterbij komt. Utrechtse ondernemers die vaker een omzetgroei verwachten. Ook de gemeente-ambtenaren hebben verwachtingen: zij komen voor het eerst onder één dak samen te werken in het nieuwe Stadskantoor. Naast deze haast tastbare ontwikkelingen spelen er in de stad ook vernieuwingen die wel voelbaar, maar minder uitgekristalliseerd zijn. De transitie in de zorg en de aanpassingen in het welzijnsveld moeten nog verankeren in de Utrechtse samenleving maar vragen nu al aanpassingen in het verwachtingspatroon van veel inwoners. Alhoewel de eerste resultaten bemoedigend zijn is er nog de inspanning van velen nodig om alle Utrechters te kunnen laten meedoen naar vermogen.

Kenmerken en ontwikkelingen in 2014

Om optimaal tegemoet te kunnen komen aan de verwachtingen van bewoners en te kunnen inzetten op de doelen die de stad zich stelt, is het goed om te weten hoe de stad zich kenmerkt op de diverse beleidsterreinen. Daartoe biedt deze Monitor veel materiaal in de vorm van feiten, meningen en verwijzingen naar achtergrondinformatie. In vogelvlucht geven we in het onderstaande een overzicht van een reeks in het oog springende kenmerken en ontwikkelingen binnen Utrecht aan het begin van 2014. Op het gebied van **bevolkingsopbouw** kenmerkt Utrecht zich nog steeds als een jonge stad. Niet alleen wonen er relatief veel twintigers in de stad en weinig 45-plussers, Utrecht heeft ook van de G32 het grootste aandeel 0- t/m 4-jarigen. Utrecht groeit wat bevolking betreft sneller dan verwacht mag worden op basis van opgeleverde nieuwbouwwoningen. Utrechtse vrouwen krijgen hun kinderen gemiddeld op iets latere leeftijd dan vrouwen landelijk.

Vanuit een breed perspectief bezien, behoort de Utrechtse **arbeidsmarkt** tot de meest veerkrachtige van heel Nederland. Mensen die hier hun baan verliezen hebben relatief vaak weer mogelijkheden om aan de slag te komen. In Europees verband komt de Utrechtse regio voor de tweede keer als meest competitief naar voren; het investeringsklimaat is gunstig voor (buitenlandse) bedrijven. Dit neemt echter niet weg dat veel Utrechters persoonlijk te maken hebben gekregen met de gevolgen van de langdurige **economische crisis**. We zien in Utrecht een stijgende werkloosheid (met name ook onder jongeren) en een toenemend aantal mensen dat moeilijk kan rondkomen. Bijna één op de zeven kinderen groeit momenteel op in een huishouden met een laag inkomen. Eén op de twaalf bewoners heeft te maken met problematische schulden en het aantal uitkeringen loopt op. Op ondernemingsgebied zien we het aantal faillissementen nog steeds toenemen en

blijken ondernemers overwegend somber. Een lichtpuntje is echter dat een kleine meerderheid zich positief toont over de te verwachten omzetgroei in 2014.

Op het gebied van **wonen** bekleedt Utrecht, landelijk gezien, een tweede positie op de woonaantrekkelijkheidsindex van de Atlas voor gemeenten 2013. De Utrechtse woningmarkt kenmerkt zich echter daarnaast nog steeds door stagnatie. De mediane verkooptijd is sinds 2010 gestegen met 120% (van 74 dagen naar 163 dagen). Het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen is laag. De verkoopprijs lijkt zich nu te stabiliseren, wat kan duiden op een voorzichtig begin van herstel op de koopwoningmarkt. Op **Bouwen aan de Stad - locaties** zijn er in 2013 ruim 1.350 woningrenovaties gerealiseerd en ruim 500 nieuwe sociale huurwoningen opgeleverd. In het nieuwbouwgebied Leidsche Rijn - Vleuten - De Meern zijn in 2013 beduidend minder nieuwbouwwoningen opgeleverd dan een jaar eerder (291 in 2013 ten opzichte van 1.217 in 2012).

Waar het de **veiligheid** betreft, zien we dat de totale criminaliteit na jaren van daling, het laatste jaar iets is gestegen. Deze recente lichte stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van delicten met een relatief minder grote impact. Op de speerpunten van het veiligheidsbeleid: woninginbraak, autokraak en geweld is het afgelopen jaar een daling gerealiseerd. Rond een derde van de Utrechters voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt, een percentage dat overigens al jaren min of meer stabiel is. Op het gebied van **gezondheid en leefstijl** doen Utrechters het in vergelijking met andere grote en middelgrote steden goed. Een grote meerderheid van de Utrechters ervaart zijn gezondheid als goed en er is een duidelijke daling te zien in het aantal kinderen met overgewicht. De gemiddelde levensverwachting van de Utrechter is hoog, maar kent wel grote verschillen naar wijk. Zo leeft een inwoner van de wijk

Oost gemiddeld 16 jaar langer zonder chronische aandoeningen dan een inwoner van Overvecht. Volwassen Utrechters rapporteren meer klachten op het gebied van overspannenheid en psychische problematiek dan voorgaande periodes. Eén op de twaalf inwoners van de stad heeft daarnaast te maken met **sociale uitsluiting**. Zij worden door individuele en maatschappelijke factoren belemmerd in een volledige maatschappelijke participatie. Meer mensen dan vier jaar geleden voelen zich wel eens gediscrimineerd.

Er is onder bewoners sprake van een lichte afname van de tevredenheid ten opzichte van een aantal **voorzieningen**, zoals die voor jongeren in de eigen buurt, speelplaatsen en voorzieningen voor sport en cultuur. Het cultuurbezoek onder Utrechters is in vier jaar tijd gedaald van 89% (2010) naar 84% (2013) en de tevredenheid over sportvoorzieningen in de eigen buurt daalde van 65% in 2012 naar 60% in 2013. Waar het gaat om individuele ondersteunende voorzieningen, zoals geboden vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (wmo) zien we in de afgelopen vier jaar een sterke daling in het aantal aanvragen.

Wat **onderwijs** betreft zien we dat er in 2014 geen basisscholen meer zijn met het oordeel 'zeer zwak'. Nog slechts twee scholen hebben het predikaat 'zwak'. Ruim tweederde van de Utrechtse basisscholen neemt deel aan het programma De Vreedzame School en circa 10.000 basisschoolkinderen bezoeken een brede school. In tegenstelling tot het basisonderwijs kent het Utrechtse voortgezet onderwijs relatief veel zwakke scholen in vergelijking met andere grote steden.

De rapportcijfers van bewoners voor de staat van de **openbare ruimte** en de netheid daarvan laat in 2013 een lichte stijging zien ten opzichte van een jaar eerder en ook

de resultaten van de onafhankelijke schouw vertonen een stijgende lijn. Op het gebied van geluidsoverlast blijft driekwart van de inwoners hinder ondervinden en heeft tweevijfde last van stank. De CO₂-uitstoot in de stad daalt licht. Op het gebied van **luchtkwaliteit** zien we dat na inwerkingtreden van het jongste pakket aan schone luchtmaatregelen deze naar verwachting in 2015 op een beperkt aantal plekken nog niet aan de Europese norm voldoet. **De milieubewustheid** van Utrechters neemt verder toe. Utrechters scheiden in toenemende mate hun afval, zetten vaker dan voorheen de verwarming lager en letten er op hun apparaten niet op stand-by te laten staan. Er is sprake van een groeiende interesse voor stadslandbouw.

De tevredenheid van Utrechters over de **bereikbaarheid** van de eigen buurt en binnenstad met het openbaar vervoer is het afgelopen jaar na doorwerking van de rijksbezuinigingen iets gedaald. Daar staat tegenover dat de tevredenheid over het fietsparkeren in de binnenstad is toegenomen. Het autobezit van Utrechters daalt geleidelijk. Ruim een derde van de Utrechtse huishoudens heeft geen auto.

Op het gebied van **participatie** zien we dat burgers in de afgelopen jaren minder vaak (zichtbare) initiatieven zijn gaan nemen op het gebied van leefbaarheid. Daar staat tegenover dat 85% van de bewoners zich verantwoordelijk voelt voor zijn buurt en 30% aangeeft te helpen met het schoonmaken en schoonhouden van de openbare ruimte. 15% helpt nu nog niet mee, maar zou dat wel willen gaan doen. 42% van de inwoners zet zich vrijwillig in voor diensten of organisaties en 9% verleent intensieve mantelzorg.

Inhoud

Voorwoord 3

Samenvatting 4

Hoofdstukken

1. **Bevolking** 8

2. **Participatie** 12

3. **Publieksdienstverlening** 15

4. **Wonen** 18

5. **Krachtwijken/Bouwen aan de stad** 22

6. **Nieuwbouw Leidsche Rijn,
Vleuten-De Meern** 25

7. **Stationsgebied** 28

8. **Vastgoed** 31

9. **Milieu en duurzaamheid** 34

10. **Verkeer** 37

11. **Openbare ruimte en groen** 40

12. **Economie** 43

13. **Werk en inkomen** 46

14. **Onderwijs** 50

15. **Jeugd** 53

16. **Samenleven** 57

17. **Gezondheid en welbevinden** 61

18. **Veiligheid** 65

19. **Cultuur** 68

20. **Sport** 71

Over de Utrecht Monitor 74

Colofon 75

Kernbegrippen

A

Achterstandsleerling	50
Afvalinzameling	34, 35
Afvalscheiding	35
Allochtonen	9, 58
Arbeidsmarkt	8, 43, 45, 47, 56
Arbeidsongeschiktheid	48, 49
Arbeidsparticipatie	46, 47, 49
Armoede	48, 55
Autobezit	38
Autokraak	66

B

Basisonderwijs	50, 52, 54, 56, 60
Bedrijfsruimte	32, 33
Bedrijventerreinen	27, 31, 32
Bereikbaarheid	16, 18, 29, 37, 38
Beroepsbevolking	46, 47
Bevolking	8, 9, 10, 11, 32, 39, 50, 61, 69
Bevolkingsgroei	9, 32
Bevolkingsontwikkeling	10
Bevolkingsprognose	11
Bewonersactiviteiten	57, 58, 59, 60
Bewonersmeldingen	41
Bibliotheek	17, 59, 68, 69, 70
Bijstand	47, 48, 49, 54, 56
Bodemkwaliteit	34
Bodemonderzoeken	34, 35
Bodemsaneringen	34, 35
Bouwen aan de Stad	22, 23, 24
Burgerschap	53
Burgerzaken	17
Buurtoordeel	19, 24, 25, 26, 41, 58

C

Citoscores	50, 51
CO ₂ uitstoot	34, 35
Combinatiefunctionarissen	71
Criminaliteit	65, 66
Cultuur	43, 45, 68, 69, 70

D

Dakloosheid	63, 64
Discriminatie	59
Duurzaamheid	34, 36

E					
Economie	43, 44, 45	Mantelzorg	57, 58	Vastgoed	18, 31, 32, 33
Economische crisis	8, 11, 32, 43, 46, 47	Migratie voortgezet onderwijs	50	Veiligheid	37, 65, 66
Etniciteit	9, 59	Milieu	34	Verkeersveiligheid	26, 37, 38
EYOF	71, 73	Misdrijven	62, 66	Verkiezingen	12, 13
		Museumbezoek	70	Voortgezet onderwijs	50, 51, 52, 56
F				Voor- en vroegschoolse	
Faillissementen	43, 44	N		Educatie (VVE)	51, 55
Fietsenstalling	29, 37, 38, 39	Netheid buurt	23, 24, 40, 41, 42	Voorzieningen	59, 60, 62, 64, 71, 72
Fietsparkeren	29, 37, 38	Nieuwbouwwoning	19, 20, 23, 27	Vrijetijd	54
				Vrijwilligerswerk	50, 57, 58, 73
G		O		W	
Gemeenteraadsverkiezingen	12, 13	Ondernemersvertrouwen	44, 45	Werk en Inkomen	46
Geweld	62, 65, 66, 67	Online winkelen	33	Werkgelegenheid	39, 43, 44
Gezondheid	22, 24, 36, 45, 54-56, 59, 61-64, 72	Opvoedingsproblemen	55	Werkloosheid	46, 47, 48, 53, 56
Groen in de buurt	40, 41, 42, 58, 59	Overgewicht	55, 61, 62, 63	Wijkraad	12, 13
		Overlast door stank	34, 35	Winkelmarkt	31, 32
		Overlast door verkeer	34, 35	Wmo	62, 64
H				Woninginbraak	65, 66, 67
Huisarts	60, 61	P		Woningmarkt	18, 19, 21
Huiselijk geweld	62	Parkeren	29, 37, 38	Woningproductie	26, 27
Huishoudens	9, 19, 21, 35, 38, 47-49, 54, 56, 62	Participatie	12, 13		
Huisverbod	71	Pendel	37, 39, 45	Z	
		Publieksbalies	16, 17	Zelfredzaamheid	57, 58
		Publieksdienstverlening	15	ZZP'ers	45
I					
Imago van Utrecht	28, 29, 69	R			
Inkomen	46, 47, 48, 49, 53, 55, 64, 71	Recessie	18		
Inspectieresultaten	52				
Inwoners	61, 63, 64, 66, 69, 72	S			
		Schuldhelpverlening	47, 48		
J		Servicenormen	15, 16		
Jeugd	8, 53-56, 60, 61, 63, 65, 71-73	Sociaal isolement	58		
Jeugdzorg	53, 54, 55, 56	Social media	14, 16		
Jongerenoverlast	22, 23, 24, 65, 66, 67	Sociale cohesie	36, 58, 59		
		Sociale huurwoning	19, 20, 23		
		Sociale samenhang	23, 24		
K		Sport	25, 26, 27, 56, 57, 60, 71, 72, 73		
Kantorenmarkt	31	Stadskantoor	28, 29, 30		
Kantorenvoorraad	31, 32	Stadslandbouw	36		
KCC	16, 17	Startkwalificatie	51		
Koopkracht	32				
Koopwoning	18, 19, 20, 21	T			
Krachtwijken	22, 23, 24	Toekomstverwachting buurt	23, 26		
		Treinreizigers	37, 38		
L					
Leidsche Rijn	11, 25, 26, 27, 49, 60	U			
Luchtkwaliteit	34	Uitkeringen	46, 48, 49, 54, 56		
Luchtverontreiniging	34, 35				

Bevolking

Visie en ontwikkeling

Op 1 januari 2014 heeft Utrecht 328.276 inwoners. De stad groeit in 2013 met meer dan 6.000 inwoners en ook in de toekomst blijft Utrecht groeien. De gemeente verwacht de 350.000-ste inwoner over vijf jaar en de 375.000-ste over tien jaar. De leeftijdsopbouw verandert naar verwachting niet veel, en dat terwijl de rest van Nederland vergrijst. Vergeleken met de 38 grootste steden in Nederland wonen in Utrecht relatief veel twintigers en dertigers en weinig 45-plussers. Met het aandeel 0- t/m 4-jarigen staat Utrecht op nummer één. Utrechters verhuizen veel; in 2013 gaan bijna 50.000 inwoners naar een andere woning. Verhuizingen komen vooral voor rekening van de twintigers; jaarlijks verhuist één op de drie. Onder de 45-plussers verhuist ieder jaar 6%.

Utrecht heeft relatief de meeste 0- t/m 4-jarigen van de 38 grootste gemeenten van Nederland

Utrecht heeft relatief de minste 45-plussers van de 38 grootste gemeenten van Nederland

Trends en conclusies

Groei aantal inwoners

Op 1 januari 2014 telt Utrecht 328.276 inwoners. Utrecht groeit sneller dan te verwachten was op basis van woningbouw: in het afgelopen jaar zijn er 1.781 woningen bijgekomen en 6.276 personen. De stad oefent een grote aantrekkingskracht uit en er is sprake van verdichting: meer inwoners per woning en minder leegstand. Deze trend zien we al van voor de economische

crisis, maar zet zich nu versterkt door. Vergeleken met de andere G4-steden groeide Utrecht in de afgelopen tien jaar sterker. De toename van de gemiddelde woningbezetting lijkt op die in de andere grote steden.

Aandeel jeugdigen

Met veel twintigers en weinig 45-plussers heeft Utrecht de specifieke leeftijdsopbouw van een universiteitsstad. Die leeftijdsopbouw is nog meer geprononceerd dan bij andere steden in Nederland. In Utrecht wonen daarnaast relatief veel kinderen. Waar in het verleden studenten en starters op de arbeidsmarkt na een aantal jaren Utrecht weer verlieten, blijft nu een deel in Utrecht wonen. Dit komt vooral door de nieuwbouw Leidsche Rijn, maar ook de economische crisis speelt een rol. Onder de 38 grootste steden in Nederland is Utrecht nummer één in het aandeel 0- t/m 4-jarigen. Ook met het aandeel twintigers en dertigers staat Utrecht bovenaan.

Met het aandeel 45-plussers staat Utrecht juist helemaal onderaan. In Utrecht is 30% ouder dan 45, in Groningen is dit 33%, in Amsterdam 36% en in de andere grote steden is het aandeel 45-plussers nog groter.

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013	2014
aantal inwoners	307.124	311.405	316.277	322.000	328.276
0- t/m 11-jarigen	43.944	45.239	46.309	47.344	48.218
12- t/m 17-jarigen	14.926	15.115	15.608	16.286	17.071
18- t/m 26-jarigen	57.710	57.949	58.176	58.886	60.074
27- t/m 44-jarigen	100.194	100.938	102.092	103.333	104.445
45- t/m 64-jarigen	59.875	61.628	62.562	63.832	65.409
65-plussers	30.475	30.536	31.530	32.319	33.059
% allochtonen	32	32	32	32	32
% niet-westerse allochtonen	21	22	22	22	22
aantal huishoudens	161.222	163.762	165.503	168.245	171.041
% huish; alleenstaand	53	54	54	54	54
% huish; gezinnen met kinderen	25	25	25	26	26
totaal aantal geborenen	5.021	4.939	5.097	4.942	-
totaal aantal overledenen	1.802	1.852	1.852	1.892	-
totaal aantal verhuizingen binnen Utrecht	25.702	28.202	26.536	26.781	-
totaal aantal vestigers uit een andere gemeente of land	23.015	23.830	24.777	25.833	-
totaal aantal vertrekkers naar andere gemeente of land	21.917	22.034	22.313	22.654	-

Bron: GBA Utrecht, bewerking door Onderzoek.

Utrechtse moeders krijgen hun kinderen op iets latere leeftijd dan gemiddeld in Nederland.

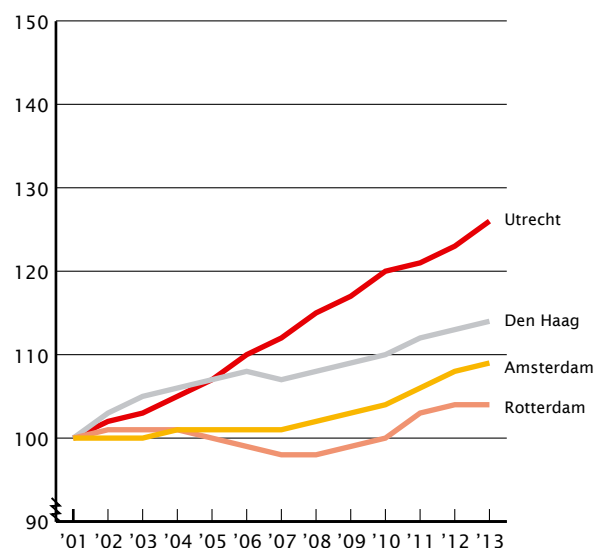
Huishoudens

Utrecht telt ruim 171.000 huishoudens. Ruim de helft van de huishoudens is alleenstaand, een kwart heeft kinderen en een vijfde wordt gevormd door partners zonder kinderen. De verdeling naar type huishouden is in 2013 ongeveer gelijk aan de verdeling in 2008. Utrecht krijgt meer gezinnen met kinderen door de nieuwbouw, maar ook het aantal alleenstaanden en stellen zonder kind neemt toe door de toenemende instroom van jongeren. Zo is het aantal in Utrecht wonende studenten in de afgelopen tien jaar met 55% toegenomen.

Etniciteit

104.000 Utrechters zijn van niet-Nederlandse herkomst (32%) en hebben in totaal 259 verschillende etniciteiten. 70.000 Utrechters hebben een niet-westerse herkomst (22%). Het aandeel autochtoon, allochtoon en niet-westers is al jaren gelijk in de stad. De groei is in al deze groepen even groot.

Bevolkingsgroei in G4

Bron: CBS, bewerking Onderzoek

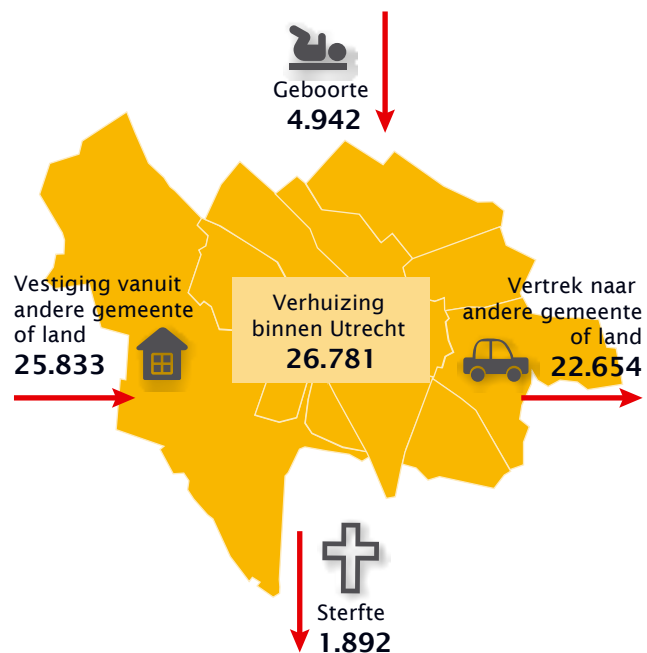
Verhuizingen

De natuurlijke groei (geboorte – sterfte) is in Utrecht in 2013 kleiner dan de groei door verhuizingen: in 2013 is de natuurlijke groei 3.050 en groei door migratie 3.179. In Utrecht zijn altijd veel verhuisbewegingen: in 2013 vestigen zich bijna 26.000 mensen, meer dan 22.000 mensen vertrekken en bijna 27.000 mensen verhuizen binnen de stad. 15% van de Utrechters verandert jaarlijks van adres. Veel van die verhuizingen zijn onder jongeren. Jaarlijks verhuist één op de drie twintigers, onder de 45-plussers is dit net 6%.

Geboorte en sterfte

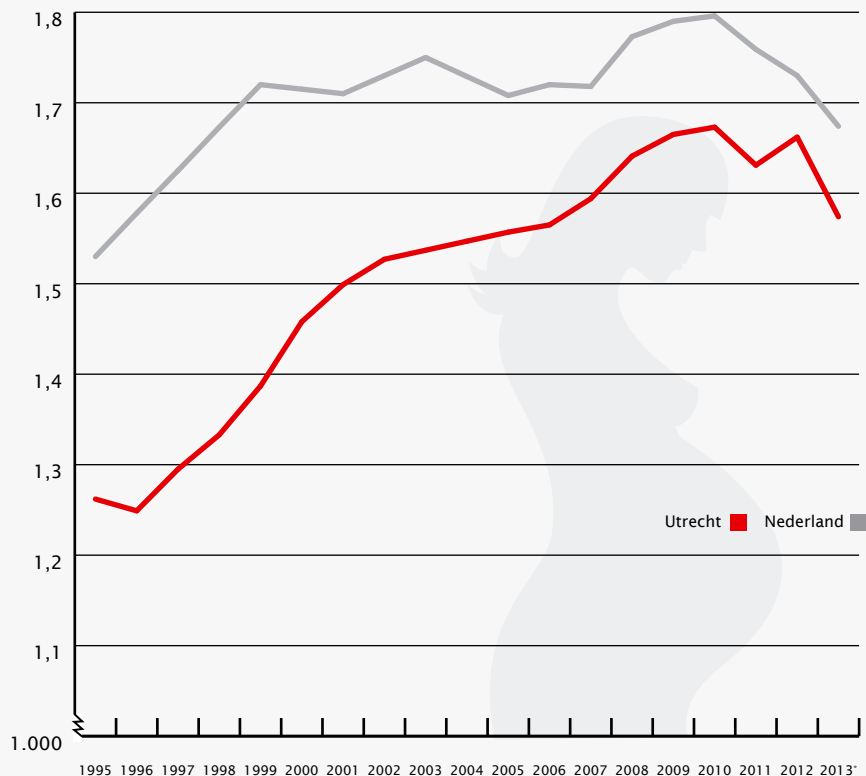
In 2013 zijn 4.942 kinderen geboren. Utrecht heeft vanouds relatief weinig geboortes. Met de vele nieuwbouw verandert dit. De Utrechtse vruchtbaarheidscijfers zijn de afgelopen jaren steeds meer op de gemiddelde Nederlandse gaan lijken. De vruchtbaarheid in Utrecht steeg van 1,26 in 1995 naar 1,66 in 2012, in heel Nederland is dit dan 1,73. In 2013 daalde de vruchtbaarheid in Utrecht flink naar 1,57.

Bevolkingsontwikkeling

Bron: CBS, bewerking Onderzoek

Vruchtbaarheid in Utrecht en Nederland

Bron: CBS, *Voorlopig cijfer

De sterfte in Utrecht per duizend van de bevolking is erg laag. Dit komt door de leeftijdsopbouw van de stad. Gestandaardiseerd voor leeftijd ligt de sterfte iets boven het Nederlandse cijfer.

Prognose bevolkingsopbouw

Utrecht blijft de komende twintig jaar groeien. Prognoses voor Utrecht geven de volgende mijlpalen: 350.000 inwoners in 2019, 375.000 in 2024 en de 400.000-ste inwoner in 2037. Utrecht groeit de komende twintig jaar relatief sterker dan de drie andere grote steden. De leeftijdsopbouw van Utrecht blijft naar verwachting in de toekomst ongeveer gelijk, wat opmerkelijk is aangezien bijna alle gemeenten vergrijzen. Al blijft de leeftijdsopbouw gelijk, de groei in absolute aantallen is flink en een uitdaging voor het Utrechtse beleid. De volgende tien jaar komen er per saldo 47.000 Utrechters bij: 2.000 peuters t/m 3 jaar, 4.500 kinderen van 4 t/m 11 jaar, 5.000 tieners van 12 t/m 17 jaar, 6.500 jongeren van 18 t/m 24 jaar, 21.000 inwoners van 25 t/m 64 jaar en 8.000 65-plussers.

Leeftijd moeders bij geboorte kind

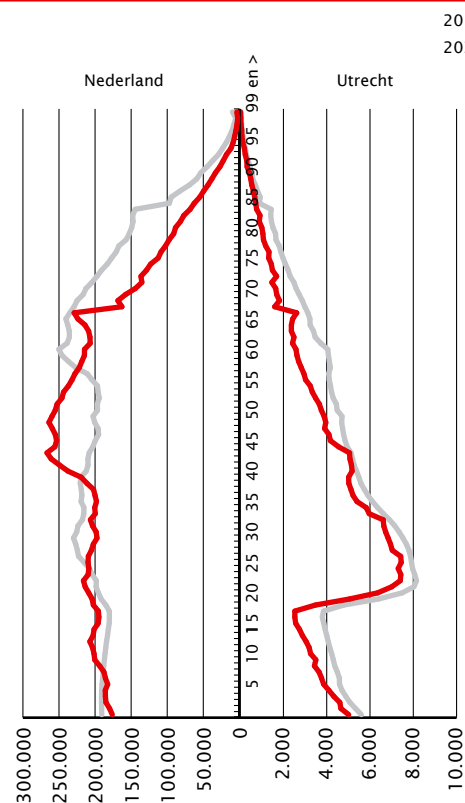
Met het grote aandeel studentes in de stad krijgen Utrechtse vrouwen later dan gemiddeld kinderen. De gemiddelde leeftijd waarop een Utrechtse vrouw een kind krijgt is 32, landelijk is dit 31. In het verleden vertrokken veel gezinnen uit Utrecht met de komst van een eerste kind, een tweede kind of als het kind de basisschoolleeftijd bereikte. Nu blijven gezinnen vaker in Utrecht wonen. Deze verandering wordt toegeschreven aan de komst van nieuwbouwgebieden in Leidsche Rijn en Vleuten - De Meern en aan de economische crisis.

In Utrecht verhuist jaarlijks één op de drie twintigers.

In 2019 heeft Utrecht naar verwachting 350.000 inwoners.

Utrechtse moeders krijgen hun kinderen op iets latere leeftijd dan gemiddeld in Nederland.

Leeftijdsopbouw Nederland en Utrecht

Bron: Prognose gemeente Utrecht 2013

MEER WETEN?

- CBS, 2012, Generatie Babyboom, (video), <http://www.youtube.com/watch?v=LDR3Jbm4wis>.
- CBS, 2013, Immigranten en werknemers uit de Europese Unie in Nederland, Bevolkingstrends.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Bevolkingsprognose 2013.
- NIDI, 2013, Op naar de honderd! Sterke toename van de kans om honderd jaar te worden, Meer sociale cohesie maar niet gelukkiger, werkgevers en werkende gepensioneerden. Demos nummer 9.
- PBL, 2013, Jongeren en stedelijke groei.

Participatie

Visie en ontwikkeling

De gemeente Utrecht heeft participatie hoog op de politieke agenda staan en wil bijvoorbeeld onder de noemer 'co-creatie' graag meewerken aan burger-initiatieven vanuit de wijk. Het aantal inwoners dat daadwerkelijk probeert het gemeentelijk beleid te beïnvloeden is de afgelopen vier jaar teruggelopen, wat zich vooral uit in een dalend aantal initiatieven van burgers op het gebied van leefbaarheid. In deze periode nam ook het leefbaarheidsbudget af. Het uitbrengen van een stem bij de gemeenteraadsverkiezingen is eveneens een belangrijke vorm van invloed uitoefenen op het gemeentebestuur. In 2014 was de opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen met 54,2%, 1,7% hoger dan in 2010.

Wijkbewoners Noordwest brengen op uitnodiging van de voorzitter van de tweede kamer een tegenbezoek aan de tweede kamer, najaar 2013.

Eén op de zes Utrechters (17%) heeft in 2013 iets ondernomen om het gemeentelijk beleid te beïnvloeden.

Eénderde van de inwoners is bekend met het leefbaarheidsbudget, waaruit initiatieven voor de wijk of buurt gefinancierd kunnen worden.

Trends en conclusies

Invloed

Eén op de zes Utrechters (17%) heeft in 2013 actie genomen om het gemeentelijk beleid te beïnvloeden. Daarmee komt dit percentage, na een lichte stijging vorig jaar, weer op het niveau van 2011. De meest genoemde manieren om invloed uit te oefenen zijn het invullen van enquêtes, bezwaar aantekenen, een klacht indienen, een petitie tekenen of bellen, mailen en schrijven naar de gemeente. Inwoners die geen invloed uitoefenen op het gemeentebestuur zeggen hiertoe geen aanleiding te zien of er geen tijd voor te hebben. Ongeveer één op de twintig inwoners geeft aan niet te weten hoe ze invloed zouden moeten uitoefenen.

Wijkraadadviezen

Het aantal adviezen dat de wijkraden gezamenlijk uitbrengen is de afgelopen drie jaar vrij stabiel. In 2013 zijn er in totaal 62 adviezen uitgebracht, één meer dan in 2012.

Leefbaarheid

Driekwart van de Utrechters geeft aan zich verantwoordelijk te voelen voor de leefbaarheid en veiligheid in de eigen buurt. Eénderde van de inwoners zegt ook daadwerkelijk actief te zijn geweest om de leefbaarheid en veiligheid te verbeteren. Het aantal initiatieven dat burgers nemen in het kader van het leefbaarheidsbudget neemt de laatste jaren af. In 2013 zijn er circa 2.000 initiatieven om de leefbaarheid in de wijk te vergroten gefinancierd uit het leefbaarheidsbudget, tegenover ruim 2.600 in 2010. Dit loopt parallel aan de afname van het budget van zeven miljoen in 2010 naar vijf miljoen in 2013. Tegelijkertijd is er ook sprake van een dalende bekendheid met het leefbaarheidsbudget (van 46% in 2010 naar 33% in 2013).

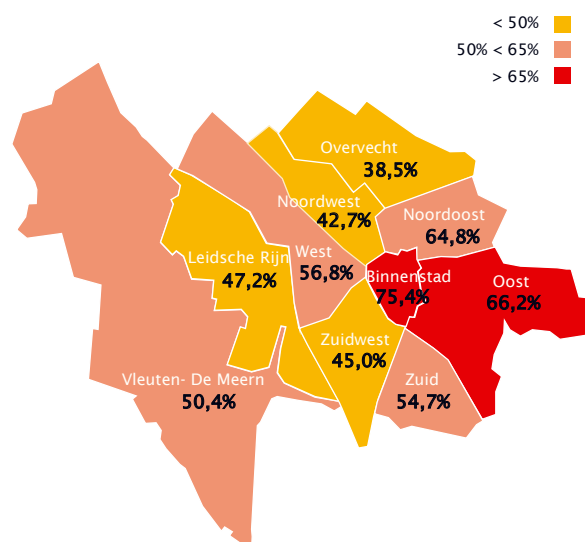
Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
aantal initiatieven leefbaarheid	2.611	2.354	2.150	2.000
aantal adviezen wijkraad	65	59	61	62
% inwoners dat iets gedaan heeft om het beleid te beïnvloeden*	26%	17%	20%	17%
% inwoners dat vindt dat gemeente met hun bijdrage iets heeft gedaan**	-	-	-	27%
% bekend met leefbaarheidsbudget	46%	43%	34%	33%
% inwoners dat goed weet wat er speelt in de Utrechtse gemeentepolitiek	-	-	-	12%

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht | * Antwoordmogelijkheden op onderliggende vraag in 2013 gewijzigd | ** Nieuwe vraag in 2013

*Driekwart van de
Utrechters voelt zich
verantwoordelijk
voor de leefbaarheid
en veiligheid in de
eigen buurt.*

Verkiezingsopkomst Gemeenteraadsverkiezingen 2014

Bron: gemeente Utrecht, 2014

Participatietrajecten

Utrechters die participeren in gemeentelijke projecten en initiatieven geven het rapportcijfer 6,9 aan de manier waarop zij bij het participatieproces betrokken zijn. Dat is een hoger resultaat dan in 2011, toen het participatieproces met een 6,7 werd beoordeeld. Net als in 2011 vindt bijna 70% van de participanten dat de interactie open en constructief was. Ook is het percentage participanten (48%) dat tevreden is met de uitkomst van het participatieproces gelijk gebleven.

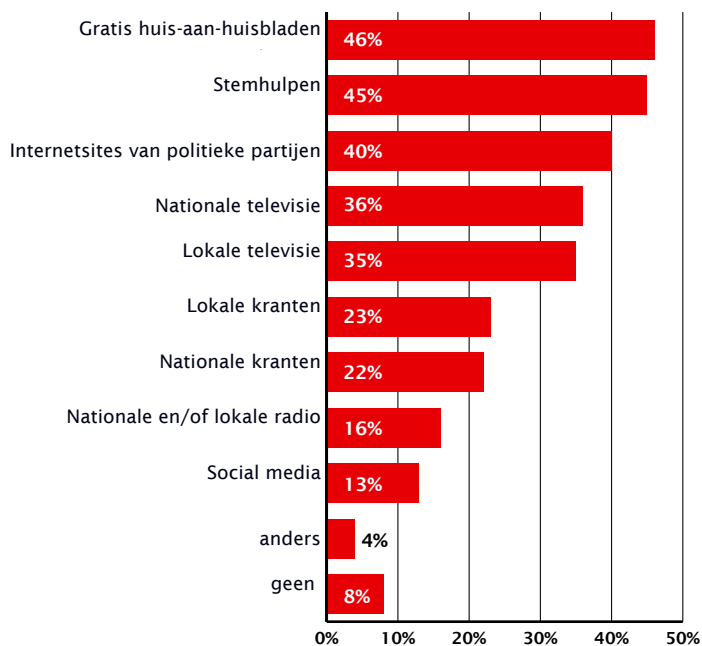
Opkomst gemeenteraadsverkiezingen

Stemmen tijdens de gemeenteraadsverkiezingen is ook een manier om invloed uit te oefenen op gemeentelijk beleid. In 2014 heeft 54,2% van de Utrechtse stemgerechtigden hun stem uitgebracht tijdens de gemeenteraadsverkiezingen, wat 1,7% meer was dan in 2010. De opkomst was het hoogst in de binnenstad (75,4%) en het laagst in Overvecht (38,5%). Populaire informatiebronnen voor de verkiezingen waren huis-aan-huisbladen en stemhulpen (Stemwijzer, KiesKompas).

*Eén op de acht (12%)
Utrechters vindt dat ze goed
op de hoogte zijn van wat er
speelt in de Utrechtse
gemeentepolitiek.*

*De gemeentelijke website is
het meest populaire
medium om contact op te
nemen met de gemeente,
gevolgd door het algemene
telefoonnummer.*

Informatiebronnen gemeentepolitiek voor inwoners

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, 2013

Contacten inwoners met wijkbureau

Heeft u in de afgelopen 2 jaar contact opgenomen met het wijkbureau/wijkservicecentrum in uw wijk over het onderstaande?

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, 2013

Contact met de gemeente

Vier op de tien bewonerspanelleden geven in 2013 aan wel eens met vragen, ideeën of problemen betreffende de eigen straat/ buurt/wijk contact te hebben gezocht met de gemeente. Dat is minder dan twee jaar geleden, toen bijna de helft (47%) contact opnam met de gemeente. De gemeentelijke website is net als in 2011 het meest populaire medium hiervoor. Het algemene telefoonnummer staat op de tweede plaats, hoewel dit medium minder wordt ingezet dan twee jaar geleden. Ook gaan bewonerspanelleden in 2013 ten opzichte van 2011 minder snel voor vragen en problemen naar het wijkbureau. De tevredenheid over de afhandeling van hun vraag of idee is niet veranderd ten opzichte van 2011. 43% van de bewonerspanelleden die contact opnamen met de gemeente is tevreden over de afhandeling hiervan. Bijna één derde (32%) is ontevreden. Het wijkbureau scoort wat tevredenheid over de afhandeling betreft hoger dan het algemene telefoonnummer of de gemeentelijke website.

Oplossen buurtproblemen

Tweederde van de bewonerspanelleden vindt het goed dat burgers steeds vaker het initiatief nemen om problemen in de buurt op te lossen. 20% van de bewonerspanelleden is van mening dat de gemeente hier een actieve rol in speelt en actief bewonersinitiatieven stimuleert.

Van de bewonerspanelleden die weten dat er een wijkbureau of wijkservice-centrum in hun wijk is (80%) heeft 40% hier wel eens contact mee opgenomen.

MEER WETEN?

- COB/SCP, 2013, Burgerperspectieven 4 (vertrouwen in politiek).
- Gemeente Utrecht, 2013, Nota versterking en verbreding participatie.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, 2-meting wijkgericht werken.
- SCP, 2013, Met het oog op de tijd. Een blik op de tijdsbesteding van Nederlanders.
- SCP, 2013, De sociale staat van Nederland.
- www.benchmarkburgerparticipatie.nl
- www.utrecht.nl/publiekszaken/verkiezingen

Publieksdienstverlening

Visie en ontwikkeling

De gemeente Utrecht werkt aan een verbetering van de publieksdienstverlening door zoveel mogelijk in te zetten op gedigitaliseerde dienstverlening en de dienstverleningsprocessen te stroomlijnen en te standaardiseren. In 2013 is het aantal digitale aanvragen opnieuw gestegen, evenals het aantal websitebezoeken. Er is sprake van een afname van het aantal telefoontjes naar het algemene nummer van de gemeente en ook het aantal ingeboekte poststukken is afgenomen. De gemeente hanteert servicenormen om de communicatie met de bewoners zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Op het gebied van digitale en telefonische dienstverlening scoort Utrecht boven het benchmarkgemiddelde van 55 deelnemende gemeenten. Wat betreft baliebezoek scoort Utrecht nog iets onder dit gemiddelde, maar in vergelijking met 2012 is de score gestegen.

Trends en conclusies

Digitale aanvragen

In 2013 vonden bijna 170.000 aanvragen digitaal plaats, waarvan de meeste betrekking hebben op het maken van een afspraak met de gemeente (38%), gevolgd door inzameling van grofvuil (8%) en binnengemeentelijke verhuizingen (7%).

Websitebezoeken gemeente

In 2013 is de website van de gemeente (www.utrecht.nl) 4,2 miljoen keer bezocht. Hiermee is het aantal websitebezoeken met ruim een miljoen gestegen (ruim 3 miljoen in 2012). Daarnaast heeft de gemeente in 2013 bijna 44.000 poststukken ingeboekt.

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
aantal digitale aanvragen via website www.Utrecht.nl	38.949	101.727	150.286	167.651
aantal telefoontjes naar algemene nummer gemeente	337.000	271.000	396.000	341.000
% e-mails beantwoord binnen 5 werkdagen*	-	78%	78%	****
telefonische bereikbaarheid Klantcontactcentrum (KCC)	93%	96%	94%	92%
% bezoekers balie binnen norm geholpen**	60%	64%	65%	73%
% post afgehandeld binnen de streeftijd***	61%	76%	75%	73%
rapportcijfer digitale dienstverlening	-	-	7,6	7,5
rapportcijfer bellers met Klantcontactcentrum	7,5	7,7	7,4	7,5
rapportcijfer baliebezoekers voor publieksbalies	7,7	7,6	7,3	7,5

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, VNG Benchmark Publiekszaken | * betreft e-mails aan afdelingsmailboxes | ** betreft balie Burgerzaken | *** betreft alle in het gemeentelijk systeem geregistreerde poststukken | **** cijfer nog niet beschikbaar over 2013.

71% van de bellers kon in 2013 direct door het Klantcontactcentrum worden geholpen.

Bewoners deden in 2013 ruim 167.000 keer een digitale aanvraag via de website van de gemeente.

Utrechters waarderen de digitale dienstverlening van de gemeente met een 7,5.

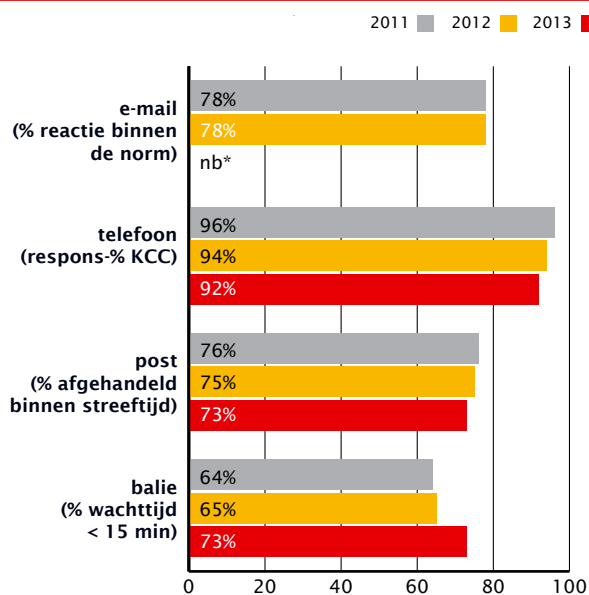
Servicenormen

Uit registratiegegevens blijkt dat 71% van de bellers in 2013 direct door het Klantcontactcentrum kon worden geholpen. In vergelijking met voorgaande jaren wordt dit percentage steeds hoger. In 2012 kon 69% van de bellers direct worden geholpen, in 2011 lag het percentage nog op 64%. 83% van de baliebezoekers met een afspraak wordt binnen de norm (15 minuten wachttijd) geholpen. Het percentage bezoekers zonder afspraak dat binnen de norm is geholpen bij baliebezoek is 69%. Van de bewoners die met een vraag, idee of probleem contact opnamen met de gemeente is ruim vier op de tien (43%) (zeer) tevreden over de afhandeling hiervan. Daarnaast is 32% (zeer) ontevreden over de afhandeling van hun vraag, idee of probleem.

Sociale media

De gemeente maakt actief gebruik van sociale media, bijvoorbeeld door actief te reageren op vragen die via sociale media worden gesteld. Meer dan 60% van de tweets die Utrecht verstuurt zijn antwoorden op tweets van burgers. Daarmee scoort Utrecht op interactie via Twitter het hoogst van alle provinciehoofdsteden.

Utrechtse servicenormen

Bron: Gemeente Utrecht | * niet beschikbaar in 2013

Hulp bij digitale dienstverlening

De gemeente streeft er naar de groep mensen die (nog) niet zelfstandig kan omgaan met de digitale overheid, te ondersteunen. Voor deze groep blijven de balie- en telefoonfuncties beschikbaar en worden er in samenwerking met de bibliotheek cursussen aangeboden in het leren omgaan met de digitale dienstverlening door de overheid.

Utrecht ten opzichte van andere gemeenten

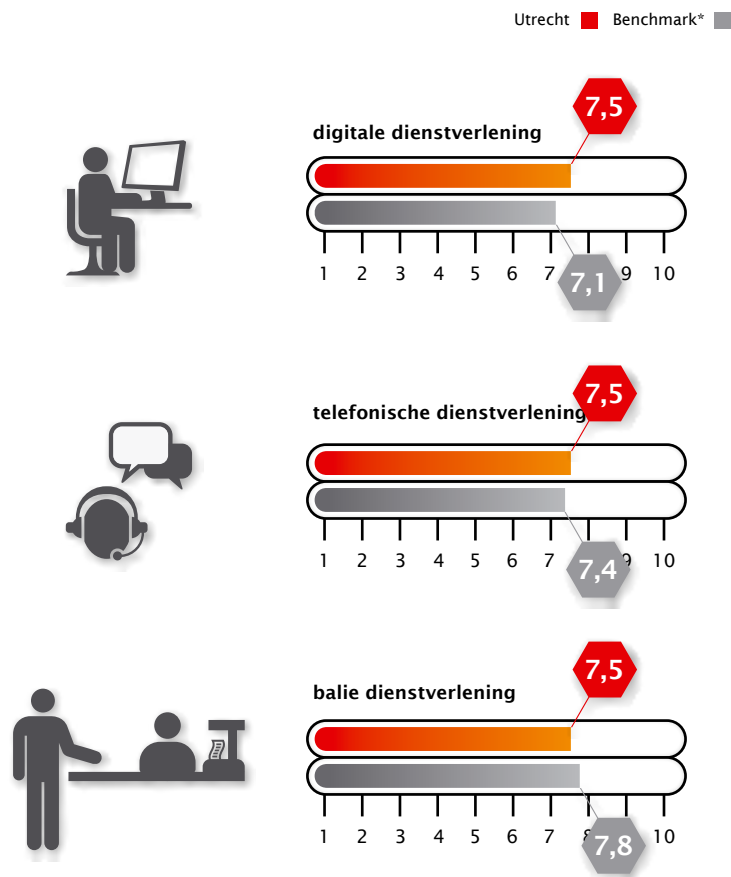
In 2013 hebben 55 gemeenten deelgenomen aan de Benchmark Publiekszaken. Utrechters waarderen de digitale dienstverlening van hun gemeente hoger dan het benchmarkgemiddelde (7,5 ten opzichte van 7,1). De telefonische dienstverlening van het Klantcontactcentrum van de gemeente krijgt een 7,5. Dit rapportcijfer is iets hoger dan het benchmarkgemiddelde van 7,4. Er wordt op dit gebied binnen Utrecht hoog gescoord op factoren als bejegening, proactiviteit en klantgerichtheid. Een aanvullend telefonie onderzoek in 2013 bevestigt dit positieve beeld met een Utrechts rapportcijfer van 8,5, ten opzichte van een 7,9 voor gemeenten gemiddeld. Baliebezoekers geven in Utrecht gemiddeld een 7,5 voor het contact dat zij hadden met de publieksbalies van Burgerzaken. Dit is lager dan het benchmarkgemiddelde (7,8).

Bewoners belden in 2013 ruim 340.000 keer naar de gemeente.

Bezoekers waarderen de publieksbalies van de gemeente Utrecht met een 7,5.

In 2013 is de website van de gemeente (www.utrecht.nl) 4,2 miljoen keer bezocht.

Rapportcijfer contact met gemeente

Bron: Gemeente Utrecht, 2013

* In 2013 hebben 55 gemeenten deelgenomen aan de Benchmark Publiekszaken.

MEER WETEN?

- Gemeente Utrecht, 2013, Resultaten Utrecht Benchmark Publiekszaken 2013.
- SCP, 2013, Burgers over de kwaliteit van publieke diensten.
- Telan, 2013, Rapport bereikbaarheidsonderzoek 2013 gemeente Utrecht Klantcontactcentrum.
- www.benchmarking-publiekszaken.nl

Visie en ontwikkeling

In reactie op de economische recessie kiest de gemeente Utrecht voor een koerswijziging op het gebied van stedelijke ontwikkeling. De komende jaren staan minder in het teken van het streven naar hoge aantallen nieuwbouw. Renovatie van, en nieuwe bestemmingen voor leegstaand vastgoed vormen enkele nieuwe speerpunten. Op de Utrechtse koopwoningmarkt lijkt de situatie zich te stabiliseren. De mediane verkoopprijs komt in 2013 uit op hetzelfde niveau als in 2012. Ondanks dit zijn de huidige perspectieven voor het weer aantrekken van de woningmarkt matig door strengere hypotheekisen en inkomensonzekerheid. Utrechters blijven in het algemeen echter positief over hun woning en de buurt waarin ze wonen. Utrecht staat net als voorgaande jaren nog steeds op de tweede plek van de woonaantrekkelijkheidsindex. De aanwezigheid van de universiteit en grote bereikbaarheid van banen dragen hier aan bij.

Utrechters geven gemiddeld het rapportcijfer 7,5 voor hun woning.

Utrechters beoordelen hun buurt gemiddeld met een 7,1.

Trends en conclusies

Woon aantrekkelijkheidsindex

Utrecht scoort goed op de woon aantrekkelijkheidsindex en staat op de tweede plaats van de 50 grootste gemeenten. Ook in voorgaande jaren wist de stad de tweede plek te behalen.

Amsterdam voert de ranglijst aan. De hoge positie heeft Utrecht vooral te danken aan de aanwezigheid van een universiteit, de goede bereikbaarheid van banen vanuit de gemeente en de nabijheid van natuurgebieden.

Mediane verkoopprijs koopwoningen

De mediane verkoopprijs van een bestaande koopwoning is het afgelopen jaar constant gebleven (€ 218.953). In 2012 was sprake van een daling van 6% maar deze daling zet in 2013 niet door. In het tweede kwartaal van dit jaar was sprake van een opleving (€ 223.001), maar in het derde kwartaal daalde de prijs weer naar het oude niveau. Vergeleken met de andere G4-gemeenten is de mediane verkoopprijs in Utrecht hoog. In Den Haag en Rotterdam liggen de verkoopprijzen lager dan in Utrecht. Alleen Amsterdam komt gemiddeld hoger uit. Landelijk signaleert de NVM een prijsstijging in het laatste kwartaal van 2013 ten opzichte van het voorgaande kwartaal (1,5%). Redenen zijn onder andere de lage rente en het toegenomen consumentenvertrouwen. De verwachting is dat prijsdalingen minder sterk worden en in de loop van 2014 tot een einde zullen komen. Desondanks zijn de prijzen van koopwoningen nog steeds aanzienlijk lager dan

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
mediane verkoopprijs bestaande koopwoningen (in €)	225.000	232.696	218.955	218.953**
mediane verkooptijd bestaande koopwoningen (in dagen)	74	101	137	163**
aantal woningtransacties bestaande koopwoningen	2.800	2.819	2.514	2.566**
aantal verhuurde sociale huurwoningen*	1.402	1.430	1.259	2.528
wachttijd sociale huurwoning (in jaren)	7,7	7,7	9,0	8,2
opgeleverde nieuwbouwwoningen	1.500	2.035	2.603	1.259
gemiddeld rapportcijfer voor de woning	7,6	7,6	7,5	7,5
rapportcijfer algemeen buurtoordeel	7,2	7,2	7,0	7,1
gemiddelde wachttijd studentenkamer (in maanden)	21	19	14	11
aantal nieuwe uitgaven certificaten politiekeurmerk Veilig Wonen	1.890	2.824	2.308	1.854

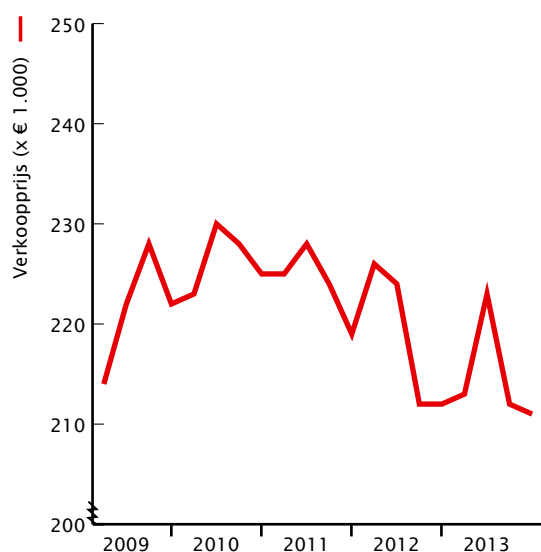
Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, NVM, Woningnet, REO/Wonen, SSHU | *Een woning die in het systeem is afgemeld als zijnde verhuurd, exclusief urgenten en medisch geïndiceerden | ** Voorlopig cijfer

22% van de Utrechters vindt de eigen woning soms te klein.

90% van de Utrechters is over het algemeen erg tevreden over hun buurt.

Een student moet in Utrecht in 2013 gemiddeld 11 maanden wachten op een studentenkamer.

Mediane verkoopprijs van bestaande koopwoningen in Utrecht

Bron: NVM | *voorlopig cijfer

voor de kredietcrisis van 2008. Ook zijn de perspectieven voor de koopwoningmarkt op veel punten mager te noemen. Veel huishoudens hebben te maken met strengere hypotheekvereisten en een blijvende inkomensonzekerheid. Voor een vijfde van de huizenbezitters komt daar bij woningverkoop een restschuld bij van €40.000.

Mediane verkooptijd

Woningen worden steeds minder snel verkocht. Het aantal dagen dat een bestaande Utrechtse woning te koop staat, steeg in het afgelopen jaar met 19% (van 137 in 2012 naar 163 in 2013). Ook in voorgaande jaren zien we een toename van het aantal dagen. Tussen 2010 en 2013 is sprake van een aanzienlijke stijging (120%). De verkooptijd verschilt sterk per woningtype. In het vierde kwartaal van 2013 bedraagt de mediane verkooptijd van appartementen 169 en van tussenwoningen 117 dagen. Twee-onder-een-kapwoningen verkopen gemiddeld na 290 dagen. Van de U-10 gemeenten is de mediane verkooptijd in De Bilt (207) het hoogst en in IJsselstein (117) het laagst. Binnen de G4-gemeenten spant Amsterdam de kroon met de kortste tijd (76 dagen). Den Haag (142) en Rotterdam (143) zijn vergelijkbaar met Utrecht. Landelijk is een daling van de verkooptijden zichtbaar (van 171 in het vierde kwartaal 2012 naar 154 in het vierde kwartaal 2013). Dit komt vooral door de relatief snelle verkoop van nieuw woningaanbod.

Aantal woningtransacties

In het afgelopen jaar zijn 2.566 bestaande woningen die te koop stonden van eigenaar gewisseld. Dit aantal is ongeveer gelijk aan het aantal verkochte woningen in 2012 (2.514). De daling die in 2012 zichtbaar was, lijkt niet door te zetten. Van kwartaal op kwartaal stijgt het aantal verkopen in het afgelopen jaar (van 451 naar 802). Landelijk is de stijging van 20% in het vierde kwartaal opvallend. Het is daarmee het beste kwartaal sinds medio 2008, toen de crisis uitbrak. In totaal zijn er vorig jaar 2,2% meer woningen verkocht dan in 2012.

Verhuur sociale woningvoorraad

In 2013 bedraagt het totaal aantal verhuurde woningen 2.528. Voorgaande jaren lag dit aantal wat lager (1.430 in 2011 en 1.259 in 2012). Het aantal verhuringen aan doorstromers ligt in 2011 en 2012 lager dan het aantal verhuringen aan starters. In 2013 blijft het aantal verhuringen aan doorstromers achter vergeleken met voorgaande jaren. In Utrecht blijven huurders relatief lang in de woning wonen. Sinds 2013 wordt een deel van het woningaanbod via loting toegewezen. Dit verhoogt de kansen voor woningzoekenden met een korte wachttijd.

Wachttijden sociale huurwoning

De periode dat gewacht moet worden op een sociale huurwoning bedraagt in 2013 gemiddeld 8,24 jaar. Dit is een daling ten opzichte van het jaar daarvoor (9,0). Voor doorstromers is de wachttijd langer (9,74 jaar) dan voor starters (7,42 jaar). Van negatieve invloed op de wachttijden is de door het rijk opgelegde verhuurdersheffing aan corporaties met huurstijgingen tot gevolg.

Studentenwoningen

Voor Utrechtse studenten die bij de SSHU ingeschreven staan, bedraagt de wachttijd 11 maanden op 1 januari 2014. Voor het eerst sinds 2008 is de gemiddelde wachttijd korter dan een jaar. Dit heeft onder andere te maken met de oplevering en eerste verhuur van 690 nieuwe kamers op De Sterren (voormalig Provinciehuis).

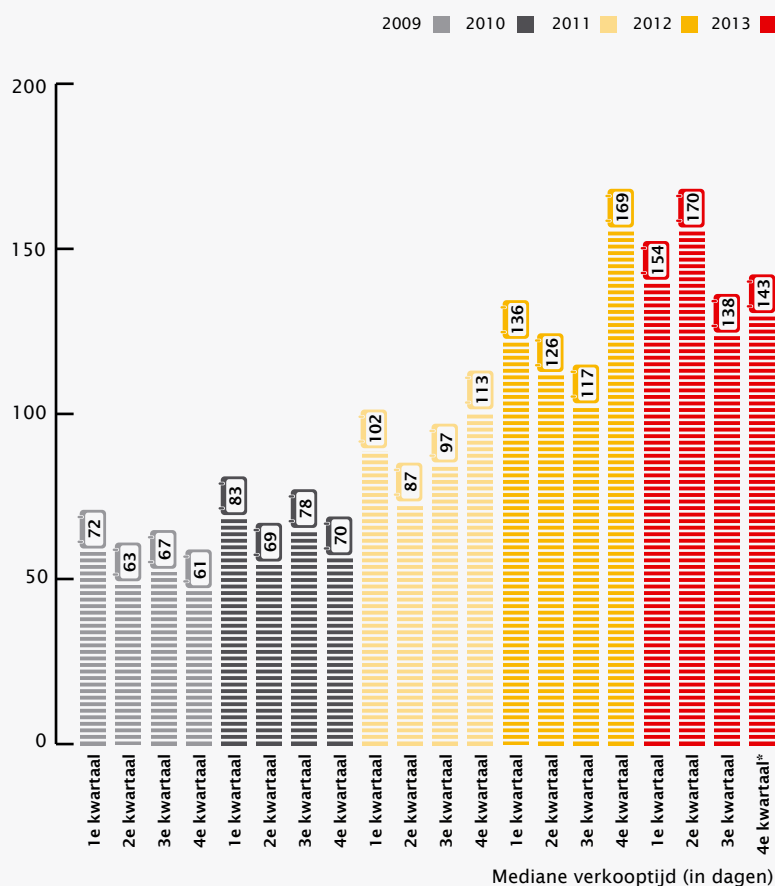
Tevredenheid over woning

Utrechters zijn tevreden over hun woning. 9% van de Utrechters beoordeelt de woning in het afgelopen jaar met een onvoldoende. Dit cijfer is in 2013 gelijk aan dat van 2012. Wat betreft het woningonderhoud vindt in 2013 16% van de Utrechters de eigen woning slecht onderhouden. In 2011 ging het om 14% van de Utrechters.

Opgeleverde nieuwbouwwoningen

In 2013 zijn 1.259 nieuwbouwwoningen opgeleverd. Dit aantal is aanzienlijk lager dan in de twee voorgaande jaren (2.603 in 2012 en 2.035 in 2011). De terugval in het aantal

Mediane verkooptijd bestaande koopwoningen in Utrecht

Bron: NVM | *voorlopig cijfer

opgeleverde woningen komt onder andere door een dalende vraag naar koopwoningen en minder investeringen door corporaties en ontwikkelaars. Onder institutionele beleggers stijgt de interesse om te investeren in de Utrechtse woningmarkt. In de U-10 regiogemeenten is het aantal opgeleverde nieuwe woningen sterk gedaald. Ging het in 2007 nog om 4.453 woningen, in 2012 is dit aantal gedaald met 16% (3.720). (Zie ook het hoofdstuk Krachtwijken).

Politiekeurmerk Veilig Wonen

In het afgelopen jaar hebben 1.854 woningen het politiekeurmerk Veilig Wonen ontvangen. Dit aantal is lager dan in de twee voorgaande jaren en ligt op het niveau van het cijfer in 2010 (1.890).

Verhuismobiliteit

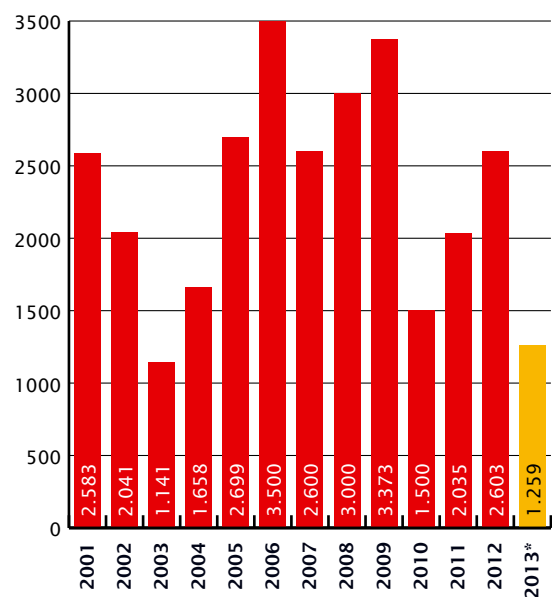
Een vergelijking van het woningmarktonderzoek WoON 2012 en 2009 laat een daling zien van de verhuismobiliteit in de koopsector. In 2012 is 18% van de huishoudens in de afgelopen twee jaar naar de woning verhuisd. In 2009 ging het om 26%. Ook in de U10-gemeenten is de verhuismobiliteit in dezelfde periode gedaald (van 18,5% naar 14,7%). In Utrecht is de verhuismobiliteit een stuk hoger (18%) dan landelijk, waar 13% is verhuisd. Wel is het aantal huishoudens dat binnen twee jaar wil verhuizen zowel in Utrecht (+10%) als landelijk (+14%) sterk gegroeid.

Startersleningen

Jaarlijks verstrekt de gemeente Utrecht startersleningen. Een starterslening vergroot voor Utrechters die voor het eerst een huis kopen de mogelijkheid op de koopmarkt. In 2013 heeft de gemeente 238 van deze leningen verstrekt. Dit is het hoogste aantal van de afgelopen vier jaar. In 2012 zijn 200 startersleningen uitgegeven.

Utrecht staat op de tweede plaats van de woonaantrekkelijkheidsindex van de 50 grootste gemeenten.

Opgeleverde nieuwbouw Utrecht

Bron: REO Gemeente Utrecht | *voorlopig cijfer

MEER WETEN?

- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Rapportage woonanalyse 2013. Data Utrechtse woningmarkt op basis van WoON 2012 en aanvullende bronnen.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Uitstroom campuscontracten. Het effect van campuscontracten op de huisvesting van (ex-)studenten.
- Platform 31, 2013, De transformatie van leegstaand vastgoed naar woonruimte voor studenten en jongeren.
- RIGO, 2013, Kopen na de crisis. Doorstroming in een woningmarkt zonder waardestijging.
- Schilder, F. en J. Conijn, 2013, Financierbaarheid van de restschuld.
- U10/ Bestuur Regio Utrecht (2013), Regionale woningmarktmonitor 2013. Monitor voor de U10-gemeenten.
- www.datawonen.nl

Krachtwijken / Bouwen aan de stad

Visie en ontwikkeling

De gemeente Utrecht streeft naar een duurzame verbetering van de woon- en leefsituatie van bewoners in de krachtwijken Overvecht, Kanaleneiland, Ondiep en Zuilen-Oost. In samenwerking met bewoners, corporaties, organisaties en ondernemers werkt de gemeente aan deze verbetering op het gebied van wonen, werken, leren, integreren, veiligheid en gezondheid. De aanpak van de krachtwijken is onderdeel van de samenwerkingsafspraken tussen de gemeente en de Utrechtse woningcorporaties (onder de noemer 'Bouwen aan de stad'). De gemeente en corporaties richten zich hierbij vooral op de aanpak van de bestaande bouw door middel van groot onderhoud en renovatie. Uitbreiding in de vorm van nieuwbouw komt voorlopig op de tweede plaats. Bouwen aan de stad-locaties waar renovaties plaatsvinden liggen voornamelijk in de wijken Overvecht, Zuid, Zuidwest en Noordwest. Wat de bewoners in de krachtwijken betreft, lijkt er in 2013 sprake van een lichte daling op het gebied van negatieve toekomstverwachtingen over de buurt en de ervaren jongerenoverlast. De gezondheid van bewoners in krachtwijken is gemiddeld lager dan die van Utrechters in het algemeen.

Bewoners op locaties van Bouwen aan de Stad geven het rapportcijfer 7,0 voor hun eigen woning.

37% van de bewoners in krachtwijken heeft een positieve toekomstverwachting.

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013	Utrecht Totaal '13
Bouwen aan de stad (BaS)					
aantal nieuwbouwwoningen (sociaal) op BaS locaties*	1.352	1.434	1.732	2.234	
aantal nieuwbouwwoningen (vrije sector koop en huur) op BaS locaties*	858	1.029	1.460	1.570	
aantal woningrenovaties op BaS locaties*	2.023	2.463	3.235	4.589	
rapportcijfer eigen woning BaS locaties	7,1	7,2	7,1	7,0	
Krachtwijken **					
% negatieve toekomstverwachting buurt	20%	17%	20%	17%	12%
% vaak ervaren jongerenoverlast op straat	33%	35%	32%	31%	19%
rapportcijfer sociale samenhang	5,1	4,9	5,1	5,2	5,8
rapportcijfer netheid	5,8	5,7	5,7	5,7	6,7

Bron: Inwonersenquête; Mitros; Portaal; Bo-Ex | *Cumulatieve aantallen geteld vanaf 2001 (dit is de start van De Utrechtse Opgave, de voorloper van BaS) |

** Hoewel Hoograven sinds eind 2011 geen krachtwijk meer is, is de wijk in dit hoofdstuk nog wel meegenomen voor de vergelijkbaarheid.

Trends en conclusies

Ontwikkelingen BaS locaties

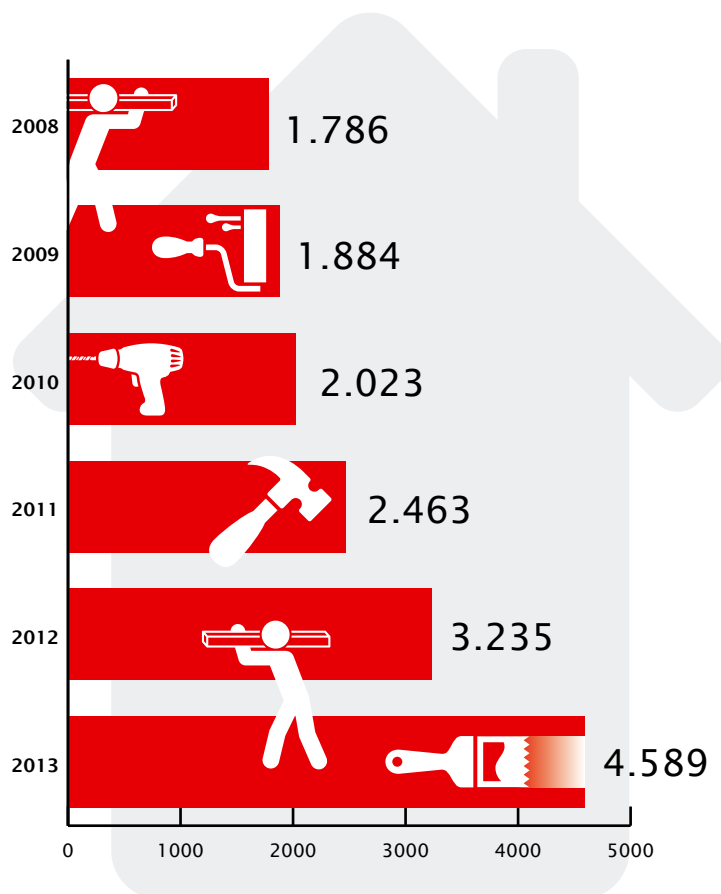
In 2013 zijn 1.354 woningen gerenoveerd op Bouwen aan de stad (BaS)-locaties. Hiermee is het aantal renovaties bijna verdubbeld ten opzichte van 2012 (772 woningrenovaties). In het afgelopen jaar zijn 502 sociale huurwoningen opgeleverd op BaS-locaties. In vergelijking met eerdere jaren is dit een hoog aantal. In de vrije sector (huur en koop) zijn daarentegen veel minder woningen gebouwd op BaS-locaties in 2013. Het gaat om 110 woningen in het afgelopen jaar. Bewoners van BaS-locaties beoordelen hun woning gemiddeld met een 7,0. Hiermee loopt het cijfer iets terug in vergelijking met eerdere jaren.

In de Voortgangsrapportage Bouwen aan de stad (2013) worden concrete maatregelen en acties per wijk beschreven en wordt inzicht gegeven in de voortgang van deze maatregelen en acties. Hieruit blijkt dat zowel de nieuwbouwplannen als de renovatieplannen lastiger zijn te realiseren dan verwacht. De nadruk ligt nu vooral op de renovatie van bestaande woningen, maar daarnaast blijft de nieuwbouw van studenten- en starterswoningen ook goed mogelijk.

Ontwikkelingen krachtwijken

Uit de Monitor krachtwijken 2013 (5-meting) blijkt dat de ontwikkelingen van de indicatoren in de krachtwijken Kanaleneiland en Hoograven voor het grootste deel positief

Cumulatiecijfer* woningrenovaties op BaS-locaties

Bron: Mitros, Portaal, Bo-Ex | * cumulatief vanaf 2001

zijn voor de periode 2007-2012. In de krachtwijken Overvecht, Ondiep en Zuilen-Oost laten de ontwikkelingen van de indicatoren daarentegen een wisselend beeld zien in dezelfde periode. Indicatoren met betrekking tot buurtoordeel en sociale infrastructuur hebben zich over het algemeen positief ontwikkeld in de krachtwijken. Het rapportcijfer dat inwoners van krachtwijken geven voor sociale samenhang komt in 2013 uit op een 5,2. In vergelijking met voorgaande jaren zijn inwoners in 2013 iets positiever over hoe buurtbewoners met elkaar omgaan. Bewoners van krachtwijken beoordelen de netheid van hun buurt met een 5,7. Daarmee is het cijfer al een aantal jaren stabiel. Het percentage inwoners van de Utrechtse krachtwijken met een negatieve toekomstverwachting van de buurt ligt op 17% in 2013. Dit is iets lager dan een jaar eerder.

Ervaren gezondheid

Het percentage bewoners in de krachtwijken/Bouwen aan de stad locaties dat aangeeft een matige of slechte gezondheid te ervaren is 34%. Dit percentage kan vanwege verschillen in antwoordcategorieën niet vergeleken worden met voorgaande jaren. Ten opzichte van Utrecht gemiddeld (22%) ligt dit percentage hoger.

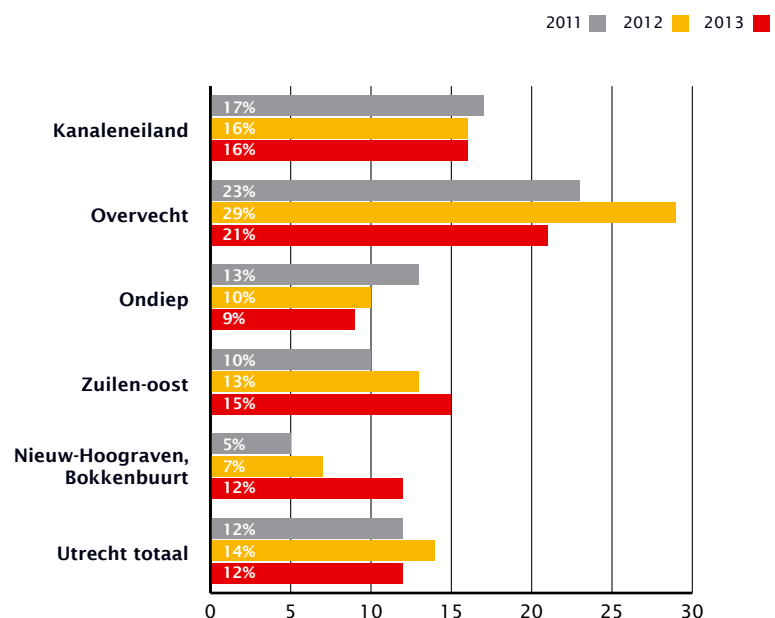
In 2013 zijn er 1.354 woningen gerenoveerd op Bouwen aan de stad locaties.

30% van de bewoners in krachtwijken ervaart (bijna) nooit jongerenoverlast op straat.

Bewoners in krachtwijken geven een 5,2 voor de sociale samenhang in hun buurt.

Bewoners in krachtwijken geven een 5,7 voor de netheid in hun buurt.

Inwoners met negatieve toekomstverwachting buurt

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

MEER WETEN?

- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Monitor Krachtwijken.
- Triode BV, 2013, Voortgangsrapportage Bouwen aan de stad.
- www.utrecht.nl/wonen/bouwen-aan-de-stad.

Nieuwbouw Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern

Visie en ontwikkeling

Met de ontwikkeling van de nieuwbouw in Leidsche Rijn en Vleuten - De Meern beoogt de gemeente een uitbreiding van het woning-, bedrijven- en kantoor-aanbod met bijbehorende voorzieningen voor Utrecht te realiseren.

De bewoners in Leidsche Rijn blijken in 2013 net iets minder tevreden met hun buurt en sterker ontevreden over winkelvoorzieningen dan Utrechters gemiddeld. Op het gebied van sportvoorzieningen zijn zowel de inwoners van Leidsche Rijn als Vleuten - De Meern juist bovengemiddeld tevreden.

Bewoners van Vleuten - De Meern beoordelen hun buurt beter dan gemiddeld, een beoordeling die ook is gestegen ten opzichte van 2012. Voor winkelcentrum The Wall geldt dat het leegstandspercentage is afgenomen van 7,5% naar 5%.

Bewoners uit Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern zijn bovengemiddeld tevreden over hun sportvoorzieningen.

Trends en conclusies

Toekomstverwachting

Bewoners van Leidsche Rijn hebben relatief vaker een negatieve toekomstverwachting over hun buurt dan Utrechters gemiddeld (16% ten opzichte van 12%). Bewoners uit Vleuten - De Meern scoren op dit punt juist wat gunstiger (11% negatieve toekomstverwachting). Cijfers voor beide wijken zijn stabiel ten opzichte van een jaar eerder.

Buurtoordeel

Bewoners van Leidsche Rijn beoordelen hun buurt iets lager dan Utrecht gemiddeld (6,9 ten opzichte van 7,1). Bewoners van Vleuten - De Meern beoordelen hun buurt met 7,6. Het buurtoordeel en de beoordeling van de schoonheid van de straten zijn in Leidsche Rijn vergeleken met 2012 gelijk gebleven. In Vleuten - De Meern zijn beiden juist gestegen.

Kerncijfers

	LR	VDM	LR	VDM	LR	VDM	LR	VDM	Utrecht gemiddeld
	2010		2011		2012		2013		2013
woningproductie per jaar	961		753		1.217		291*		
algemeen buurtoordeel	6,9	7,5	6,8	7,4	6,9	7,4	6,9	7,6	7,1
schoonheid straten in de buurt	6,6	6,5	6,7	6,8	7,0	6,6	6,9	7,0	6,5
% tevreden over winkels in de buurt	35%	66%	35%	71%	38%	63%	36%	68%	67%
% tevreden over park in de buurt	66%		77%		-	-	78%	82%	74%
% tevreden over verkeersveiligheid in de buurt	45%	45%	42%	49%	44%	41%	46%	43%	45%
% tevreden over voorzieningen voor jongeren in de buurt	21%	25%	20%	22%	20%	26%	20%	23%	25%
% tevreden over sportvoorzieningen in de buurt	75%	74%	72%	76%	73%	79%	73%	75%	60%
% negatieve toekomstverwachting buurt	15%	16%	17%	13%	16%	11%	16%	11%	12%

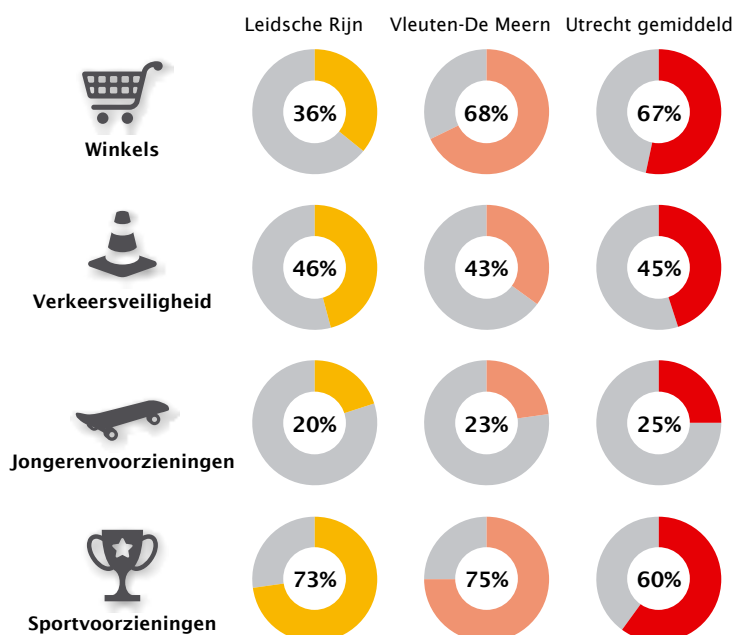
Bron: Onderzoek /Wonen gemeente Utrecht | *voorlopig cijfer
LR = Leidsche Rijn, VDM = Vleuten - De Meern

Inwoners van Leidsche Rijn beoordelen hun buurt met een 6,9.

Inwoners van Vleuten - De Meern beoordelen hun buurt met een 7,6.

Ruim acht op de tien bewoners van Vleuten - De Meern is bovengemiddeld tevreden over het park in de buurt.

Inwoners tevreden met buurtspecten

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, 2013

Jongeren- en sportvoorzieningen

Bewoners van Leidsche Rijn zijn relatief minder tevreden over de voorzieningen voor jongeren in hun buurt dan Utrechters gemiddeld (20% ten opzichte van 25%). Bewoners uit Vleuten - De Meern zijn iets meer tevreden op dit punt, maar nog steeds benedengemiddeld (23%). In zowel Leidsche Rijn als Vleuten - De Meern zijn de bewoners bovengemiddeld tevreden met de sportvoorzieningen (73% en 75% ten opzichte van 60% in Utrecht gemiddeld).

Woningproductie

Het streven is om in het gehele gebied Leidsche Rijn ruim 30.000 woningen te realiseren. In 2013 zijn er in Leidsche Rijn 291 woningen opgeleverd. Vanwege de huidige marktsituatie, zijn dit er minder dan in 2012 toen er 1.217 woningen opgeleverd werden. De opgeleverde woningen bevinden zich in 2013 voornamelijk in de wijk Vleuterweide. In 2014 is de verwachting dat er 350 woningen gerealiseerd zullen worden, voornamelijk in Hoge Weide, 't Zand (de Veiling) en het dan in aanbouw zijnde Leidsche Rijn Centrum.

Kantoren

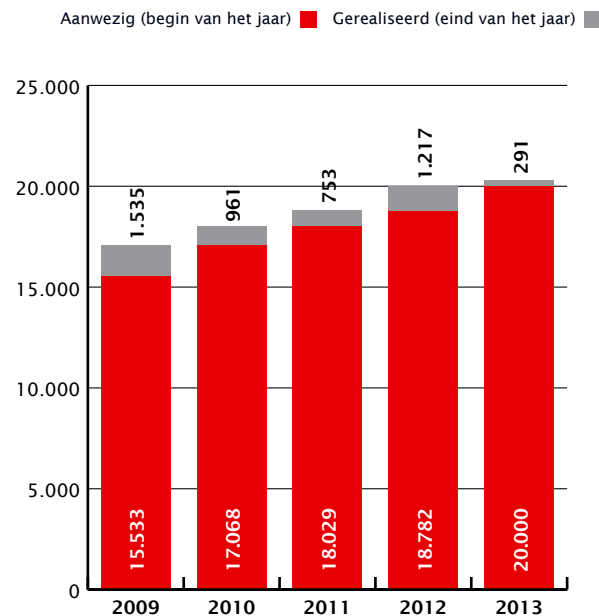
Het streven is om in Leidsche Rijn 720 duizend vierkante meter kantoren en 270 hectare bedrijventerrein te realiseren, maar gezien de marktsituatie is het onzeker of dit in deze vorm gerealiseerd kan gaan worden. Eind 2012 was hier respectievelijk 37% en 49% van gerealiseerd.

Winkelvoorzieningen

De tevredenheid over het winkelaanbod in Vleuten - De Meern is al enkele jaren vergelijkbaar met die van Utrecht gemiddeld. Winkelcentrum Vleuterweide voldoet prima volgens bijna 70% van de bewoners. In Leidsche Rijn zijn de bewoners veel minder tevreden over het winkelaanbod. Dit heeft er met name mee te maken dat het winkelcentrum Terwijde nog niet af is. De verwachting is dat dit winkelcentrum in het najaar 2014 in gebruik wordt genomen. Voor winkelcentrum The Wall (GDV) geldt dat hier in 2013 5% van de winkelvloeroppervlakte leegstond, in tegenstelling tot 7,5% in het jaar daarvoor.

Bewoners van zowel Leidsche Rijn als Vleuten - De Meern zijn bovengemiddeld blij met de schoonheid van hun straten.

Realisatie nieuwbouwwoningen Leidsche Rijn en Vleuten - De Meern

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

MEER WETEN?

- Gemeente Utrecht, 2013, Programmabegroting 2014.
- Leidsche Rijn Utrecht, 2013, Leidsche Rijn Feiten en Cijfers.
- MAB-development e.a., 2013, Winkelcentrum Terwijde, Ruimte voor ondernemen in een wijk die groeit.
- www.leidscherijn.nl

Stationsgebied

Visie en ontwikkeling

Het Stationsgebied is volop in ontwikkeling. Van de ruim 30 grote geplande projecten zijn er in het voorjaar van 2014 21 in voorbereiding, 11 in uitvoering en 3 al opgeleverd, waaronder het nieuwe TivoliVredenburg dat in de zomer haar deuren opent. In oktober 2014 zullen alle gemeentelijke diensten hun intrek nemen in het nieuwe Stadskantoor. Utrechters vinden in zijn algemeenheid dat de vernieuwing van het Stationsgebied goed is voor (het imago van) de stad. Voor een derde deel van de bewoners wordt het steeds duidelijker waar het naar toe gaat met de werkzaamheden en zij nemen de overlast door bouwwerkzaamheden voor lief. Een even groot deel van de Utrechters ervaart echter wel last van de werkzaamheden. Het veiligheidsgevoel in het gebied is wederom toegenomen.

Bezoekers van het Stationsgebied zien geleidelijk zichtbaar worden waar de werkzaamheden toe leiden.

Bewoners geven een 6,5 voor de veiligheid van het Stationsgebied.

Trends en conclusies

Bewoners over de bouwwerkzaamheden

Het aantal bewoners dat (zeer) positief is over de plannen voor het Stationsgebied, is in 2013 afgenomen van 75% naar 66%. Ook het deel van de Utrechters dat vindt dat de vernieuwing van het Stationsgebied positief is voor de stad, is afgenomen, al is dit nog steeds 88%. Uit een studie van GfK Intomart onder bewoners, werknemers en passanten van het Stationsgebied, blijkt dat in 2013 een groter deel van de ondervraagden vindt dat het gebied er in het afgelopen jaar op vooruit is gegaan (ca. 33% versus 15% in 2011). De meest genoemde reden hiervoor is dat geleidelijk zichtbaar wordt waar de werkzaamheden toe leiden; de bouwwerkzaamheden neemt men daarbij voor lief. Uit deze studie blijkt echter ook dat een even groot deel van de ondervraagden zich stoort aan de bouwwerkzaamheden en het gebied juist achteruit vindt gaan.

Voortgang projecten

De ontwikkeling van het Stationsgebied bestaat uit ruim 30 grote projecten en een aantal kleinere projecten. In het voorjaar van 2014 zijn hiervan 21 in voorbereiding, 11 in uitvoering en drie in gebruik. Een van die 3 is het TivoliVredenburg dat in december 2013 is opgeleverd (30.000 m²). Het gebouw wordt geopend in juni 2014 en de start van de programmering zal in september 2014 zijn. De herinrichting van

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
volume opgeleverd (m ² bvo)	0	0	14.000	30.000
volume in aanbouw (m ² bvo)	44.000	110.700	96.700	65.000
rapportcijfer bereikbaarheid	-	7,1	-	7,1
rapportcijfer winkelmogelijkheden	-	7,3	-	7,3
rapportcijfer veiligheid	-	6,3	-	6,5
% Utrechters positief over plannen Stationsgebied	71%	63%	75%	66%
% Utrechters eens met stelling dat vernieuwing Stationsgebied positief is voor (imago) stad Utrecht	81%	82%	94%	88%
% bezoekers van buiten Utrecht eens met stelling dat vernieuwing Stationsgebied positief is voor stad Utrecht	-	89%	92%	87%
% Utrechters tevreden over fietsparkeren op straat bij Utrecht CS	25%	27%	28%	28%
% Utrechters ontevreden over fietsparkeren op straat bij Utrecht CS	51%	53%	46%	48%
% Utrechters tevreden over bewaakte fietsenstallingen centrum	55%	57%	66%	69%
% Utrechters ontevreden over bewaakte fietsenstallingen centrum	13%	13%	8%	9%

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, POS, Intomart GfK

Planning nieuwe station OV-terminal

69% van de Utrechters is tevreden over de bewaakte fietsenstalling in het centrum.

Bewoners geven het rapportcijfer 7,1 voor de bereikbaarheid van het Stationsgebied.

Bewoners geven een 7,3 voor de winkelmogelijkheden van het Stationsgebied.

het Vredenburg is medio 2014 gereed. Het nieuwe verhoogde plein aan de westkant van het station wordt net als het Stadskantoor van de gemeente in 2014 geopend. Alle gemeentelijke diensten zullen in oktober 2014 naar dit nieuwe gebouw verhuizen. Daarnaast wordt doorgebouwd aan onder andere de OV-terminal, de parkeergarage onder het Vredenburg, het nieuwe Entreegebouw en de renovatie van Hoog Catharijne. In 2020 moet het grootste deel van alle projecten opgeleverd zijn.

Bereikbaarheid

Uit de studie van GfK blijkt dat het rapportcijfer voor de bereikbaarheid van het Stationsgebied en Hoog Catharijne,

vergeleken met 2011, gelijk is gebleven. Uitgesplitst naar verschillende groepen is het rapportcijfer voor de bereikbaarheid volgens werknemers toegenomen (van 6,6 naar 7,0), voor passanten gelijk gebleven (van 7,3 naar 7,2) en voor bewoners afgenomen (van 7,1 naar 6,7). De bereikbaarheid van winkels en kantoren wordt net als in 2011 als beste beoordeeld. De bereikbaarheid van het station is volgens de ondervraagden verslechterd. Het grootste knelpunt in het Stationsgebied blijven de bouwwerkzaamheden (door 74% van de respondenten genoemd). Ongeveer een vijfde van de respondenten kan de weg niet goed vinden en vindt dat de routes onduidelijk zijn aangegeven.

Veiligheid

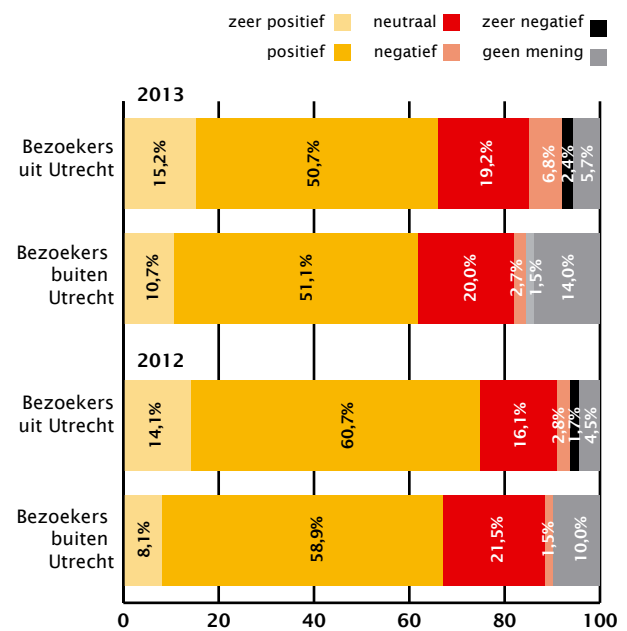
Het rapportcijfer voor veiligheid stijgt sinds 2003 licht en ook in 2013 zet deze trend door. Gemiddeld wordt de veiligheid beoordeeld met een 6,5. Uitgesplitst naar verschillende groepen, geven zowel bewoners, werknemers als passanten van het gebied in 2013 een hoger cijfer voor de veiligheid dan in 2011.

Deze verbetering is mogelijk toe te schrijven aan de afname van het aantal incidenten. Minder respondenten zijn in het afgelopen jaar slachtoffer geworden van een incident in het gebied.

Communicatie

De communicatiemiddelen omtrent de ontwikkeling van het Stationsgebied zijn bij veel mensen bekend. De informatieborden en -doeken op bouwhekken zijn het meest bekend (bij 79% van de Utrechters), gevolgd door de informatiepanelen in de stationshal (59%), het informatiecentrum (56%) en de website (55%). Inmiddels heeft twitter @cu2030 ruim 5.000 volgers en is daarmee koploper van alle grote stationsgebieden in verbouwing in Nederland. Ook het eigen youtube-kanaal met filmpjes over de voortgang wordt steeds meer ingezet en bekeken.

Hoe denken bezoekers over de plannen voor het Stationsgebied?

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht/POS

Grote projecten Stationsgebied

In voorbereiding (haalbaarheidsonderzoeken en planontwikkeling)	In uitvoering	In gebruik
<ul style="list-style-type: none"> ■ Vastgoedontwikkeling Smakkelaarsveld ■ Holland Casino* ■ Voorzetgebouw Rijnkade/V&D ■ Gebouwen rondom Stationsplein oost** ■ Hotel-Woningen (Kop) Jaarbeursterrein ■ Jaarbeurshallen- en terrein ■ Jaarbeurspleingebouw ■ Kantoren Mineurslaan*** ■ Knoopkazerne ■ Kantoren en woningen Westflank-Noord ■ Leeuwensteijn ■ Megabioscoop (Kop) Jaarbeursterrein ■ Rabobrug ■ Stationsplein oost (inclusief fietsenstalling) ■ Vredenburgplein ■ Westplein ■ Nieuw Hoog Catharijne c.a. ■ Westblok (Entréegebouw) en parkeergarage ■ Catharijneknoop ■ Vastgoedontwikkeling Paardenveld/Oude Daalstraat ■ Jaarbeurspleinparkeergarage en Jaarbeursplein ■ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bus- en tram projecten ■ Catharijnesingel ■ Croeselaan ■ Moreelsebrug ■ Nieuw Hoog Catharijne ■ OV-terminal Utrecht Centraal ■ Stadskantoor ■ Stationsplein west ■ Van Sijpesteijnkade ■ Vredenburg Noord ■ Vredenburgknoop ■ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Woon-winkelcomplex De Vredenburg ■ Noordertunnel ■ TivoliVredenburg ■

* Kop Jaarbeursterrein | ** Noordgebouw en Zuidgebouw, plinten en Voorzetgebouw NHC, Paviljoen | *** Westflank Zuid

MEER WETEN?

- CU2030, 2013, Fietsparkeerbalans Stationsgebied.
- CU2030, 2013, Voortgangsrapportage Stationsgebied december 2013.
- GfK Intomart, 2013, Veiligheid Stationsgebied.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht & POS, 2013, Rapportage 6-meting Stationsgebied.
- Youtube.com/cu2030
- www.cu2030.nl

Visie en ontwikkeling

Er is sprake van licht economisch herstel, maar het zijn nog steeds onzekere tijden voor de vastgoedmarkten. In de kantoren- en bedrijfsruimtemarkt is sprake van overaanbod van deels incurante gebouwen. Een gunstig signaal voor Utrecht is de licht gedaalde kantorenleegstand. Transformatie van verouderde panden blijft evenwel aan de orde. Positief is dat in 2013 na een aantal magere jaren 4,3 hectare bedrijventerrein is uitgegeven. Op de winkelmarkt doet Utrecht het relatief goed met een bescheiden leegstand.

Trends en conclusies

Ontwikkelingen kantorenmarkt

De Utrechtse kantorenmarkt laat in 2013 een wat gunstiger beeld zien dan in 2012. De opname is gestegen en het aanbod (per einde jaar) is gedaald. Er is evenwel nog steeds sprake van een ruime markt. Een derde van het aanbod wordt al tenminste drie jaar aangeboden, het structurele aanbod. Een positieve ontwikkeling is de gedaalde leegstand: van 10,5% van de kantorenvoorraad per eind 2012 naar 10,1% per eind 2013. Daarmee onderscheidt Utrecht zich van de landelijke trend met een van 14,5% naar 15,7% gegroeide leegstand. Het percentage leegstand is in Utrecht dan ook beduidend lager dan in andere belangrijke kantoorsteden.

Vervangingsmarkt

Uit de in 2013 gedaalde leegstand kan niet worden afgeleid dat een trend naar een meer evenwichtige markt is ingezet. Het is een momentopname. DTZ Zadelhoff constateert dat in de huidige 'vervangingsmarkt' de oplevering van nieuwbouw over het algemeen bestaande kantoorgebouwen leegtrekt. In het voordeel van Utrecht werkt dat sprake is van een landelijk concentratieproces, waarbij werkgevers hun kantoorvestigingen concentreren in Midden Nederland en de Randstad, met name Utrecht en Amsterdam. Ook op regionaal niveau zien we een concentratiebeweging van kantoorvestigingen vanuit de randgemeenten naar de stad Utrecht.

Leegstand bedrijventerreinen

Binnen de stad is er een (zeer) hoog leegstandspercentage op de bedrijventerreinen Oudenrijn (39,2%) en Lage Weide (25,1%). Dit zijn ook de gebieden met het hoogste aandeel structureel aanbod (tenminste drie jaar aangeboden). Van de grote Utrechtse kantoorgebieden heeft het Stationsgebied de minste leegstand (4,6%), wat onder het niveau van de gewenste frictieleegstand ligt. Marktpartijen beschouwen het Stationsgebied verreweg als het beste kantoorgebied van de stad. Voor Kanaleneiland is er de positieve ontwikkeling van een sterk gedaald leegstandspercentage (van 18,8% naar 13,0%), maar ongunstig is dat ook Kanaleneiland een relatief hoog percentage structureel aanbod heeft (9,6%), ruim boven het stadsgemiddelde (4,2%).

Het percentage leegstand op de kantorenmarkt is in Utrecht beduidend lager dan in andere belangrijke kantoorsteden.

Winkelleegstand in Utrecht steekt gunstig af tegen het landelijke gemiddelde.

Utrecht kent een groeiend aanbod van kleinschalige bedrijfsruimten.

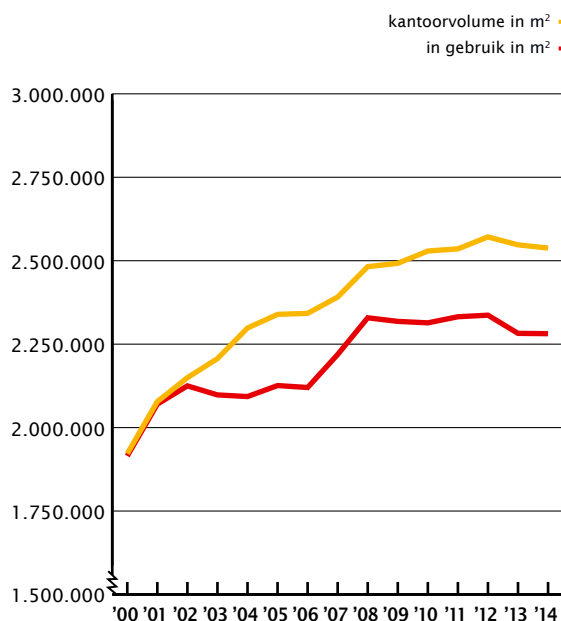
Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
Opname kantoorruimte Utrecht (m ² vvo)	88.700	78.100	72.900	84.900
Aanbod kantoorruimte (einde jaar; m ² vvo)	260.500	290.400	349.200	314.100
Kantorenvoorraad (einde jaar; m ² vvo)	2.535.500	2.572.200	2.547.500	2.537.900
Leegstand kantoorruimte (einde jaar, in m ² vvo)	203.400	234.400	267.800	256.500
Leegstandspercentage kantoorruimte (einde jaar)	8,0	9,1	10,5	10,1
Gemiddelde huurprijzen eersteklas kantoorruimte (€)	200	200	200	195
Opname bedrijfsruimte (m ² vvo)	77.300	165.100	84.000	44.200
Aanbod bedrijfsruimte (einde jaar; m ² vvo)	212.500	94.600	211.300	219.600
Gemiddelde huurprijzen eersteklas bedrijfsruimte (€ per m ²)	65	65	65	60
Winkelvloeroppervlak Utrecht Centrum (m ² vvo)	136.460	140.597	140.735	138.113

Bron: Vastgoedmonitor Utrecht

*De winkelleegstand
in Utrecht steekt
gunstig af tegen het
landelijk
gemiddelde.*

Kantoorruimte in volume en gebruik

Bron: DTZ Zadelhoff; Onderzoek gemeente Utrecht

Kantorenvoorraad

Sinds begin 2010 is de Utrechtse kantorenvoorraad nog maar weinig gegroeid (figuur). Dat heeft te maken met een bescheiden nieuwbouwwolume en meer onttrekkingen. Gemiddeld is er per jaar de afgelopen vier jaar 22.700 m² aan nieuwbouw bijgekomen en is er 20.500 m² kantoorruimte onttrokken. Het kantoorvolume in gebruik – dus exclusief de leegstand – is in 2013 licht gegroeid, maar ligt begin 2014 nog steeds ruim onder het niveau van 2008. Sinds het begin van de economische crisis is het in gebruik zijnde kantoorvolume met 47.500 m² gedaald.

Bedrijfsruimte en bedrijventerreinen

Net als landelijk is er in Utrecht sprake van een ruime bedrijfsruimtemarkt. De markt wordt gekenmerkt door een hoog blijvend aanbod en een sterk gedaalde opname. Van de Utrechtse voorraad bedrijfsruimte wordt 9,4% aangeboden en wordt 4,6% tot het incurant aanbod gerekend, verouderd aanbod waarvoor moeilijk een gebruiker zal zijn te vinden. In procenten van de voorraad is het incurant aanbod het hoogst in de Cartesiusdriehoek (33%) en Kanaleiland (20%), maar het gaat hier grotendeels om gebieden die op de agenda staan voor transformatie. Na jaren met een bescheiden tot geen uitgifte van Utrechtse bedrijventerreinen heeft in 2013 een uitgifte van 4,3 hectare plaatsgevonden.

Winkelmarkt

De winkelleegstand in Utrecht is in 2013 licht gestegen van 4,5% naar 5,0% van het winkelvloeroppervlak. Daarmee steekt Utrecht nog steeds gunstig af tegen het landelijk gemiddelde met een van 6,9% naar 7,3% gestegen leegstand. Winkelbestedingen door consumenten aan non-foodartikelen staan onder druk door de gedaalde koopkracht, het lage consumentenvertrouwen en de verschuiving naar online aankopen (figuur). Een sterk punt voor de Utrechtse regio is de voortgaande groei van de bevolking, met name in de gemeente Utrecht. Die bevolkingsgroei schept ruimte voor uitbreiding van het winkelareaal, primair in het stadscentrum.

Begin 2014 is er een aanbod van circa 600 flexibele werkplekken (zonder huurcontract), verdeeld over 18 locaties.

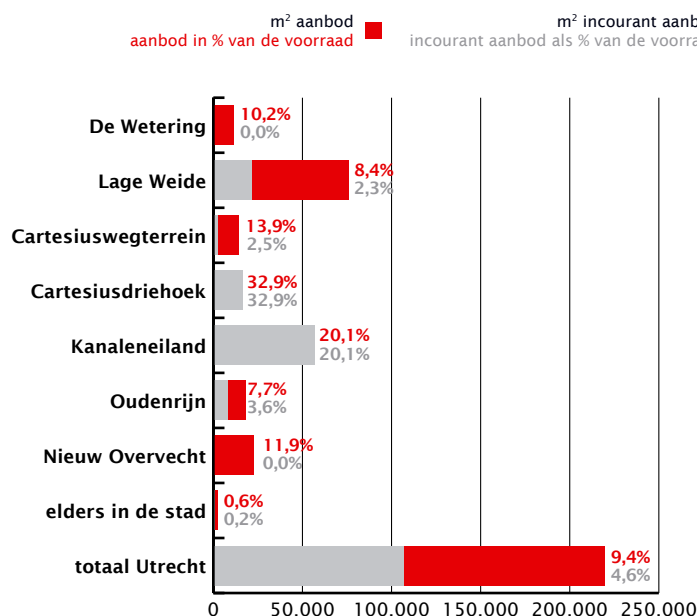
Online winkelen

De snelle opkomst van online winkelen wordt gezien als een revolutie in winkelland. Landelijk heeft online winkelen een aandeel van 12% in de non-foodbestedingen en volgens prognoses zal dit oplopen tot 25% marktaandeel in 2030. De verwachte effecten voor fysieke winkels hangen sterk samen met de strategie van winkelketens en met de positie van winkelcentra. Aan de centra van de grote steden – zoals het centrum van Utrecht – worden de beste kansen toebedacht. Belangrijk is het onderscheidend vermogen, de menging van functies en de belevingswaarde van het winkelgebied.

Kleinschalige bedrijfsruimte

Utrecht kent een groeiend aanbod van kleinschalige bedrijfsruimte. Er is circa 80.000 m² vvo aan bedrijfsverzamelgebouwen, een concept waarbij de aanbieder een aantal gemeenschappelijke diensten aanbiedt aan de gebruiker. Daarnaast is er een groeiend aanbod door het opknippen van gebouwen in kleine units, zonder aanvullende diensten. Utrecht kent tevens groei van het aantal aanbieders van flexibele werkplekken, zonder huurcontract voor een bepaalde ruime en een bepaalde periode. Begin 2014 gaat het om een aanbod in de orde van 600 flexibele werkplekken verdeeld over 18 locaties.

Aanbod bedrijfsruimte 2013

Bron: DTZ Zadelhoff; Onderzoek gemeente Utrecht

Toename onlinebestedingen landelijke detailhandel*

Bron: HBD (op basis van Thuiswinkel.org), april 2013 | * inclusief telecom-abonnementen | ** voorlopige raming HBD

MEER WETEN?

- DTZ Zadelhoff, 2014, Nederland compleet, Factsheets januari 2014.
- DTZ Zadelhoff, 2014, Kiezen voor kernsteden.
- Jones Lang LaSalle, 2013, Ranking Kantoorlocaties 2013.
- Meulen S.J. van der, e.a., 2013, Fulfilment van online verkoop.
- NVM Business, 2013, Nog geen herstel bedrijfsruimtemarkt.
- Raatgever, A., 2014, Winkelgebied van de toekomst.
- Risselada, A. e.a., 2012, Bedrijvige wijken in bedrijvige steden.

Milieu en duurzaamheid

Visie en ontwikkeling

Een gezond leefmilieu en duurzame ontwikkeling zijn belangrijke prioriteiten van de gemeente Utrecht. Kenmerken van een gezond leefmilieu zijn onder andere een gezonde lucht, zo min mogelijk geluidsoverlast en een schone bodem. Wat betreft een gezonde lucht, zijn er, vergeleken met een jaar geleden, minder Utrechters die last hebben van luchtverontreiniging. Op het gebied van geluidsoverlast blijft driekwart van de inwoners hinder ondervinden en heeft tweevijfde last van stank. De CO₂-uitstoot in de stad daalt licht. De milieubewustheid van Utrechters is, net zoals vorig jaar, toegenomen. Ook kopen veel mensen fairtrade en biologische producten. Over de verschillende vormen van afvalinzameling (restafval, glas, papier, kleding, schoenen) is een meerderheid van de Utrechters tevreden. Het aantal kilo's restafval dat bewoners aanbieden loopt in 2013, evenals eerdere jaren, verder terug.

Eenderde van de Utrechters geeft aan groene stroom af te nemen en één op de twintig heeft naar eigen zeggen een zonnepaneel.

Over de inzameling van het restafval is 70% van de inwoners tevreden.

Trends en conclusies

Overlast door stank en lawaai

Ruim een vijfde van de Utrechters heeft vaak last van verkeerslawaai, een percentage dat in de afgelopen jaren vrij constant is gebleven. Ongeveer vier op de tien Utrechters heeft in de eigen buurt last van stank. Eén op de tien inwoners heeft vaak last van stank door verkeer. Na een jaar waarin inwoners wat negatiever oordeelden over de luchtverontreiniging, is in 2013 het aandeel dat hier vaak last van heeft, weer terug op 13%.

Bodemkwaliteit

Met een bodemonderzoek wordt bekeken of de kwaliteit van de grond en het grondwater geschikt zijn voor het huidige of het toekomstige gebruik. In 2013 zijn er 202 bodemonderzoeken geweest in de gemeente Utrecht, een aantal dat nauwelijks verschilt van een jaar eerder. Het aantal afgeronde bodemsaneringen (38) ligt lager dan vorig jaar (74). Dit verschil is deels te verklaren door het feit dat er vorig jaar een administratieve inhaalslag werd gemaakt en het aantal toen relatief hoog uitviel.

Bodemrapport-aanvragen

Het aantal bodemrapport-aanvragen via internet is vanaf 2010 elk jaar gedaald. Ook dit jaar is er sprake van een daling (-13%) naar in totaal 6.248 aanvragen. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de afname van het aantal woningverkoop.

Luchtkwaliteit

De concentraties fijnstof en stikstofdioxide waar inwoners aan worden blootgesteld, vertonen een langjarig gestage daling. Na inwerkingtreden van het jongste pakket aan schone luchtmaatregelen zal naar verwachting op een beperkt aantal plekken in de stad (op basis van de monitor 2013 zijn dat drie potentiële overschrijdingen) de luchtkwaliteit in 2015 nog niet aan de Europese norm voor stikstofdioxide voldoen. De gemeente zal dit met gerichte maatregelen bestrijden.

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
% inwoners dat (soms of vaak) overlast van lawaai ervaart	73%	75%	76%	76%
% inwoners dat vaak overlast van verkeerslawaai ervaart	21%	22%	23%	22%
% inwoners dat vaak overlast van overig lawaai ervaart	16%	17%	17%	18%
% inwoners dat (soms of vaak) overlast door stank ervaart	40%	40%	42%	41%
% inwoners dat vaak overlast van stank door verkeer ervaart	10%	10%	11%	11%
% inwoners dat vaak overlast van overige stank ervaart	6%	6%	7%	7%
% inwoners dat vaak overlast van luchtverontreiniging ervaart *	13%	13%	15%	13%
% inwoners dat (zeer) tevreden is over de inzameling van huishoudelijk afval	73%	80%	77%	**
Aantal afgeronde bodemonderzoeken	279	205	206	202
Aantal afgeronde bodemsaneringen	6	26	74	38
Bodemrapport-aanvragen (via internet)	10.135	9.212	7.178	6.248

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht | *Subjectieve, algemene inschatting (niet specifiek gericht op bepaalde stoffen) | ** Deze vraag is in 2013 anders, meer specifiek gesteld.

Utrechters bieden steeds minder restafval aan; in 2013 226 kilo per inwoner.

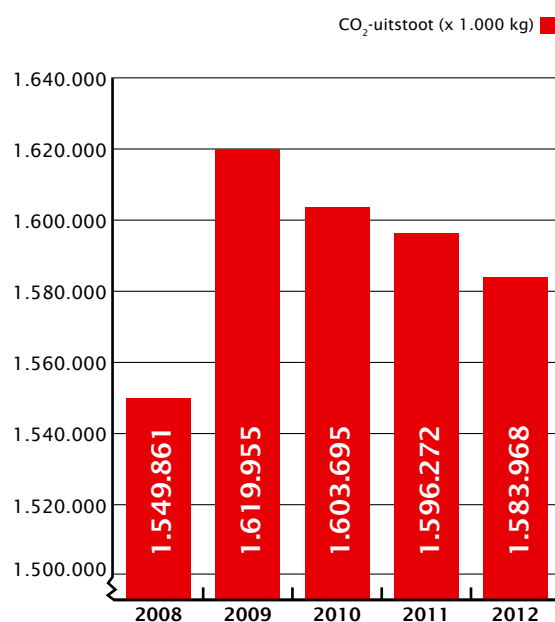
CO₂ uitstoot

De lichtdalende tendens van de CO₂-uitstoot zet verder door (figuur). Vergeleken met 2009 is er in 2012 een afname van 2,2% in de totale CO₂-uitstoot, wat neerkomt op een daling van ongeveer 36.000 ton CO₂.

Afvalscheiding en -inzameling

Utrechters scheiden in toenemende mate hun afval. Het cijfer voor totale afvalscheiding loopt op van 36,6% in 2011 naar 37,4% in 2012, naar 38,1% in 2013. Utrechters zijn het meest tevreden over de inzameling van het restafval (70% tevreden) en glas (66%). Ook over andere vormen van gemeentelijke afvalinzameling (zoals papier, kleding en schoenen) is een meerderheid tevreden. De inzameling van plastic afval vormt hierop een uitzondering, een minderheid (42%) is tevreden en bijna een kwart is ontevreden. Het totaal aantal kilo's aangeboden restafval per inwoner neemt in de laatste jaren steeds verder af. In 2010 was dit 250 kilo per inwoner, in 2013 is dit 226 kilo per inwoner.

CO₂-uitstoot

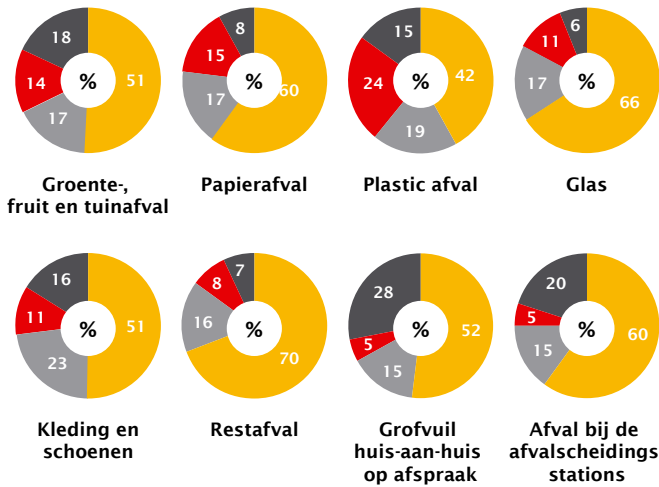
Bron: gemeente Utrecht

Bijna de helft van de Utrechtse huishoudens beschikt over energiezuinige apparatuur (A+ label of hoger).

Steeds meer inwoners geven aan dat ze vaak de verwarming lager zetten, apparaten niet op stand-by laten staan en meer afval scheiden.

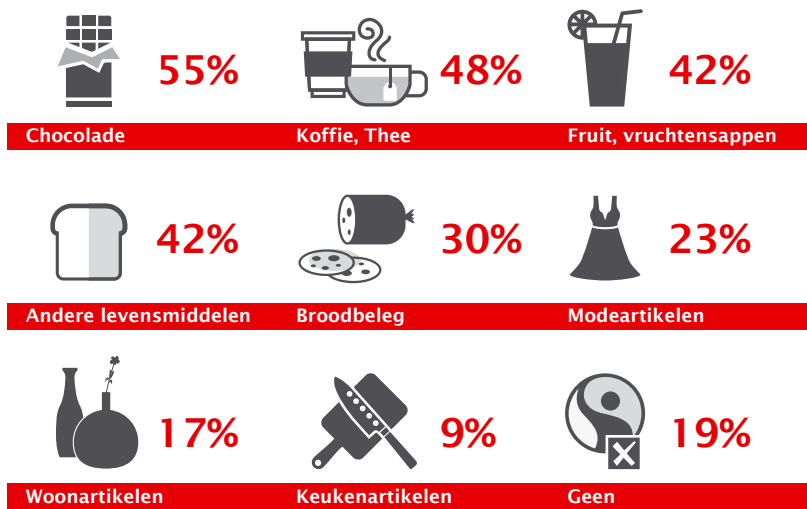
Bewonerstevredenheid afvalinzameling

(zeer) tevreden ■ neutraal ■ (zeer) ontevreden ■ weet niet/geen mening ■

Bron: Inwonersenquête 2013

Aandeel bewonerspanelleden dat Fairtrade-producten aanschaft

Bron: Bewonerspanel, junipeiling 2013

Afvalstoffenheffing

In 2013 betaalde een éénpersoonshuishouden €237,24 en een meerpersoonshuishouden €281,04 aan afvalstoffenheffing. In de gemeente Utrecht liggen de tarieven voor afvalstoffenheffing een stuk lager dan in de G4 en in heel Nederland. In de G4 lagen de kosten ongeveer 20% hoger en in Nederland gemiddeld ongeveer 15% hoger.

Fairtrade en biologische producten

Als mensen Fairtrade producten aanschaffen, dan gaat het vooral om chocolade, koffie, thee, vruchtensappen en andere levensmiddelen. Dit blijkt uit een onderzoek onder het Utrechts Bewonerspanel. Panelleden kopen deze producten vooral om eerlijke handel te promoten (77%) en om boeren in arme landen te steunen (65%). De kwaliteit en het uiterlijk van de producten worden veel minder vaak genoemd als reden om Fairtrade producten te kopen.

Stadslandbouw

In Utrecht zijn steeds meer mensen, beroepsmatig of vrijwillig, actief met zelf voedsel te verbouwen in de eigen omgeving en met gezonde en duurzame voedselconsumptie. Er ontstaat een steeds groter netwerk. Projecten als stadslandbouw en (buurt)(moes)tuinen dragen volgens hen bij aan duurzaamheid, gezondheid en sociale cohesie in wijken. De gemeente maakt onderdeel uit van dit netwerk en draagt bij aan het realiseren van initiatieven.

Meer weten?

- Habion, 2013, Samen verduurzamen. Bewust aan de slag met energiebesparing.
- Gemeente Utrecht, 2013, Een uitwerking voor de stad Utrecht van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Monitoringsrapportage.
- PBL, 2013, Dilemma's rond duurzame consumptie. Een onderzoek naar het draagvlak voor verduurzaming van consumptie.
- PBL, 2013, Milieueffecten van oldtimers.
- Wetenschapswinkel Wageningen, 2013, Groene burgerinitiatieven.

Visie en ontwikkeling

Om Utrecht aantrekkelijk en bereikbaar te houden is de afgelopen jaren onder meer ingezet op het stimuleren van het fietsgebruik en het gebruik van openbaar vervoer. Dit gebeurde onder andere door uitbreiding van bewaakte stallingscapaciteit in de binnenstad. De afgelopen jaren is de tevredenheid van Utrechters over de bewaakte fietsenstallingen in de binnenstad aanzienlijk toegenomen. De tevredenheid van Utrechters over de bereikbaarheid van de buurt en binnenstad met het openbaar vervoer is het afgelopen jaar, na doorwerking van rijksbezuinigingen op het openbaar vervoer, echter gedaald. Wel groeit het aantal treinreizigers van en naar Utrecht. De pendel stad-inwaarts daalt en stijgt stad-uit. Het autobezit van Utrechters daalt geleidelijk.

Trends en conclusies

Verkeer als buurtprobleem

Verkeer in de eigen buurt is net als voorgaande jaren het door bewoners meest genoemde probleem. Bewoners vinden dat dit met voorrang zou moeten worden opgelost (34%). Het gaat hierbij om diverse verkeersproblemen zoals verkeersoverlast (lawaai of stank) en verkeersveiligheid, maar ook parkeerproblemen. Op de tweede plaats staat de openbare ruimte (23%). Ruim een vijfde van de Utrechters vindt dat er helemaal geen problemen in zijn of haar buurt zijn (21%).

Capaciteit fietsparkeren

De extra aandacht voor stallingscapaciteit voor fietsen in de binnenstad lijkt effect te hebben. In 2010 waren er in de binnenstad 503 bewaakte fietsparkeerplekken. Dit aantal is flink uitgebreid naar in totaal 1.698 bewaakte fietsparkeerplekken in 2013, waarvan 1.327 vast en 371 in mobiele bewaakte stallingen op het Janskerkhof, de Mariaplaats en het Neude.

Fietsparkeren binnenstad

Sinds 2010 is de tevredenheid onder inwoners over fietsparkeerplekken in de binnenstad (flink) toegenomen. Vooral als het gaat over bewaakte fietsenstallingen in de binnenstad is de tevredenheid sterk gegroeid (van 55% in 2010 naar 69% in 2013). Ondanks deze gegroeide tevredenheid is

echter nog altijd een groot deel van de Utrechters ontevreden over de niet-bewaakte fietsparkeerplekken in de binnenstad (40%) en bij het station (48%).

In- en uitstappers Utrechtse stations

De laatste jaren is het aantal in- en uitstappers op Utrechtse stations verder gegroeid. In 2012 waren er 172.860 treinreizigers die in- of uitstapten op Utrecht CS en nog eens 16.497 op andere Utrechtse treinstations. Een groei van respectievelijk 3% en 6% ten opzichte van 2011.

Van de bewonerspanelleden ervaart 63% het fietsen in de binnenstad als plezierig.

De meeste Utrechters (58%) bezoeken de binnenstad met de (brom)fiets.

Kerncijfers

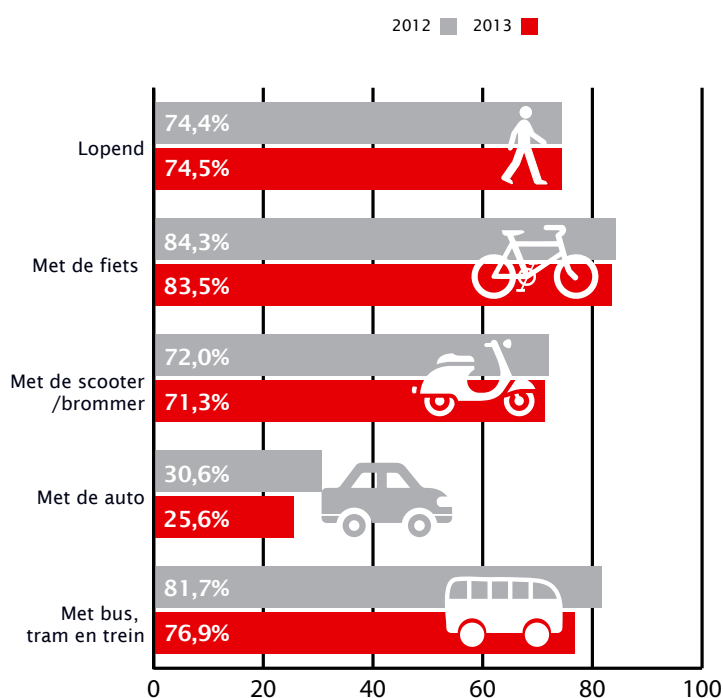
	2010	2011	2012	2013
% tevreden over parkeergelegenheid in de buurt op straat	52%	52%	52%	51%
% tevreden over plek in de buurt om fiets neer te zetten	55%	53%	53%	53%
% tevreden over verkeersveiligheid in de buurt	49%	47%	47%	45%
% tevreden over bereikbaarheid buurt per auto	76%	75%	76%	73%
% tevreden over bereikbaarheid buurt per openbaar vervoer	81%	80%	79%	73%
% Utrechters tevreden over fietsparkeren op straat bij Utrecht CS	25%	27%	28%	28%
% Utrechters ontevreden over fietsparkeren op straat bij Utrecht CS	51%	53%	46%	48%
% Utrechters tevreden over bewaakte fietsenstallingen centrum	55%	57%	66%	69%
% Utrechters ontevreden over bewaakte fietsenstallingen centrum	13%	13%	8%	9%
in- en uitstappende treinreizigers Utrecht CS *	163.877	167.313	172.860	-
in- en uitstappende treinreizigers overige Utrechtse stations *	14.848	15.616	16.597	-

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht; NS Marktonderzoek en Advies | * gemiddelde werkdag, exclusief overstappers

Ruim een derde van de Utrechtse huishoudens heeft geen auto.

Bijna een kwart van de Utrechters (24%) gaat met het openbaar vervoer naar de binnenstad.

Tevredenheid bewoners bereikbaarheid binnenstad

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

Autobezit

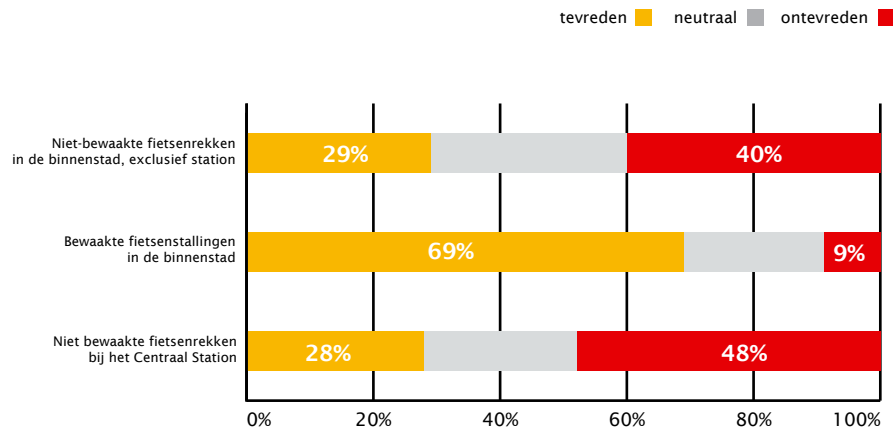
Twee op de drie Utrechtse huishoudens heeft een of meerdere auto's (65%) en ruim een derde van de huishoudens heeft geen auto (34%). In de afgelopen jaren is sprake van een dalende trend in het autobezit van Utrechters. In 2008 had 76% van de Utrechters nog een of meerdere auto's en in 2010 was dit nog 72%.

Bereikbaarheid buurt

De tevredenheid over bereikbaarheid van de buurt en binnenstad per auto en per openbaar vervoer is het afgelopen jaar afgenomen. De sterkste daling betreft de tevredenheid in dit opzicht over het openbaar vervoer. In 2012 was nog 79% van de Utrechters tevreden over de bereikbaarheid van de buurt per openbaar vervoer en 82% als het ging om de binnenstad, in 2013 is dit respectievelijk 73% en 77%. De daling in tevredenheid over de bereikbaarheid met openbaar vervoer is vooral in de wijken Zuid, Noordoost en West flink afgenomen. Mogelijk heeft dit te maken met de gewijzigde dienstregeling en routes van de buslijnen in de stad, na doorwerking van bezuinigingen.

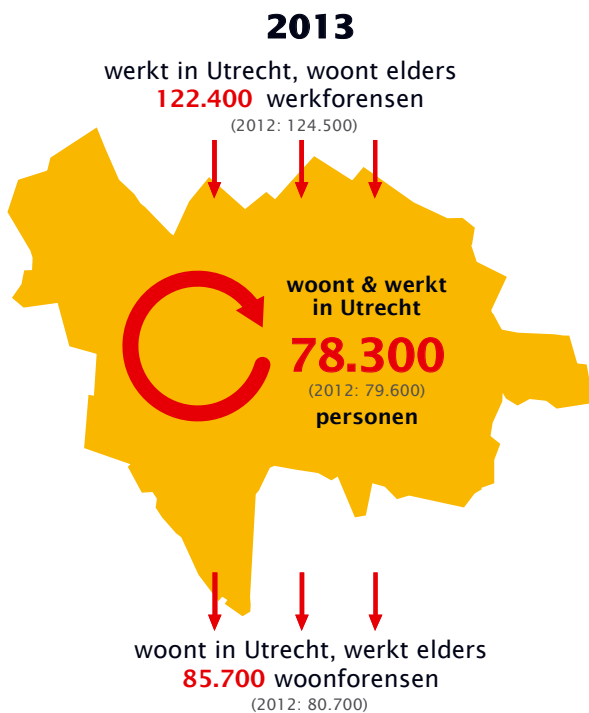
In 2013 zijn er meer Utrechters gaan fietsen naar de binnenstad en maakten minder Utrechters hiervoor gebruik van het openbaar vervoer.

Tevredenheid fietsparkeerplekken binnenstad 2013

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

Ontwikkeling woon-werkrelaties stad Utrecht*

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, CBS, EBB, PAR.
*Het betreft andere cijfers dan in eerdere jaren vanwege overgang naar CBS-bron voor percentage werkforensen

Pendel in en uit de stad

Door de aanhoudende crisis is afgelopen jaar in Utrecht de werkgelegenheid afgenomen. In 2013 is het pendelverkeer de stad in dan ook afgenomen. Van de 200.730 voltijd banen worden er naar schatting zo'n 122.400 bezet door mensen die buiten Utrecht wonen. Dit zijn 2.100 minder pendelaars die in de stad werken en elders wonen dan in 2012. Tegelijkertijd is afgelopen jaar de Utrechtse werkende beroepsbevolking gegroeid (+2,3%). Het aantal Utrechters dat voor werk de stad uit reist is toegenomen. Van de 164.000 werkende Utrechters reizen in 2013 zo'n 85.700 voor hun werk de stad uit. Dit zijn er 5.000 meer dan in 2012.

Meer dan de helft van de Utrechters is tevreden over parkeergelegenheid in de eigen buurt voor zowel de auto (51%) als de fiets (53%).

MEER WETEN?

- Bestuur Regio Utrecht, 2013, Fietsvisie regio Utrecht.
- Gemeente Utrecht, 2013, Ambitiedocument Utrecht Aantrekkelijk en Bereikbaar.
- Gemeente Utrecht, 2013, Nota stallen en parkeren.
- Goudappel Coffeng, 2014, M&E Programma beter benutten Midden-Nederland, tussenmeting.
- Ministerie EZ, 2013, Stedelijke distributie met elektrisch vervoer. Een gids voor gemeenten.
- PBL, 2013, Vergrijzing, verplaatsingsgedrag en mobiliteit.

Openbare ruimte en groen

Visie en ontwikkeling

De gemeente Utrecht wil graag dat de openbare ruimte leefbaar, duurzaam en aantrekkelijk is voor bewoners en bezoekers van de stad. De gemeente zet zich samen met bewoners in voor een aangename woonomgeving. Op veel vlakken is een verbetering te zien van de openbare ruimte. De openbare ruimte wordt beoordeeld met een voldoende. De gemeten onderhoudskwaliteit is verbeterd voor zowel het groen- als schoononderhoud. De netheid neemt toe en het oordeel over de buurt is in 2013 iets gunstiger dan in 2012.

*Driekwart van de
Utrechters is tevreden
over de parken in
hun buurt.*

Trends en conclusies

Staat van de openbare ruimte

Het rapportcijfer voor de 'staat van de openbare ruimte' stijgt licht in 2013 en komt weer op het niveau van 2011. Het onderhoud van het groen en de schoonheid van de straten worden hoger gewaardeerd dan in 2012. Het rapportcijfer voor netheid stijgt weer naar de gemiddelde waarde van de afgelopen jaren. In de binnenstad daalt daarnaast het percentage bewoners dat last heeft van bekladding van 19% in 2012 naar 13% in 2013.

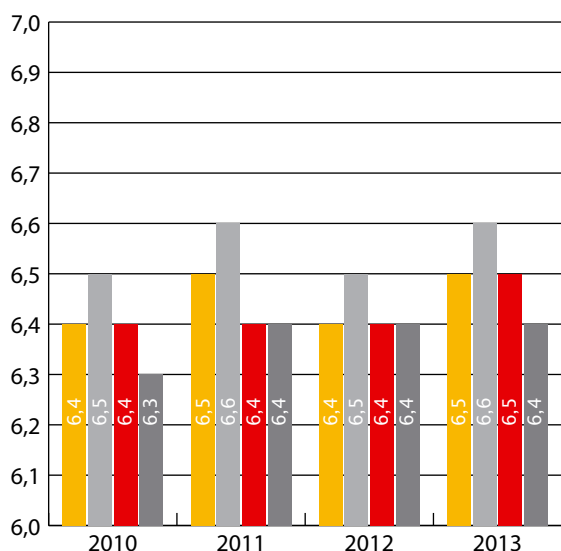
Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
Aantal bewonersmeldingen openbare ruimte	39.361	39.381	38.167	41.913
% scores schoon onder zes (onderhoudskwaliteit)	10,1	2,8	1,7	1,5
% scores groen onder zes (onderhoudskwaliteit)	10,2	5,6	3,2	2,1
% helpt met schoonmaken van de openbare ruimte, zoals straatvegen	-	-	-	29,2
% helpt met onderhouden van groen, zoals snoeien of schoffelen in perkjes of park	-	-	-	10,3
Rapportcijfer staat openbare ruimte	6,4	6,5	6,4	6,5
Rapportcijfer netheid	6,8	6,8	6,6	6,7
Rapportcijfer algemeen buurtoordeel	7,2	7,2	7,0	7,1
% tevreden over groen in de buurt	66,0	65,8	-	65,8
% tevreden met het park in de buurt	72,2	73,6	-	74,4
% ontevreden met verlichting in de buurt	8,7	9,8	9,6	9,0
% openbare ruimte noemt als buurtprobleem	-	23,3	22,5	23,3

Bron: Onderzoek/Stadwerken gemeente Utrecht, BMU

Rapportcijfer openbare ruimte eigen buurt

■ rapportcijfer staat openbare ruimte in de buurt
■ rapportcijfer groenonderhoud in de buurt
■ rapportcijfer schoonheid straten in de buurt
■ rapportcijfer onderhoud straten in de buurt

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

66% van de bewoners is tevreden over het groen in de buurt.

Bewonersmeldingen

In 2013 zijn de meeste bewonersmeldingen gedaan van de afgelopen vijf jaar over de openbare ruimte. De stijging van het aantal meldingen komt vooral voor in Lunetten. Deze (tijdelijke) toename houdt verband met Het Nieuwe Inzamelen in deze wijk en de hiervoor geplaatste ondergrondse containers. De toename van meldingen gaat voornamelijk over volle ondergrondse containers voor restafval en kapotte kringlooppunten. Een daling van het aantal meldingen doet zich voor in Vleuterweide. De meeste meldingen per inwoner komen uit de binnenstad.

Meldingen verlichting

In 2013 zijn er bijna 1.800 meer meldingen over defecte verlichting binnengekomen bij de gemeente. Dit is een toename van ruim 60%. Vooral in de buurten Vleuten, De Uithof en Rivierenwijk was de toename groot.

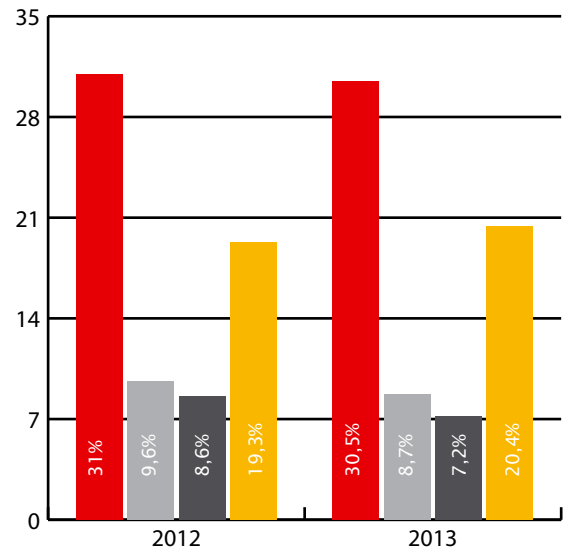
Bijna driekwart van de bewoners is tevreden over de parken in hun buurt.

Bijna een kwart van de bewoners noemt de openbare ruimte als buurtprobleem.

7 op de 10 Utrechters vindt het groen in hun omgeving mooi ingericht.

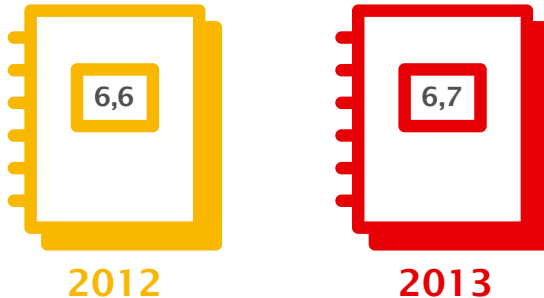
31% van de Utrechters maakt nooit gebruik van de parken in Utrecht.

Percentage bewoners dat vaak last heeft van...

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

Rapportcijfer bewoners voor netheid in eigen buurt

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

Onafhankelijke schouw

In opdracht van de gemeente wordt een aantal keer per jaar de onderhoudstoestand van de openbare ruimte objectief geschouwd. Hieruit blijkt dat de onderhoudskwaliteit van het groen in 2013 is verbeterd: 97,9% van de meetpunten voor groen scoren voldoende. De positieve lijn die de onderhoudskwaliteit van schoon (zwerfafval) liet zien, zette zich door in 2013. In 2013 scoort 98,5% van alle meetpunten voldoende.

Bewoners helpen mee

Bijna 30% van de bewoners helpt met het schoonmaken en schoonhouden van de openbare ruimte. Van de bewoners die niet meehelpt is 11% wel van plan dit in de toekomst te gaan doen. Ruim 10% van de bewoners helpt mee om het gemeentegroen te onderhouden. Bijna 15% zou graag meehelpt, maar doet dat nu nog niet.

MEER WETEN?

- Altena, 2013, Meer groen op het schoolplein. Een interventiestudie.
- CPB / PBL, 2013, Effecten verstedelijking in beeld. Plannen voor de stad.
- Jantje Beton, 2013, Belang van kindvriendelijke buitenruimte.
- Platform 31, 2013, Onderzoek flexibele bestemmingsplannen.

Visie en ontwikkeling

In het vierde kwartaal van 2013 groeit de nationale economie voor het derde kwartaal op rij. De groei (0,7% ten opzichte van het kwartaal daarvoor) is hoger dan verwacht. Positief is dat uit recent onderzoek naar voren komt dat Utrecht een veerkrachtige arbeidsmarkt heeft en een aantrekkelijk vestigingsklimaat (meest competitieve regio in de EU). Dit neemt niet weg dat de sporen van de economische crisis goed zichtbaar zijn. Zo is de werkgelegenheid voor het eerst sinds de crisis gedaald en neemt het aantal bedrijven dat stopt toe (vrijwillig dan wel via een faillissement). Ondernemers zijn aanhoudend somber gestemd over hun eigen bedrijf, wat blijkt uit een negatieve toekomstverwachting. Lichtpuntje is dat op een van de onderdelen hiervan, de omzetverwachting, een meerderheid van de bedrijven over 2014 positief gestemd is.

Trends en conclusies

Tevredenheid winkelvoorzieningen

Het aantal Utrechters dat tevreden is over de winkelvoorzieningen in de stad neemt de laatste jaren langzaam af, van 71,8% in 2009, naar 66,5% in 2013.

Werkgelegenheid

Voor het eerst sinds de crisis is het aantal banen in Utrecht gedaald. In april 2013 lag de werkgelegenheid 4.069 banen lager dan een jaar daarvoor, wat neerkomt op een afname van 1,7%. Dit is gelijk aan de werkgelegenheidsdaling in de gehele provincie. Ook landelijk is sprake van een werkgelegenheidsafname (-1,2%). Naar sector is het grootste banenverlies in de financiële sector (-1.117) gevolgd door informatie & communicatie (-1.060) en vervoer & opslag (-931). Procentueel is de daling in deze laatste sector het grootst (-9,2%). In de sector overheid is het aantal banen met 673 gestegen, een toename van 3,5%. Voornaamste reden is een verdere toename op de Kromhoutkazerne (+500). Daarnaast zijn ook bij Rijkswaterstaat en het UWV WERK-bedrijf banen bijgekomen. Verder is er sprake van een beperkte groei in de horeca en de sector cultuur, sport & recreatie.

Faillissementen

Het aantal bedrijven dat failliet gaat of uit eigen beweging de bedrijfsactiviteiten stopt neemt sinds het begin van de crisis jaarlijks toe. In 2012 ging het om 2.487 bedrijven en in de eerste drie kwartalen van 2013 om 1.935 bedrijven. Het aantal starters is na een aantal jaren van stijging de laatste jaren gestabiliseerd op zo'n 4.500.

67% van de Utrechters is tevreden over de winkelvoorzieningen in de stad.

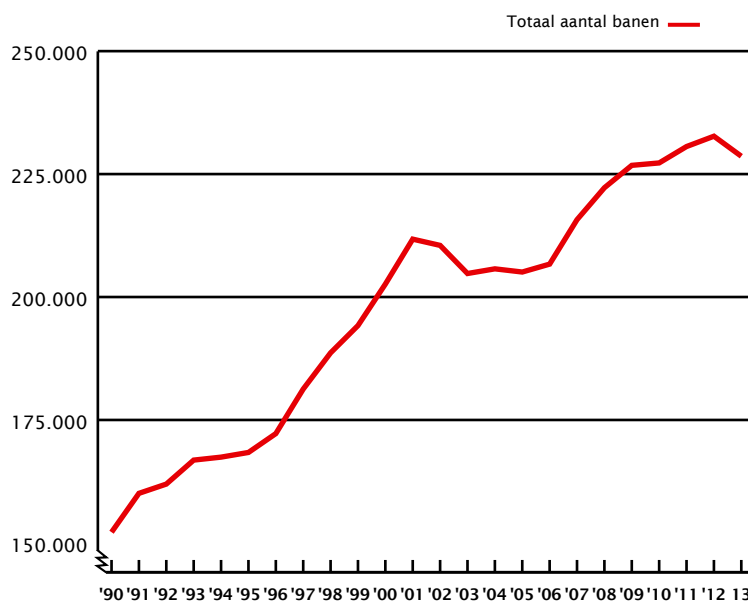
Kerncijfers

	2009	2010	2011	2012	2013
aantal banen	226.774	227.265	230.598	232.699	228.630
aantal vestigingen	23.490	25.462	27.873	29.191	30.870
ondernemersvertrouwen (excl. exportverwachting)	0	65	29	-20	-12
aantal startende bedrijven	3.116	4.363	4.669	4.431	3.486*
aantal opheffingen (faillissementen en vrijwillig)	1.531	1.782	2.053	2.487	1.935*
% inwoners dat tevreden is over winkelvoorzieningen	71,8	71,4	70,7	67,7	66,5

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, PAR, CBS (COEN), KvK. | * t/m derde kwartaal

*Regio Utrecht
wordt gezien
als meest
competitief
binnen
Europese Unie.*

Werkgelegenheidsontwikkeling Utrecht

Bron: PAR

In 2013 zijn er in Utrecht per saldo 673 overheidsbanen bijgekomen.

De werkgelegenheid in Utrecht is in 2013 met 1,7% gedaald.

Utrechtse ondernemers tonen zich relatief vaak positief over de te verwachten omzetgroei 2014.

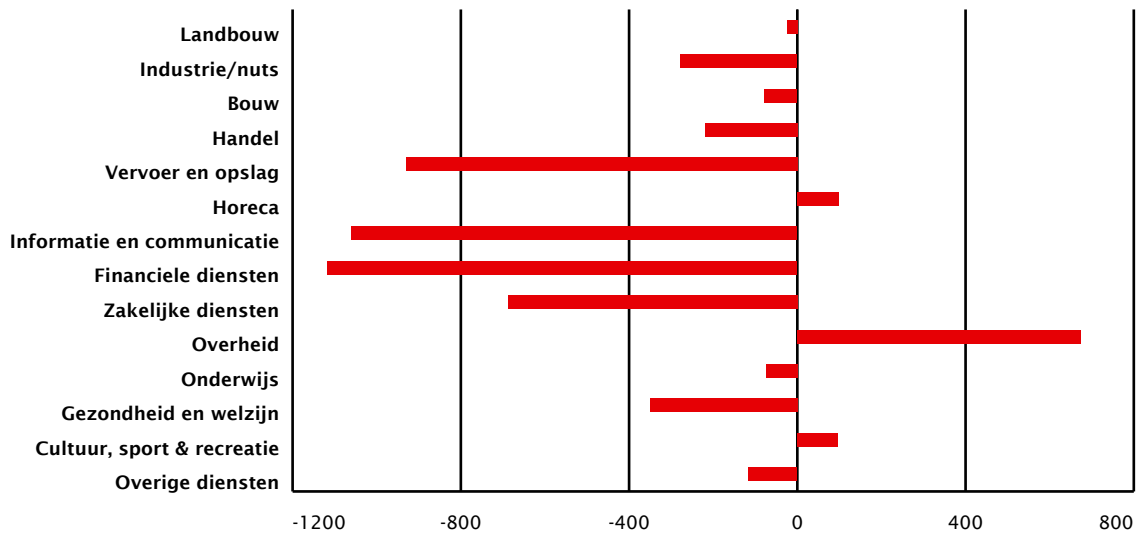
Utrechts ondernemersvertrouwen

Ondernemers blijven pessimistisch over de economie. Er zijn meer bedrijven negatief dan positief (saldo -12). Dit negatieve beeld zien we ook landelijk (-7) en in de provincie (-26). Het ondernemersvertrouwen is de optelsom van de positieve en negatieve verwachtingen voor het eigen bedrijf ten aanzien van personeel, omzet en investeringen. Zowel voor het eerste kwartaal van 2014 als geheel 2014 is een meerderheid van de ondernemers positief over de omzetontwikkeling. Wat betreft personeel is een meerderheid juist negatief. Dit is niet vreemd, aangezien personeelsontwikkelingen doorgaans achterlopen op de conjunctuur.

Utrecht binnen Europa

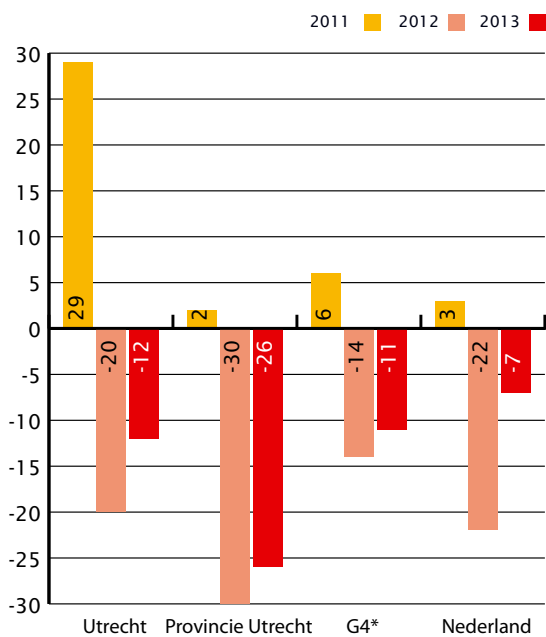
De regio Utrecht (provincie) is voor de tweede keer op rij benoemd als meest competitieve regio in de Europese Unie. Daarmee scoort Utrecht volgens de EU Regional Competitiveness Index (RCI) het beste van alle 262 regio's die zijn onderscheiden. Wat opvalt is dat Utrecht op elk van de 11 thema's waarop gemeten is goed scoort en behoort tot de top regio's in Europa. Wat betreft de concurrentiekracht zijn er op basis van deze analyse geen 'zwakke plekken' te benoemen.

Ontwikkeling aantal banen naar sector 2012-2013

Bron: PAR

Ontwikkeling ondernemersvertrouwen

Bron: CBS, KvK (COEN), *Ongewogen gemiddelde

Economische veerkracht

Volgens onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) zijn de arbeidsmarktregio's in de Noordvleugel van de Randstad, waaronder Utrecht, het meest veerkrachtig. Veerkracht is hier gedefinieerd als het vermogen van de Nederlandse economie om te herstellen van een negatieve economische schok, zoals die aan de crisis ten grondslag ligt. De regionale veerkracht hangt samen met het aantal banen binnen pendelafstand en de beschikbaarheid van banen in sectoren die wat betreft de benodigde kennis en vaardigheden zijn gerelateerd aan de door een schok getroffen sector. Een veerkrachtige regio als Utrecht profiteert niet alleen van het grote aantal banen dat bereikbaar is binnen pendelafstand, maar ook van de specialisatie in de diensten. De dienstensectoren zijn onderling sterk gerelateerd en de vaardigheden die zij vragen zijn ook te gebruiken in veel andere sectoren. Dit vergroot de mogelijkheden tot intersectorale arbeidsmobiliteit en daarmee veerkracht.

MEER WETEN?

- Annoni P. e.a., 2013, EU Regional Competitiveness Index 2013. European Commission; JRC scientific and policy reports.
- CBS, 2013, Dynamiek op de Nederlandse arbeidsmarkt. Focus op flexibilisering.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Thermometer economische crisis (mei, november).
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Regional Competitiveness Index 2013.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, ZZP'ers in Utrecht.
- LISA, 2014, Groot banenverlies in 2013. Persbericht februari 2014.
- PBL, 2013, De veerkracht van regionale arbeidsmarkten.

Werk en inkomen

Visie en ontwikkeling

Utrecht wil een economisch vitale stad zijn, waarin Utrechters (zowel met als zonder arbeidsbeperking) werken of participeren naar vermogen en daarbij voldoende middelen hebben om in hun levensonderhoud te voorzien. De gemeente streeft ernaar om Utrechters die het zelf niet redden naar werk te begeleiden en een vangnet te bieden voor degenen die financiële steun nodig hebben. De economische crisis bemoeilijkt het werken aan deze doelstellingen. In Utrecht uit dit zich in 2013 onder andere in een duidelijke toename van de werkloosheid en beroep op uitkeringen, een groei van het aantal Utrechters met laag inkomen en het aantal schuldhulpaanvragen.

*In Utrecht zijn er ruim
15.000 huishoudens met
een laag inkomen.*

Trends en conclusies

Beroepsbevolking

Door de jaren heen zien we dat een stabiel percentage van 70% van de Utrechtse potentiële beroepsbevolking werkt. Dat ligt wat hoger dan het landelijk gemiddelde en het gemiddelde van de G4. De algemene trend is een groeiende potentiële beroepsbevolking van 15 t/m 64 jaar (237.900 personen).

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
netto arbeidsparticipatie	70%	70%	69%	70% ¹
bruto arbeidsparticipatie	73%	74%	74%	77% ¹
potentiële beroepsbevolking 15 t/m 64 jaar	227.826	230.253	233.671	237.900
werkloosheidspercentage (CBS)	5,2%	5,2%	6,4%	8,5% ¹
aantal ingediende vacatures UWV – regio Utrecht	-	-	16.843	16.206
werkloze beroepsbevolking (CBS)	8.000	9.000	11.000	15.000
spanningsindicator ² arbeidsmarkt regio Utrecht (3e kwartaal)	-	1,3 (gem.)	0,8 (ruim)	0,6 (ruim)
aantal huishoudens met bijstand ³	7.100	7.541	7.731	8.521
aantal WW-ers ³	4.535	4.969	5.848	7.765
aantal arbeidsongeschikten	14.120	14.100	14.090	14.240 ¹
aantal aanvragen schuldhulpverlening ⁴	2.076	1.945	2.113	2.142
aantal huishoudens met een laag inkomen	11.910	-	-	15.400 ⁵
aandeel huishoudens met een laag inkomen	9,2%	10,1%	-	11,7% ⁵
% inwoners dat (zeer) slecht kan leven van het inkomen	6%	6%	7%	8%

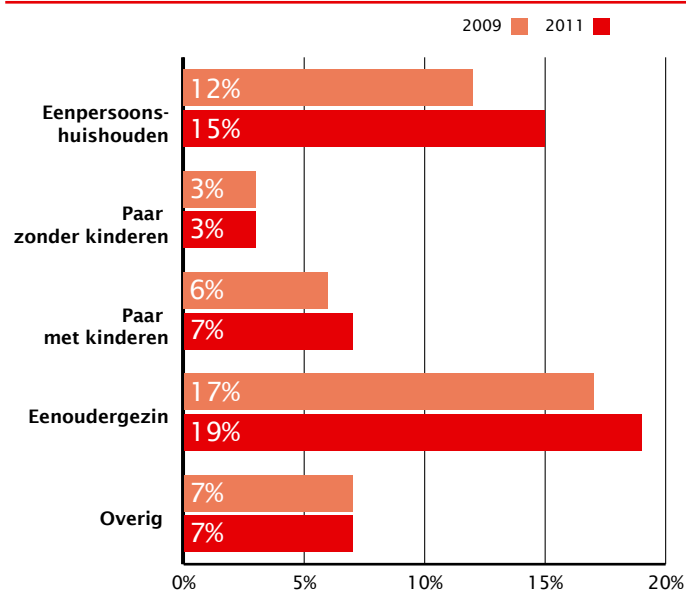
Bron: Onderzoek /W&I gemeente Utrecht, CBS, UWV

¹ Voorlopig cijfer | ² De spanningsindicator omvat het aantal openstaande vacatures gedeeld door het aantal niet-werkende werkzoekenden korter dan zes maanden. | ³ Stand per 1 januari 2011, 2012, 2013 en 2014. | ⁴ Dashboard Werk en Inkomen (minnelijk, wettelijk, budgetbeheer). | ⁵ Raming op basis van landelijke toename.

Sociaaleconomische index

In de Atlas voor gemeenten 2013 staat Utrecht in de sociaal-economische index op de 3e plaats (achter Amstelveen en Haarlemmermeer) van de 50 grootste gemeenten. Utrecht staat al sinds 2011 op deze positie. De hoge rang krijgt Utrecht voornamelijk door een laag percentage laagopgeleiden, een laag aandeel arbeidsongeschikten, veel groeisectoren en banen, een hoog aandeel werkende vrouwen, een relatief beperkte werkloosheid en een laag aandeel huishoudens met bijstand. De gunstige positie neemt niet weg dat de effecten van de economische crisis ook in Utrecht duidelijk zichtbaar zijn.

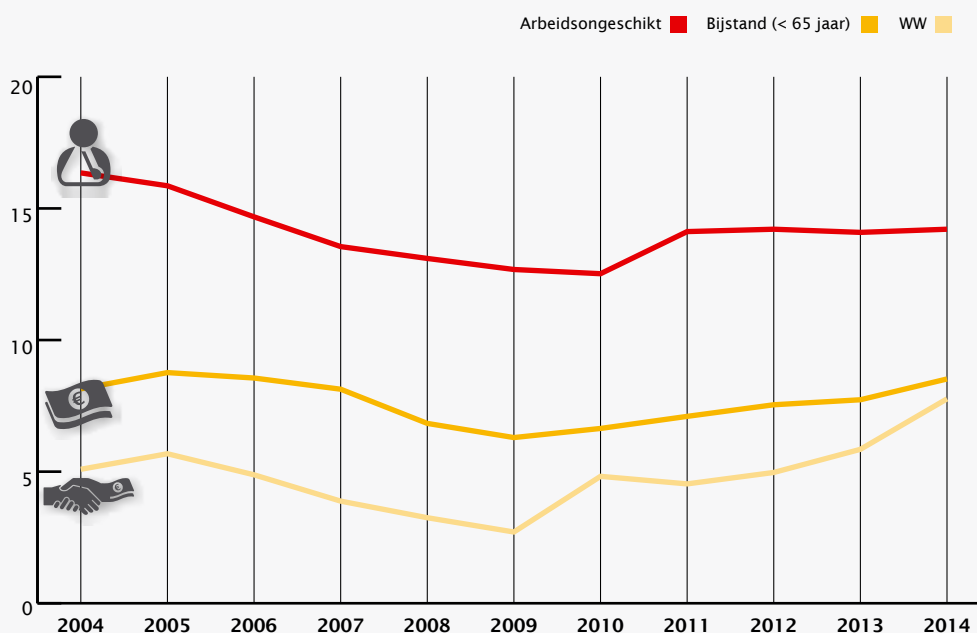
Aandeel huishoudens met een laag inkomen naar huishoudtype, 2009-2011

29% van de Utrechters geeft aan moeilijk rond te kunnen komen.

Bron: CBS, RIO

Aantal uitkeringsgerechtigden, 2004-2014

Bron: CBS, UWV, Werk en Inkomen

8% van de Utrechters heeft problematische schulden.

Werkloosheid

De werkloosheid in Utrecht neemt toe. Het percentage is gestegen tot ruim 8% in 2013, terwijl het in 2010 en 2011 iets boven de 5% lag. Daarmee komt het werkloosheidsaandeel voor het eerst in de periode 2010-2013 boven het landelijk gemiddelde uit. Bij het UWV zijn in 2013 iets minder nieuwe vacatures ingediend dan in 2012. De stad heeft een groeiend aantal werkzoekenden tegenover een dalend aantal vacatures (lagere spanningsindicator). Hierbij is de vraag naar werk voor laagopgeleiden relatief klein en speelt neerwaartse verdringing door hoogopgeleiden. ICT is de enige sector met een krappe arbeidsmarkt, die zich manifesteert in een aanzienlijke vraag naar informatici.

Uitkeringen

Het aantal huishoudens met bijstand loopt op. Op 1 januari 2014 ontvangen ruim 8.500 huishoudens een bijstandsuitkering. De toename gaat de afgelopen jaren wat sneller dan in de andere grote steden. Ook het aantal personen met een WW-uitkering neemt toe. Op 1 januari 2014 krijgen 7.765 Utrechters een WW-uitkering. Daarmee is er in 2013 een sterkere toename dan in voorgaande jaren. Ruim 14.000 Utrechters ontvangen een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Daarbinnen valt vooral de toename

op van het aantal uitkeringen Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) en Wajong. Het totaal aantal arbeidsongeschikten wordt gereduceerd door de afbouw van de WAO. Met de Participatiewet en de afspraken uit het sociaal akkoord krijgen gemeenten vanaf 2015 de opdracht om ook mensen met een arbeidsbeperking toe te leiden naar werk.

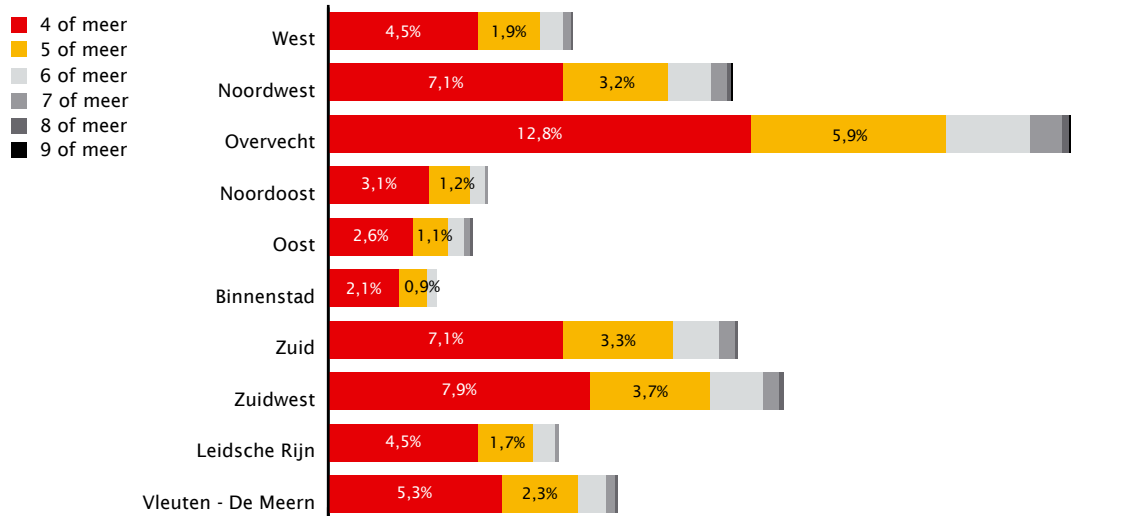
Inkomenspositie Utrechters

De inkomenspositie van Utrechters verslechtert. Het aantal aanvragen voor schuldhulpverlening groeit en de stad telt meer lage inkomens. In verhouding met andere grote steden ligt het aandeel lage inkomens in Utrecht aanzienlijk lager. In 2013 zijn dat naar schatting ruim 15.000 huishoudens.

Armoede

Steeds meer Utrechters geven aan dat ze (zeer) slecht kunnen leven van hun inkomen. Het percentage is opgelopen van 6% in 2010 naar 8% in 2013. Uit de Armoedemonitor 2013 blijkt dat de kans op armoede relatief hoog is onder huishoudens met een bijstands- of werkloosheidsuitkering. Een bovengemiddelde kans is er voor eenoudergezinnen, jonge huishoudens (geen studenten), huishoudens met een

Percentage huishoudens per wijk dat te maken heeft met vier of meer regelingen*

Bron: CBS

* **Betreffende regelingen:**

Inkomensondersteuning: bijzondere bijstand, ziektewet 2010, WTCG, CER, Afrek bijzondere ziektekosten 2010, WSNP.

Arbeidsparticipatie: WAO, WIA, WAZ, Wajong, WW, WWB, IOAW, IOAZ, WSW indicatie, WSW wachtlijst, WSW dienstbetrekking, WSW regulier dienstverband.

Welzijn en zorg: Wmo huishoudelijke verzorging, AWBZ persoonlijke verzorging, AWBZ verpleging,

AWBZ individuele begeleiding, AWBZ groepsbegeleiding.

Onderwijs: Speciaal onderwijs, leerlinggebonden financiering

niet-westerse herkomst en huishoudens met een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Met de gemeentelijke regelingen om huishoudens met een laag inkomen financieel tegemoet te komen, wordt het merendeel van de doelgroep bereikt, variërend per regeling van 61% tot 95%.

Stapelings van regelingen

De stapelingsmonitor van KING/CBS is in december 2013 gepresenteerd en geeft gemeenten inzicht in hun sociale profiel. De monitor laat zien van hoeveel verschillende regelingen of voorzieningen huishoudens in een gemeente gebruik maken. Voor Utrecht geldt dat twee op de vijf huishoudens (39%, 65.880 huishoudens) tenminste van één van de 25 bekeken regelingen gebruikmaakt in het sociale domein, uiteenlopend van

inkomens-uitkeringen tot AWBZ. Utrecht kent iets minder gebruik van regelingen dan de G4 (G4 47% en Nederland 51%). Bijna 27.000 huishoudens hebben alleen een regeling die verband houdt met inkomensondersteuning (voornamelijk compensatie eigen bijdrage ziektekosten en wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten). Daarnaast zijn er ruim 11.000 huishoudens die alleen gebruikmaken van regelingen op het gebied van arbeidsparticipatie (voornamelijk bijstand, WW, arbeidsongeschiktheid). Voor ruim 16.000 huishoudens geldt een combinatie van regelingen op het gebied van arbeidsparticipatie en inkomensondersteuning (figuur).

MEER WETEN?

- CBS, 2013, Stapelingsmonitor
- KWI, 2013, Investeren in participeren. Kennis voor de uitvoering van Werk en Inkomen.
- SCP, 2013, Armoedesignalement 2013.
- SCP, 2013, Een onzeker perspectief. Vooruitzichten van tijdelijke werknemers.
- Verwey Jonker Instituut, 2013, Vrouwen zonder werk en uitkering. Luxepositie of buitenspel?
- UWV, 2014, Nieuwsflits Arbeidsmarkt.

Onderwijs

Visie en ontwikkeling

Het Utrechtse onderwijsbeleid is verwoord in de Utrechtse Onderwijs Agenda (UOA). De UOA heeft als motto: meer kansen voor het Utrechts talent. Elk Utrechts kind moet zijn talenten kunnen ontwikkelen. Schoolbesturen, welzijnsinstellingen, onderwijsondersteuners en de gemeente werken daarin samen. Het aantal Utrechtse schoolgaande kinderen neemt de afgelopen jaren toe. Het aandeel achterstandsleerlingen in Utrecht is iets hoger dan landelijk gemiddeld. Daarentegen scoren Utrechtse basisschoolkinderen iets hoger op de afsluitende Cito toets dan landelijk gemiddeld en heeft Utrecht relatief veel havo/vwo leerlingen. Het aandeel jongeren met een startkwalificatie is in 2013 gelijk gebleven ten opzichte van 2012.

voortgezet onderwijs. Naast basis- en voortgezet onderwijs volgen nog ruim 26.000 leerlingen een MBO opleiding in Utrecht, 40.500 een HBO opleiding en bijna 30.000 studenten een studie aan de universiteit Utrecht. In de komende 15 jaar zal het aantal leerlingen nog sterk stijgen.

Volgens de meest recente bevolkingsprognose groeit het aantal leerlingen voor het basisonderwijs in de periode 2013-2028 met 23% (ruim 2.300). Het aantal kinderen in de voortgezet onderwijs leeftijd neemt met 42% toe (ruim 6.500). Deze leerlingengroei is het sterkst aan de westkant van Utrecht in Leidsche Rijn en Vleuten - De Meern.

Migratie voortgezet onderwijsscholieren

Zo'n 70% van de Utrechtse voortgezet onderwijs-leerlingen volgt onderwijs in de stad zelf en 30% gaat naar een school buiten de stad. Omgekeerd komt zo'n 20% van de leerlingen op Utrechtse voortgezet onderwijs-scholen van buiten de stad.

Cito eindtoets

De gemiddelde Cito score van Utrechtse leerlingen is in 2014 535,2, het landelijk gemiddelde is 535,0. Utrechtse leerlingen scoren gemiddeld aldus iets hoger. Het verschil is wel kleiner dan voorgaande jaren toen Utrechtse leerlingen gemiddeld 0,7 (2013), 0,4 (2012) en 0,5 (2011) punten hoger scoorden dan landelijk gemiddeld.

Trends en conclusies

Leerlingen- en studentengroei

Dit schooljaar (2013/2014) volgen 43.261 leerlingen basis- of voortgezet onderwijs op Utrechtse scholen, ruim 1.000 meer dan het voorgaande jaar. Het aantal schoolgaande kinderen in Utrecht is de laatste jaren toegenomen zowel in het basis- als

21% van de Utrechtse vrijwilligers helpt op een school of kleuter/peutervoorziening.

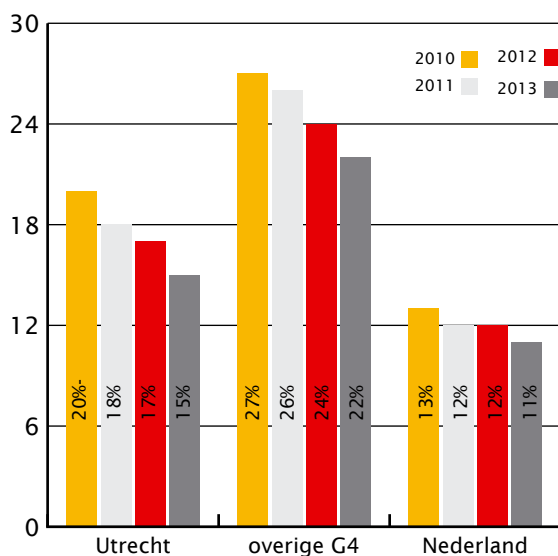
18% van de Utrechters geeft aan te willen helpen op een school in de eigen buurt.

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
aantal Utrechtse leerlingen BO/VO*	39.845	40.905	42.161	43.261
- basisonderwijs (BO)	26.383	27.058	27.823	28.486
- speciaal basisonderwijs (SBO)	405	422	444	488
- voortgezet onderwijs (VO)	11.002	11.329	11.824	12.264
- (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO)	2.055	2.096	2.070	2.023
% achterstandsleerlingen in het BO**				
- Utrecht	20%	18%	17%	15%
- overige G4	27%	26%	24%	22%
- Nederland	13%	12%	12%	11%
gemiddelde Cito-scores	536,0	535,9	535,8	535,2
% 17 t/m 22-jarigen met startkwalificatie	79%	91%	94%	93%
% doelgroeppeuters dat voorschool bezoekt***	-	-	-	78%
% tevreden met basisonderwijs in de buurt	64%	61%	65%	62%
% tevreden met voortgezet onderwijs in de stad	-	-	-	59%

Bron: Onderwijs/Bibliotheek gemeente Utrecht, Cito, DUO | * Alle leerlingen op Utrechtse scholen | ** Trend niet relevant aangezien pas sinds 2011/2012 een eenduidige definitie wordt gebruikt: achterstandsleerlingen zijn leerlingen waarvan beide ouders (zeer) laag opgeleid zijn. | *** Dit jaar is een verbetering doorgevoerd in de berekening van het aandeel doelgroeppeuters. Vergelijking in de tijd is daardoor niet zinvol.

Achterstandsleerlingen basisonderwijs

62% van de bewoners is (zeer) tevreden met de basisscholen in de buurt.

59% van de Utrechters is (zeer) tevreden met het voortgezet onderwijs in de stad.

Startkwalificatie

Meer dan negen van de tien Utrechtse jongeren tussen de 17 en 22 jaar heeft een startkwalificatie of zit nog op school om deze te halen (93%). Het aandeel jongeren met een startkwalificatie is conform de ambitie.

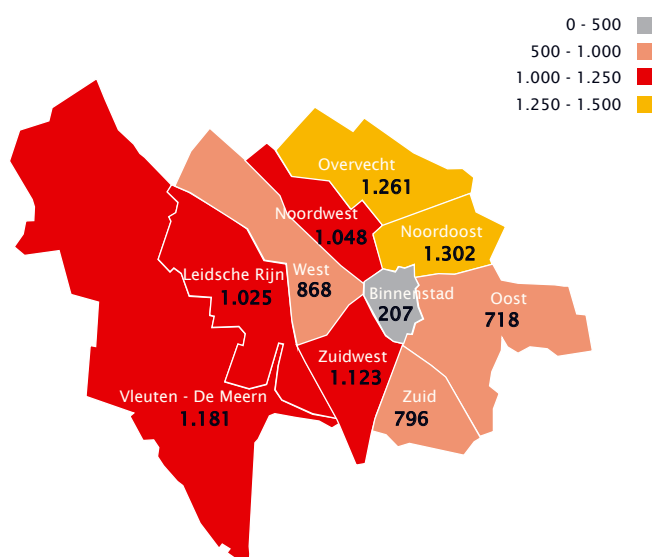
Voor- en vroegschoolse educatie

De voorscholen bereiken in 2013 ongeveer 78% van hun doelgroep. Voorschoolse educatie is gericht op kinderen van 2,5 tot 4 jaar en wordt aangeboden binnen peuterspeelzalen en binnen de kinderopvang. Er wordt voortdurend gekeken of uitbreiding in buurten nodig is om de doelstelling van 95% bereik van doelgroeppeuters in 2015 te behalen.

Bron: DUO

Bijna driekwart van de Utrechtse basisscholen neemt deel aan het programma De Vreedzame School.

Aantal leerlingen Utrechts voortgezet onderwijs naar woonwijk, 2012/2013

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, 2013

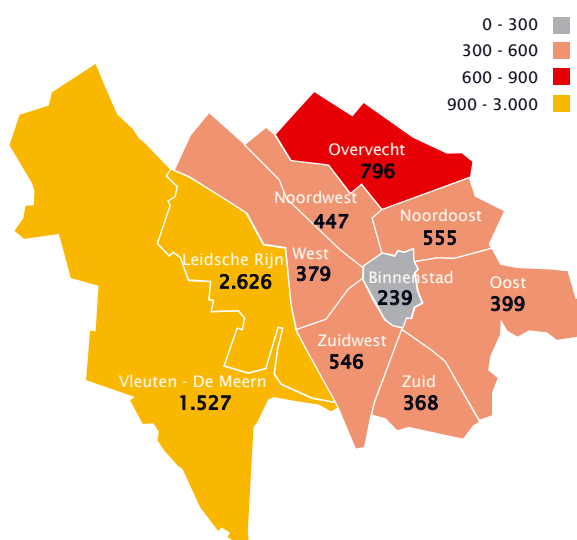
Vreedzame en brede scholen

Ongeveer 70% van de basisscholen neemt deel aan het programma De Vreedzame School (al dan niet via De Vreedzame Wijk). Hiermee heeft Utrecht een unieke positie binnen Nederland. Ook het aantal Brede Scholen in het basisonderwijs is afgelopen jaar toegenomen naar 12. Daarbij zijn 41 locaties betrokken en ruim 10.000 kinderen. In het voortgezet onderwijs zijn er 10 Brede Scholen waarbij circa 5.000 leerlingen zijn betrokken.

Inspectieresultaten

Volgens de Inspectie zijn er in 2013 geen zeer zwakke basisscholen in Utrecht en scoort slechts 1% zwak. In vergelijking met de andere G4-steden en het landelijk gemiddelde kent Utrecht wel veel zwakke afdelingen (richtingen) in voortgezet onderwijs scholen. Bijna een kwart krijgt deze kwalificatie. Gemiddeld in de G4 en Nederland ligt dat respectievelijk 10% en 13% lager. Mogelijk zijn de geconstateerde verschillen te verklaren uit het minder streng hanteren van plaatsingscriteria in het verleden.

Verwachte vo-leerlingontwikkeling naar wijk, 2013 - 2028

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, 2013

MEER WETEN?

- CBS, 2013, Jaarboek onderwijs cijfers 2012.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Staat van het Utrechtse onderwijs. Monitor Onderwijs in Utrecht 2013.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Utrecht en hoogopgeleiden. Binding van studenten hoger onderwijs aan de stad Utrecht.
- SCP, 2013, Samen scholen. Ouders en scholen over samenwerking in basisonderwijs, voortgezet onderwijs en MBO.
- www.duo.nl.

Visie en ontwikkeling

De gemeente staat momenteel voor belangrijke transities op het gebied van de zorg voor de jeugd omdat zowel de 'oude' provinciale jeugdzorg als de jeugd-GGZ en de zorg en begeleiding voor kinderen met een beperking (nu nog AWBZ) onder haar verantwoordelijkheid komen te vallen. Op dit moment maakt in Utrecht ongeveer 4% van alle ouders gebruik van geïndiceerde jeugdzorg. Eén vijfde van alle ouders in de gemeente geeft aan wel eens problemen te hebben (gehad) met de opvoeding van hun kinderen. Ouders zijn in het afgelopen jaar minder tevreden over de speelplaatsen in hun buurt dan een jaar eerder. Kinderen zelf vinden over het algemeen dat er voldoende plekken zijn om buiten te spelen. Bijna één op de zeven kinderen in Utrecht groeit op in een gezin met een laag inkomen. Er is sprake van een forse toename van werkloosheid onder jongeren tot en met 26 jaar.

87% van de 10-12 jarigen mag van zijn ouders geen alcohol drinken.

15,4% van de Utrechtse kinderen groeit op in een eenoudergezin.

Trends en conclusies

Leefomgeving van kinderen

Er doet zich een daling voor in de tevredenheid die ouders hebben over speelplaatsen in hun eigen buurt. Was in 2012 nog 63% van de ouders hier tevreden over, in 2013 is dat 56%. De daling van tevredenheid doet zich met name voor in de wijk Overvecht en de binnenstad. 70% van de Utrechtse ouders geeft aan zich verantwoordelijk te voelen voor de leefomgeving van de kinderen in de buurt en 40% zegt ook daadwerkelijk actief betrokken te zijn

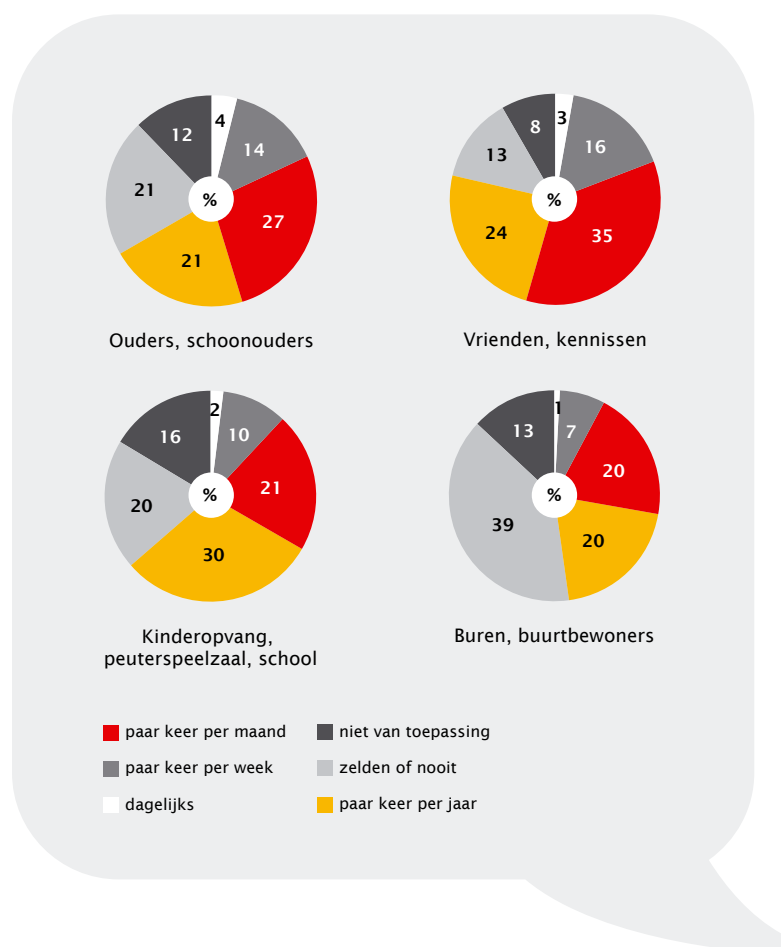
bij de kinderen in hun buurt. Een kwart van alle ouders zou kinderen van anderen graag vaker aan willen spreken op hun gedrag, maar is bang voor de reactie van de eigen ouders van het kind. Bijna zeven op de tien ouders geeft aan er geen moeite mee te hebben als anderen hun kinderen aanspreken. In het kader van de 'Vreedzame Stad' streeft Utrecht er naar dat kinderen op scholen vaardigheden leren op het gebied van burgerschap en conflicthantering. Ook ouders, georganiseerde vrijetijdsbesteding en het publieke domein hebben hier een rol in.

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
aantal jongeren t/m 26 jaar	118.303	120.093	122.516	125.363
aantal niet-werkende werkzoekenden 15 t/m 26 jaar	626	737	1.124	2.032
aantal huishoudens met bijstand t/m 26 jaar (4e kwartaal)	722	759	803	902***
aantal jongeren met Wajong uitkering t/m 26 jaar	3.400	3.560	3.680	3.760**
% ouders dat gebruik maakt van intensieve jeugdzorg (via Bureau JZ)	-	4%	5%	4%
% leerlingen groep 7/8 basisonderwijs goede ervaren gezondheid	88%	*	89%	*
% leerlingen groep 7/8 basisonderwijs verhoogd risico op psychosociale problemen	11%	*	12%	*
% leerlingen groep 7/8 basisonderwijs dat wel eens alcohol drinkt	30%	*	27%	*
% leerlingen groep 7/8 basisonderwijs dat voldoende beweegt	79%	*	84%	*
% jeugdigen (basisschool) dat deelneemt aan georganiseerde vrijetijdsbesteding	85%	*	88%	*
% ouders tevreden over speelplaatsen in de buurt	62%	66%	63%	56%

Bron: Onderzoek / W&I / Volksgezondheid gemeente Utrecht, GBA, CBS | * Jeugdmonitor Utrecht 2009/2010 en 2011/2012. Wordt tweejaarlijks opgenomen. | **stand 2e kwartaal 2013 | *** stand 3e kwartaal 2013

Mate waarin ouders advies vragen over opvoeding met ...

15% van de Utrechtse kinderen groeit op in een éénoudergezin.

17% van de kinderen heeft nooit of maar soms iemand om problemen mee te bespreken.

Bron: Volksgezondheid Utrecht, 2014

Opvoedingsproblemen

Uit de inwonersenquête blijkt dat in 2013 een op de vijf Utrechtse ouders soms problemen heeft (gehad) met de opvoeding van hun kinderen. Bijna 2% van de ouders zegt vaak problemen te hebben (gehad). Dit cijfer ligt lager dan twee jaar eerder, toen 4% van de ouders dit aangaf. Voor advies gaan de meeste ouders te rade bij vrienden, 55% van de ouders geeft aan dit maandelijks tot dagelijks te doen. Het advies van grootouders wordt door 45% van de ouders maandelijks tot dagelijks gevraagd. 34% vraagt advies op school of bij de opvang en 28% bij buurtbewoners. Het percentage ouders dat gebruik maakt van geïndiceerde jeugdzorg is in 2013 zo goed als gelijk gebleven met dat in 2012 (4%). Migrantengezinnen maken relatief weinig gebruik van geïndiceerde zorg.

Professionalisering zorg voor het jonge kind

De gemeente Utrecht hecht veel belang aan het leggen van een goede basis voor de ontwikkeling van alle kinderen, bijvoorbeeld in de vorm van voor- en vroegschoolse opvang. De gemeente heeft onder andere de professionalisering van medewerkers op dit gebied bevorderd door het ondersteunen van een HBO-opleidingsmogelijkheid ten behoeve van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).

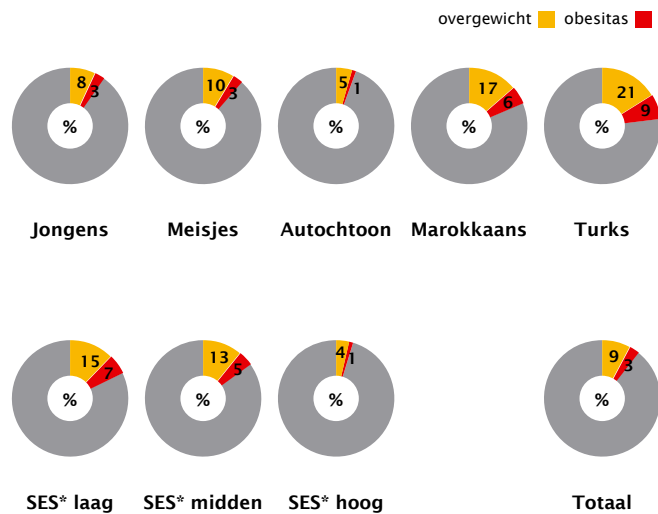
Transitie jeugdzorg

In 2015 verschuift de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg van het Rijk, de provincie en de zorgverzekeraars naar de gemeenten. De verantwoordelijkheid en middelen voor de 'oude' jeugdzorg, de jeugd-GGZ en de zorg en begeleiding voor kinderen met een beperking (nu nog AWBZ) komen bij de gemeenten te liggen. Utrecht is zich intensief aan het voorbereiden op deze nieuwe taken, onder meer via de pilots met de buurtteams Jeugd en Gezin in een aantal Utrechtse buurten. Het Rijk en de VNG ondersteunen gemeenten bij deze transitie. Inmiddels is de nieuwe Jeugdwet vastgesteld door het parlement en wordt de invulling van de financiële kaders in het voorjaar van 2014 verwacht.

Armoede

Volgens de Armoedemonitor 2013 zijn er dit jaar 8.600 Utrechtse kinderen (13,6%) die opgroeien in gezinnen met lage inkomens (volgens definitie van CBS/SCP). Dit zijn er

Overgewicht Utrechtse jeugd

Bron: Volksgezondheid Utrecht, 2014
* sociaal economische status

meer dan in 2010, want steeds meer gezinnen hebben minder te besteden. Een studie van het SCP laat zien dat eenoudergezinnen het vaakst te kampen hebben met een laag inkomen. Van eenoudergezinnen met minderjarige kinderen leeft 28% onder de lage-inkomensgrens. In Utrecht woont 15,4% van de kinderen in een eenoudergezin. Volgens de Minima Effect Rapportage (MER) werpt het armoedebeleid van de gemeente Utrecht vruchten af.

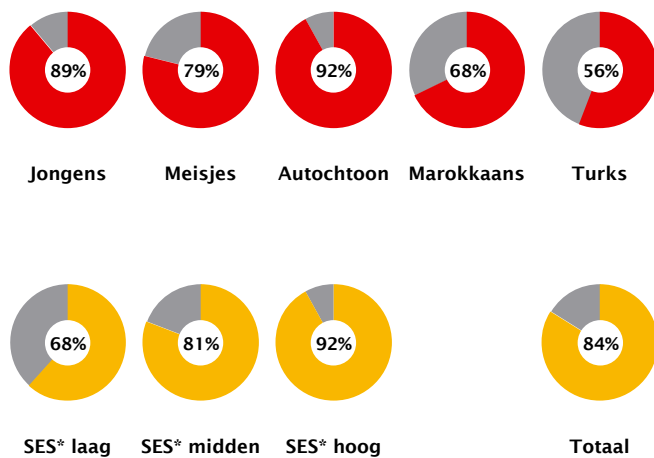
Gezondheid

In Utrecht heeft 12% van de kinderen in het reguliere basisonderwijs overgewicht inclusief 3% die ernstig overgewicht heeft (obesitas). Er is een duidelijke daling te zien van het aantal kinderen met overgewicht, vooral in de leeftijdscategorie 5 t/m 6-jarigen, waar het percentage kinderen met overgewicht is gedaald van 18% naar 9%. Overgewicht komt het meeste voor bij Turks-Nederlandse kinderen (30%) en Marokkaans-Nederlandse kinderen (23%). In de wijken Overvecht (23%) en Zuidwest (21%) is het aantal kinderen met overgewicht het grootst. Vergeleken met 2012 voldoen meer 10 t/m 11-jarigen aan de ontbijtnorm (96% ontbijt minimaal vijf keer per week). In groep twee (73%) eten meer kinderen elke dag fruit dan in groep zeven (52%). Zowel in groep twee als groep zeven speelt 70% van de kinderen minstens een uur per dag buiten (norm voldoende beweging buiten schooltijd).

9 van de 10 kinderen vinden dat er voldoende plekken zijn om buiten te spelen.

Ongeveer de helft van de kinderen speelt dagelijks meer dan een uur buiten.

Lidmaatschap sportvereniging in groep 7

Bron: Volksgezondheid Utrecht, 2014
* sociaal economische status

Sport

Het aantal kinderen van 10 t/m 11 jaar dat voldoende beweegt is toegenomen van 79% in 2010 naar 84% in 2013. In groep twee van het basisonderwijs is 77% lid van een sportvereniging; in groep zeven is dit 84%.

Marokkaans-Nederlandse en Turks-Nederlandse kinderen zijn relatief minder vaak lid (respectievelijk 68% en 56% in groep zeven). Het lidmaatschap hangt ook samen met de sociaal-economische status van het gezin waarin de kinderen opgroeien. Kinderen uit gezinnen met een gemiddelde of lage sociaaleconomische status zijn minder vaak dan gemiddeld lid, terwijl kinderen uit gezinnen met een hoge sociaaleconomische status juist bovengemiddeld vaak lid zijn. Onder andere door middel van de U-pasregeling wil de gemeente het sporten voor jongeren uit de laagste inkomensgroepen bereikbaar houden.

Zwemdiploma's

95% van de leerlingen in groep zeven van het primair onderwijs heeft tenminste één zwemdiploma. Twee procent van de groep zeven-leerlingen heeft nog geen zwemdiploma, maar zit wel op zwemles. Van de leerlingen in de tweede klas van het voortgezet onderwijs geeft 97% aan een zwemdiploma te bezitten. In de tweede klas van het voortgezet onderwijs hebben Marokkaanse en Turkse leerlingen minder vaak een zwemdiploma (respectievelijk 88% en 84%). In gezinnen met een lagere sociaaleconomische status en in de wijken Noordwest (84%), Overvecht (81%), Zuidwest (88%) en Zuid (90%) is het minder vanzelfsprekend dat groep zeven-leerlingen al een zwemdiploma hebben. Door het aanbieden van schoolzwemmen wil de gemeente zoveel mogelijk leerlingen in de gelegenheid stellen een zwemdiploma te halen.

Arbeidsmarkt

Het aantal niet-werkende werkzoekende jongeren van 15 t/m 26 jaar is toegenomen van 1.124 in 2012 naar 2.032 in 2013, een toename van 80%. Deze trend is vergelijkbaar met de landelijke stijging van de jeugdwerkloosheid. Ook het aantal huishoudens van jongeren tot 27 jaar met bijstand is toegenomen.

Aan het eind van het derde kwartaal van 2013 waren dit 902 huishoudens. Het aantal jongeren met een Wajong-uitkering is toegenomen van 3.680 in 2012 naar 3.760 in de tweede helft van 2013.

MEER WETEN?

- Jeugdmonitor.cbs.nl.
- Ministerie van VWS, 2013, Naar duurzame vernieuwing van de zorg voor jeugd.
- NJI, 2013, Jeugdzorg in Europa. Een update en uitbreiding van het rapport uit 2009 over jeugdzorgstelsels in een aantal westerse landen.
- SCP, 2013, Terecht in de jeugdzorg. Voorspellers van kind- en opvoedproblematiek en jeugdzorggebruik.
- SCP, 2013, Groeit de jeugdzorg door? Het beroep op de voorzieningen: realisatie 2001 - 2011 en raming 2011 - 2017.

Samenleven

Visie en ontwikkeling

De gemeente Utrecht streeft er naar een sterke civil society te vormen waarbinnen inwoners zich betrokken en verantwoordelijk voelen ten opzichte van elkaar en hun omgeving. In 2013 blijkt het aandeel inwoners dat zich verantwoordelijk voelt voor de buurt vrijwel stabiel ten opzichte van 2012, evenals het aandeel inwoners dat zich vrijwillig inzet voor diensten of organisaties. De tevredenheid over de beschikbaarheid van ruimtes voor bewonersactiviteiten is echter afgenomen. Ook de score voor maatschappelijk welbevinden laat een daling zien. Het werken met hulpverleningsnetwerken in de vorm van buurtteams is sterk in opkomst binnen diverse Utrechtse wijken en laat bij evaluatie bemoedigende resultaten zien.

Utrechters geven het rapportcijfer 7,6 voor hun maatschappelijk welbevinden.

Utrechters geven het rapportcijfer 7,7 voor hun gevoel van zelfredzaamheid.

Trends en conclusies

Vrijwillige inzet en mantelzorg

Het aantal inwoners dat actief vrijwilliger is schommelt de afgelopen jaren vrij constant rond de 41%. De sportvereniging is wat dit betreft het meest populair: 13% van de Utrechters zet zich hier vrijwillig voor in. Ook andere verenigingen en scholen/kinderopvang scoren vrij hoog met respectievelijk 11% en 9%. Ook mensen met een beperking zijn actief als vrijwilliger.

Van de mensen met een verstandelijke, psychische of lichamelijke beperking of chronische ziekte, zet 37% zich in als vrijwilliger voor diverse organisaties en verenigingen. De organisaties waar zij zich voor inzetten verschillen overigens niet van die van mensen zonder beperking. Op het gebied van mantelzorg zien we dat 15% van de Utrechters dit verleent aan een naaste. Ongeveer één op de tien inwoners doet dit intensief, 13% van hen is zwaar belast.

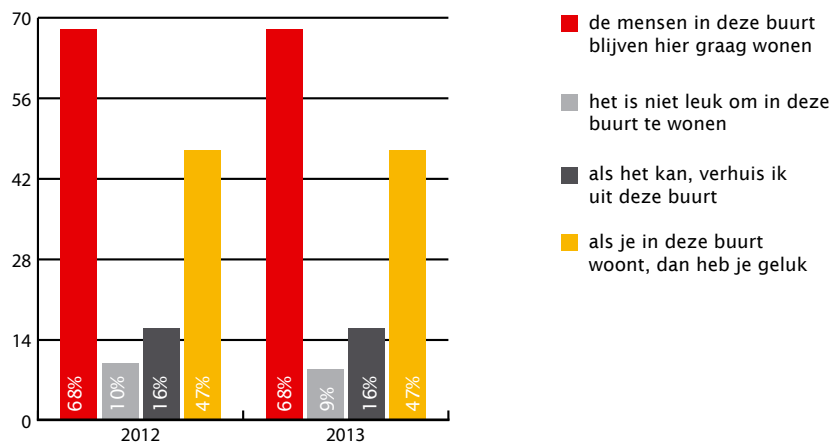
Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
% inwoners verantwoordelijk voor de buurt	87%	86%	86%	85%
% inwoners actief in de buurt	36%	33%	34%	33%
% inwoners dat zich vrijwillig inzet voor diensten of organisaties	41%	41%	40%	42%
% inwoners dat intensieve mantelzorg verleent	9%	-	9%	
% inwoners dat zich gediscrimineerd voelt in afgelopen 12 maanden	12%	11%	13%	14%
% inwoners in sociaal isolement	8%	8%	8%	9%
% inwoners tevreden met beschikbaarheid van ruimtes voor bewonersactiviteiten in de buurt	36%	33%	37%	32%
% inwoners ontevreden met beschikbaarheid van ruimtes voor bewonersactiviteiten in de buurt	20%	19%	19%	23%
% inwoners goede omgang autochtonen/allochtonen	86%	87%	87%	83%
score algemeen buurtoordeel	7,2	7,2	7,0	7,1
score sociale cohesie	5,9	5,8	5,7	5,8
score maatschappelijk welbevinden	7,8	7,8	7,8	7,6
score zelfredzaamheid	7,7	7,8	7,8	7,7

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

Een derde van de inwoners van Utrecht is tevreden met de beschikbaarheid van ruimtes voor bewonersactiviteiten in de buurt.

Tevredenheid bewoners over hun buurt

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

Activiteiten in de buurt

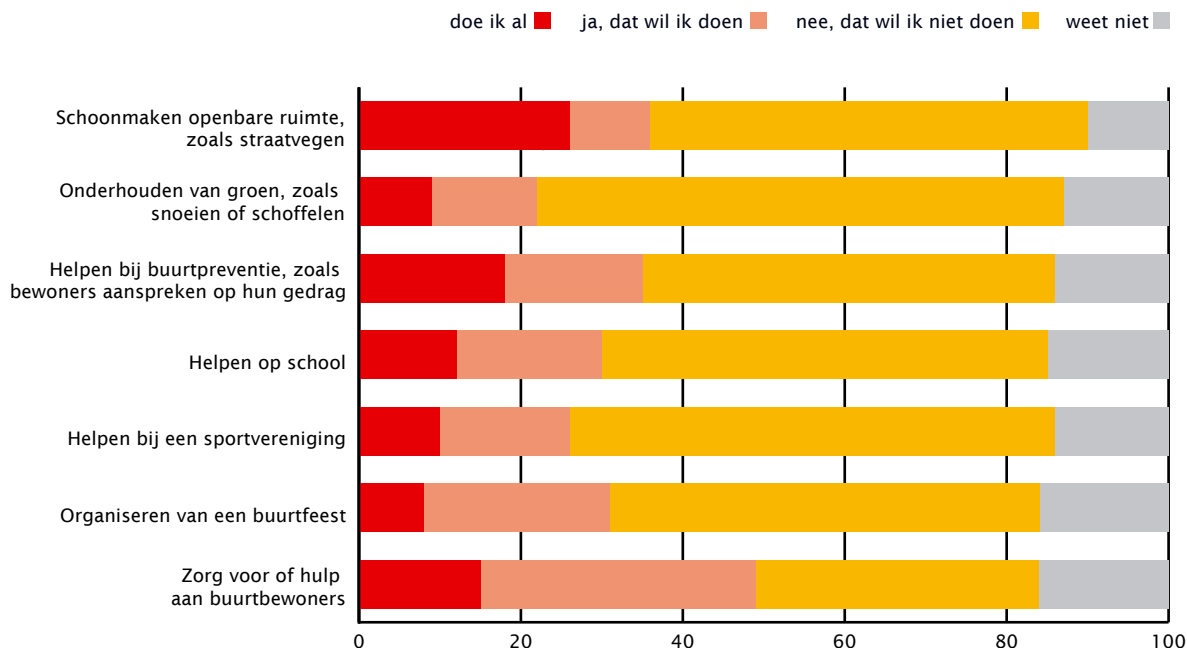
Als inwoners van Utrecht wordt gevraagd waarmee ze de gemeente zouden willen helpen als het gaat om activiteiten in de eigen buurt, dan blijkt met name het schoonmaken van de openbare ruimte in trek (26% doet dit al en 10% van de inwoners is ertoe bereid). Het minst populair is het onderhouden van het groen in de buurt, zoals snoeien en schoffelen (9% doet dit al en 13% van de inwoners is er

toe bereid). Inwoners van Utrecht zijn verder zeker genegen om buurtbewoners te helpen of verzorgen. 15% van hen doet dit nu al en maar liefst ruim een derde zegt het te willen doen.

Buurtoordeel en sociale cohesie

Ruim 90% van de inwoners vindt de buurt waarin ze wonen prettig tot zeer prettig, wat nagenoeg onveranderd positief is ten opzichte van 2012. Ook het rapportcijfer

Bereidheid tot actief zijn in eigen buurt

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

van Utrechters voor hun buurt (7,1) is stabiel gebleven. De verbondenheid met andere mensen in de buurt (sociale cohesie) fluctueert licht door de jaren heen. Bijna drie op de tien Utrechters (29%) denkt dat de buurt in de toekomst beter zal worden en 12% denkt dat de buurt juist achteruit zal gaan.

Sociale uitsluiting

Sociale uitsluiting verwijst naar het niet (volledig) kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven als gevolg van individuele en maatschappelijke factoren. Hiervoor wordt niet alleen gekeken naar sociale contacten, maar ook naar financiële middelen, toegang tot zorg en instanties en sociale betrokkenheid. Uit cijfers van het organisatie-onderdeel Volksgezondheid van de gemeente Utrecht blijkt sociale uitsluiting voor te komen bij ongeveer 8% van de Utrechtse volwassenen.

Discriminatie

Een kleine 14% van de inwoners van Utrecht voelt zich wel eens gediscrimineerd. In de afgelopen drie jaar is hierin een geleidelijke toename te zien. Net als in voorgaande jaren komt discriminatie vanwege huidskleur, etniciteit of afkomst het meest voor

(6% van de Utrechters), gevolgd door geloof (3%), leeftijd (2%) en geslacht (2%). Van de Utrechters geeft 1% aan gediscrimineerd te worden vanwege seksuele geaardheid of handicap.

Voorzieningen

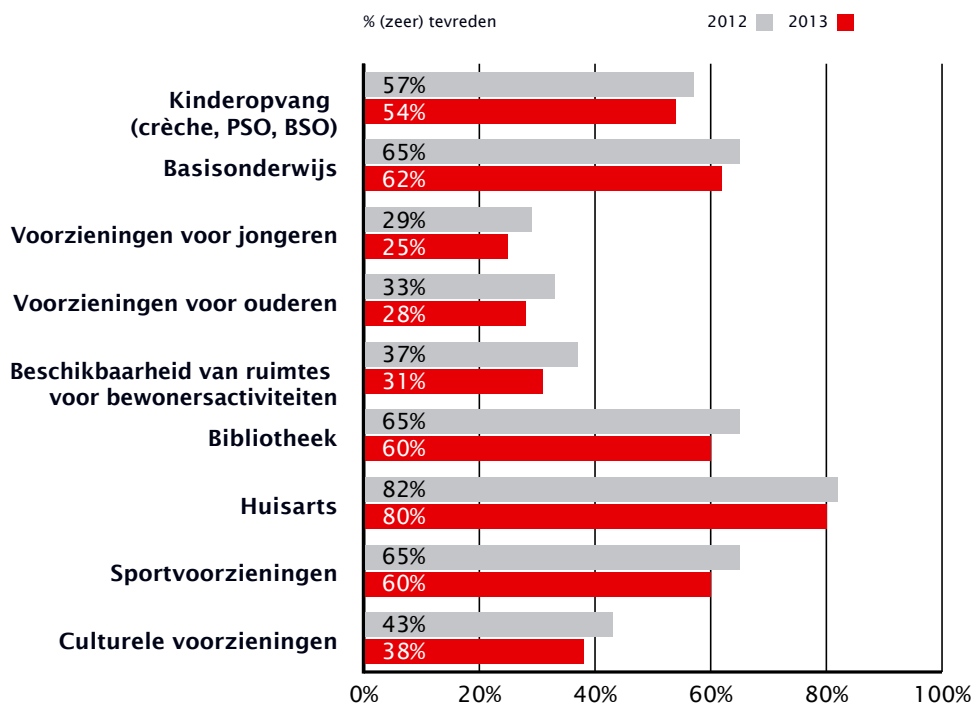
De tevredenheid van inwoners van Utrecht over diverse voorzieningen in hun buurt is in 2013 lager dan in de voorgaande jaren. Utrechters zijn vooral minder tevreden over de beschikbaarheid van ruimtes voor bewonersactiviteiten, voorzieningen voor ouderen, de bibliotheek, sportvoorzieningen en culturele voorzieningen.

Hulpverleningsnetwerken in de vorm van buurtteams zijn sterk in opkomst.

Over het algemeen denken inwoners positief over hun buurt (rapportcijfer 7,1)

Urechters geven een 5,8 voor de mate van verbondenheid met andere mensen in hun buurt.

Percentage bewoners tevreden over voorzieningen in eigen buurt

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

Ontwikkeling buurtteams

Sinds 2014 zijn er twaalf buurtteams actief in Utrecht: zes buurtteams Sociaal en zes buurtteams Jeugd. Het gaat om hulpverleningsnetwerken op buurtniveau die ondersteuning bieden aan mensen die dit (tijdelijk) nodig hebben, hetzij individueel (buurtteams Sociaal), hetzij in gezinsverband (buurtteams Jeugd). De buurtteams zijn momenteel actief in een aantal pilotgebieden van Utrecht. De eerste resultaten uit evaluatieonderzoek stemmen voorzichtig positief. Eén van de succesfactoren is dat de buurtteams goed in staat zijn de individuele hulpverlening te koppelen aan collectieve begeleiding in de wijk. Daarnaast blijkt dat cliënten ook tevreden zijn over de laagdrempeligheid van het concept en het feit dat ze met één contactpersoon te maken hebben. Aandachtspunten zijn echter dat het eigenkrachtprincipe niet bij alle cliënten direct vrucht afwerpt en dat het inzetten van het eigen netwerk van cliënten niet altijd eenvoudig of wenselijk is.

Wonen en zorg

Het beleid vanuit het rijk is al een aantal jaren gericht op het langer zelfstandig wonen van ouderen, GGZ-cliënten en gehandicapten. Dit proces van extramuralisering gaat de komende jaren verder, ook voor groepen met een grotere zorgbehoefte. Samen met een groei van het aantal ouderen in de U10-regio zorgt dit voor een grotere vraag naar zelfstandig verzorgd wonen voor ouderen (aanleunwoningen, serviceflats of woonzorgcomplexen). Uit het rapport Wonen-zorg en maatschappelijke ontwikkeling in de U-10 blijkt dat de vraag groeit van 6.840 woningen in 2015 naar bijna 12.000 in 2040. Dat is 3,4 keer de huidige voorraad.

MEER WETEN?

- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Regionale WWZ Monitor.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Transitie Jeugdzorg. Tussenevaluatie pilot buurtteams Jeugd en Gezin Ondiep en Overvecht.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Meedoen naar vermogen. Tussenevaluatie pilot buurtteams Krachtig Ondiep en Krachtig Overvecht Zuid.
- SCP, 2013, Informele zorg in Nederland. Een literatuurstudie naar mantelzorg en vrijwilligerswerk in de zorg.
- U.U., 2013, Het Utrechtse vrijwilligersonderzoek 2013.

Gezondheid en welbevinden

Visie en ontwikkeling

De gemeente heeft de ambitie om, samen met inwoners en maatschappelijke partners een gezonde en duurzame stad van Utrecht te maken. Gezondheid wordt steeds breder opgevat en ook gezien als het vermogen je aan te passen en eigen regie te voeren in het licht van alle fysieke, emotionele en sociale uitdagingen die het leven stelt. Voor Utrechters geldt dat zij hun gezondheid in het algemeen als goed ervaren. Er tekenen zich gunstige ontwikkelingen af op het gebied van alcoholgebruik bij jeugd en volwassenen. Per wijk doen zich echter nog steeds belangrijke verschillen voor in levensverwachting. Meer volwassenen rapporteren psychische aandoeningen, meer ouderen diabetes en hart- en vaatziekten.

Trends en conclusies

Tevredenheid over eigen gezondheid

De grote meerderheid van de Utrechtse jeugd (89%) en volwassenen (78%) is positief over hun gezondheid. 48% van de Utrechtse ouderen (65-plussers) vindt zijn gezondheid goed. In vergelijking met andere grote en middelgrote steden doet Utrecht het goed op het gebied van gezondheid en factoren die gezondheid beïnvloeden.

Huisartsenbezoek en aandoeningen

Het gebruik van huisartsenzorg neemt toe onder de Utrechters, vooral onder lager opgeleiden. Ruim 80% van de lager opgeleiden heeft in het afgelopen jaar één keer of vaker contact gehad met de huisarts. Onder hoogopgeleiden is dit bijna 70%. Van de Utrechtse 19 tot 65-jarigen heeft 60% één of meerdere chronische aandoeningen. Van de 65-plussers heeft 86% één of meerdere aandoeningen. Bij volwassenen en ouderen zijn chronische aandoeningen toegenomen. Onder volwassenen is vooral sprake van een toename van rapportage van psychische aandoeningen, variërend van overspannenheid tot depressie. Onder ouderen stijgt het percentage mensen dat diabetes en hart- en vaatziekten krijgt. 28% van de Utrechtse volwassenen heeft overgewicht en één op de tien heeft obesitas. Deze laatste cijfers zijn vergelijkbaar met die van twee jaar eerder.

Verschillen in levensverwachting

De gemiddelde levensverwachting van de Utrechtse bevolking neemt toe tot 80 jaar. Deze verschilt aanzienlijk tussen inwoners uit de verschillende Utrechtse wijken. Het aantal jaar dat mensen gemiddeld leven zonder chronische aandoeningen is in de wijk Oost 51 jaar en in Overvecht 35 jaar. Dit betekent dat een inwoner van Oost gemiddeld 16 jaar langer zonder chronische aandoeningen leeft dan een inwoner van de wijk Overvecht. De verklaring hiervan ligt voor een belangrijk deel in de sociaaleconomische en sociaal-culturele positie van de inwoners.

78% van de volwassen Utrechters is positief over hun eigen gezondheid

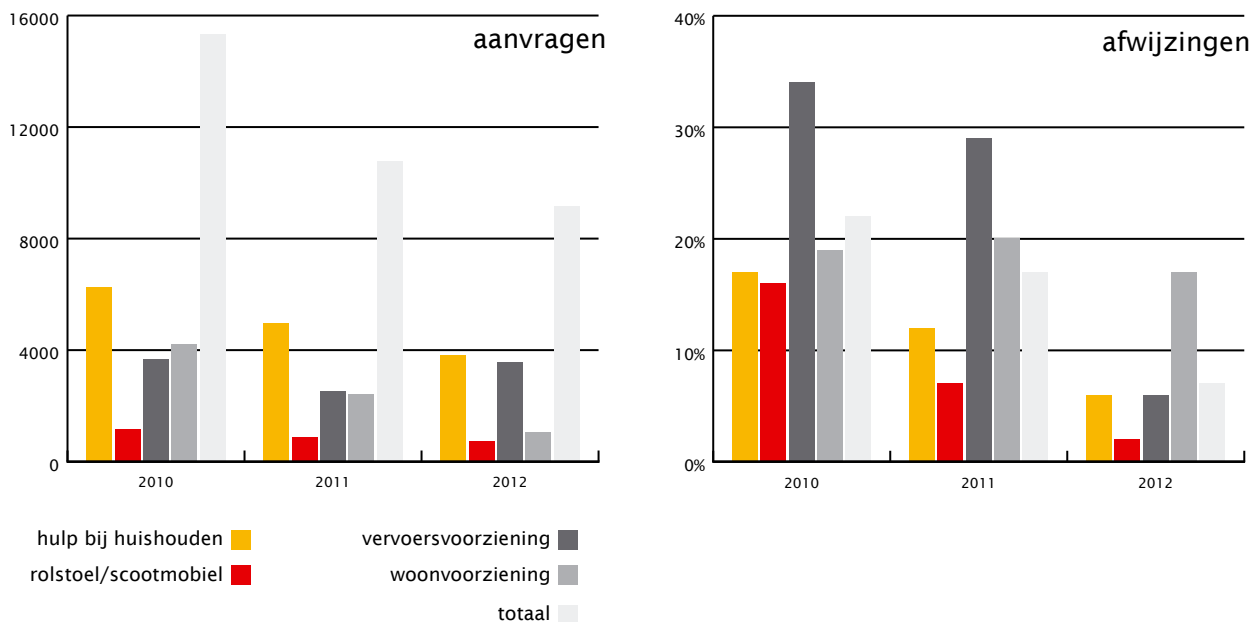
Kerncijfers

	2010	2012	2013
% Utrechters met een goede ervaren gezondheid	**	78%	*
Score persoonlijk welbevinden	7,6	7,7	7,6
% Utrechters met overgewicht (BMI 25-30)	29%	28%	*
% Utrechters dat lijdt aan obesitas (BMI > 30)	10%	10%	*
% Utrechters dat voldoende beweegt	67%	63%	*
% Utrechters dat voldoet aan ontbijtnorm	86%	85%	*
% Utrechters dat rookt	23%	24%	*
% Utrechters dat overmatig drinkt	13%	9%	*
% Utrechters met hoog risico op psychische problemen	7%	8%	*
Aantal misdrijven huiselijk geweld	784	696	663
Opgelegde tijdelijke huisverboden	50	62	71
Aantal huisuitzettingen	49	71	***

Bron: Volksgezondheid / Onderzoek gemeente Utrecht, Politie | * gegevens uit de gezondheidspeiling VMU komen tweejaarlijks beschikbaar |

** Niet vergelijkbaar ivm verschillende antwoordcategorieën | *** cijfer nog niet beschikbaar

Daling van aantal aanvragen en afwijzingen individuele Wmo-voorzieningen 2010-2012

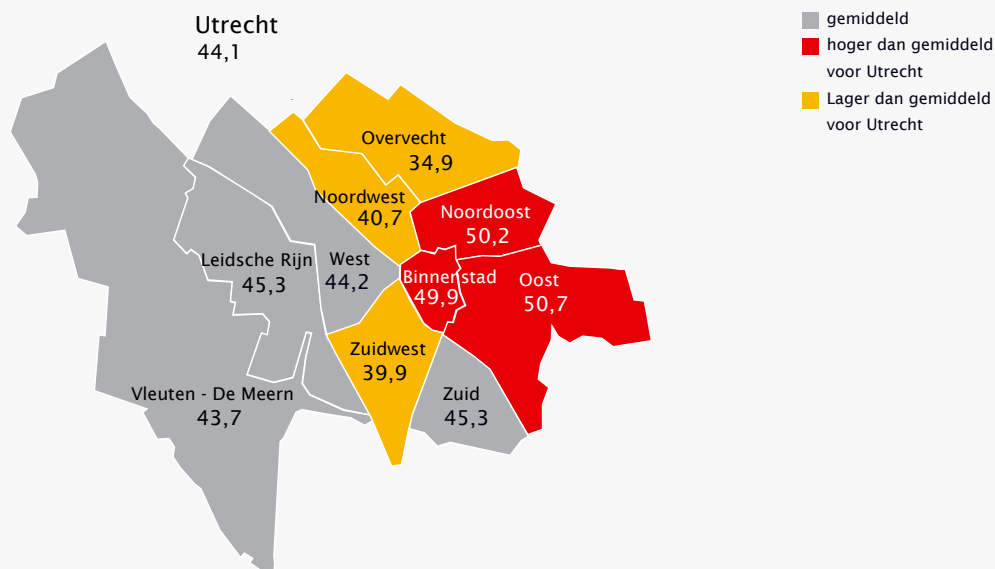

Bron: Werk en Inkomen gemeente Utrecht

7% van de Utrechters is ernstig eenzaam. Van de (ex)dak- en thuislozen is dit 39%.

Wmo-gebruikers in de gemeente Utrecht geven het rapportcijfer 7,3 voor de aanvraagprocedure en geleverde voorziening.

Gemiddelde levensverwachting zonder chronische aandoeningen naar wijk

Bron: Volksgezondheid Utrecht, 2014

*28% van de
Utrechters heeft
overgewicht en 10%
obesitas.*

Bijna tweederde van de leden van het bewonerspanel is bekend met de informatie- en adviesfunctie van de gemeente voor mensen die te maken hebben met een lichamelijke en/of psychische beperking.

Regie op eigen leven en dakloosheid

Het aantal Utrechters dat onvoldoende regie op het eigen leven ervaart, stijgt licht van 7% naar 11%. Onder laagopgeleiden en onder Utrechters met een Marokkaanse of Turkse achtergrond is sprake van een sterke stijging. De groep (ex-) daklozen blijkt de afgelopen jaren veel onder dak te zijn gebracht en een hersteltraject te volgen. Ook kwamen minder mensen op straat te staan na een uithuiszetting, ontslag uit zorginstelling of detentie. Conflicten in de thuis-situatie zijn wel nog een belangrijke oorzaak voor dakloosheid.

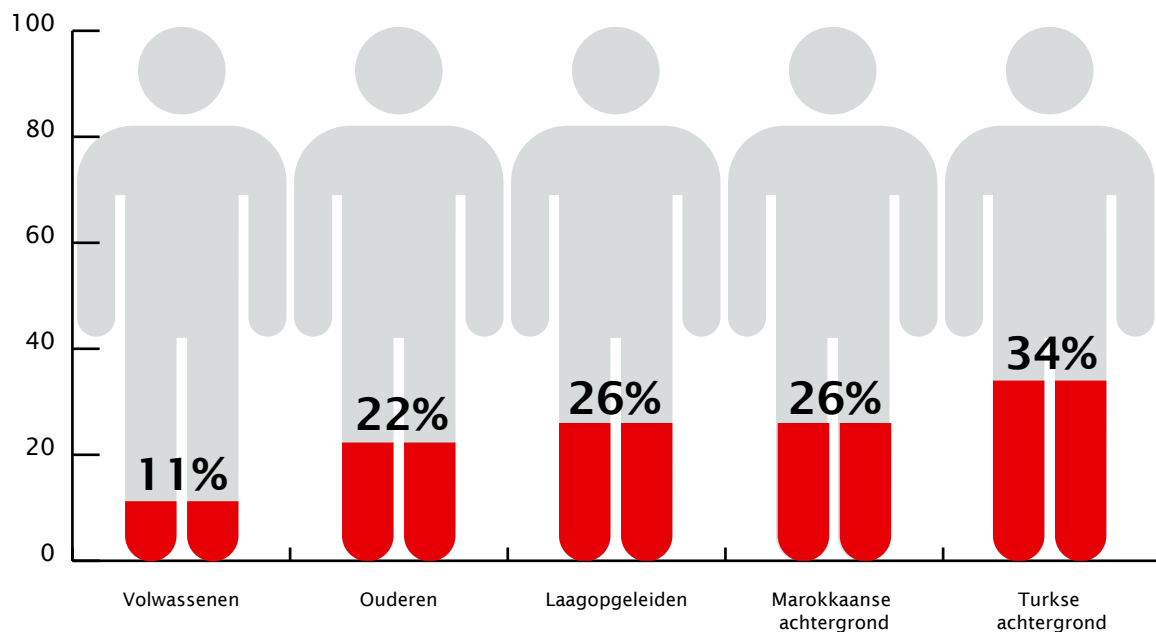
Alcoholgebruik en roken

Ten aanzien van alcoholgebruik zijn er gunstige ontwikkelingen bij jeugd en volwassenen. Steeds minder 10- tot 12-jarigen hebben ooit alcohol gedronken (in 2012 27%) en onder volwassenen neemt het overmatig alcoholgebruik af. Toch drinkt 11% van de Utrechtse volwassenen problematisch. Het aantal Utrechters dat overmatig drinkt, komt overeen met het landelijk gemiddelde en is lager dan in Amsterdam en Den Haag, maar hoger dan in Rotterdam. Bijna een kwart van de Utrechtse volwassenen rookt (24%). Onder mannen is dit 30% en onder vrouwen 18%. 4% is een zware roker (meer dan 20 sigaretten per dag).

Gezondheid in relatie tot maatschappelijke uitval

Laagopgeleiden, kinderen uit gezinnen met een lage (gezins)welvaart, inwoners met een Turkse of Marokkaanse achtergrond, inwoners die geen partner meer hebben, kinderen van gescheiden ouders en ouderen hebben vaker een slecht (ervaren) gezondheid en lopen meer risico op maatschappelijke uitval. Deze groepen wonen met name in de wijken Noordwest, Overvecht en Zuidwest.

Percentage Utrechters dat onvoldoende regie ervaart op eigen leven

Bron: Volksgezondheid Utrecht, 2014

Tevredenheid gezondheidsvoorzieningen

Inwoners zijn over het algemeen tevreden over de gezondheidsvoorzieningen in hun buurt. In consultatierondes voor de Volksgezondheidsmonitor Utrecht 2014 uitten inwoners echter ook zorgen over de omvangrijke veranderingen in de zorg.

Daling aantal aanvragen Wmo-voorzieningen

In de afgelopen vier jaar (2010 - 2013) is het aantal aanvragen voor individuele Wmo-voorzieningen gedaald van 15.317 naar 8.389. De oorzaak van deze daling is waarschijnlijk gelegen in aanpassingen van het beleid en vereenvoudigingen in het werkproces. Algemeen gebruikelijke, voor iedereen betaalbare voorzieningen worden niet meer vanuit de gemeente verstrekt en er is een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor hulpmiddelen ingevoerd. Gelijktijdig met de daling van het aantal aanvragen, zien we verhoudingsgewijs een forse daling van het aantal

afwijzingen. Dit vloeit voort uit een vernieuwde inrichting van het werkproces waarbij relatief meer tijd wordt genomen om de vraag van de klant te bespreken en verhelderen. Dit leidt er toe dat vooral kansrijke aanvragen worden ingediend.

Zorggebruik

Uit analyses van KWIZ (mei 2013) blijkt dat naar schatting 5.075 Utrechters gebruik maken van een vorm van begeleiding, kortdurend verblijf en/of persoonlijke verzorging vanuit de AWBZ (1,6 procent van alle inwoners). Dit zijn cliënten die door de veranderende wetgeving vanaf 2015 onder de Wmo gaan vallen en dus onder verantwoordelijkheid van de gemeente komen. Ongeveer de helft van deze mensen is via de Wmo al bekend bij de gemeente, de andere helft betreft nieuwe aanmeldingen

MEER WETEN?

- Gemeente Utrecht, 2014, Volksgezondheidsmonitor Utrecht.
- IB Onderzoek gemeente Utrecht, 2013, Klanttevredenheid Wmo 2013. Mening van bewoners over Wmo en mantelzorg.
- RIVM, 2013, Gezondheid en maatschappelijke participatie.
- SCP, 2013, Mensen met een lichamelijke beperking. Ontwikkelingen in ondersteuning van mensen met lichamelijke beperkingen en de effecten van ondersteuning op participatie.
- Verwey Jonker Instituut, 2013, Kinderen met een handicap in Tel.
- www.utrecht.nl/volksgezondheid.

Veiligheid

Visie en ontwikkeling

Utrecht streeft er naar een stad te zijn waar mensen veilig zijn en zich veilig voelen. Het terugdringen van de criminaliteit en het bevorderen van het veiligheidsgevoel zijn dan ook de hoofddoelstellingen van het Utrechtse veiligheidsbeleid. In de aanpak ligt de nadruk op het verminderen van jeugdoverlast- en criminaliteit, woninginbraak, autokraak, geweld en de georganiseerde criminaliteit. In 2013 is de totale criminaliteit licht gestegen, maar op prioriteitsonderwerpen is sprake van een (flinke) daling. De onveiligheidsgevoelens zijn min of meer gelijk gebleven. De ervaren jongerenoverlast laat een kleine daling zien

Het aantal autokraken in Utrecht is in 2013 met 11% gedaald.

Bij een derde van de Utrechters komt het wel eens voor dat zij zich onveilig voelen als zij 's avonds in hun buurt over straat lopen.

Plekken waar groepen jongeren rondhangen bezorgen 70% van de Utrechters wel eens een onveilig gevoel, evenals plekken bij het treinstation (35%) en plaatsen rondom uitgaansgelegenheden (33%).

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
totaal aantal misdrijven	33.582	32.155	30.111	30.860
aantal woninginbraken	2.794	2.700	2.445	2.227
aantal autokraken	7.177	6.041	5.627	4.994
aantal geweldsdelicten (exclusief huiselijk geweld)	2.566	2.574	2.346	2.107
% inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt	27%	26%	31%	31%
% inwoners dat zich vaak onveilig voelt	3,1%	3,0%	3,2%	3,4%
% inwoners dat vaak jongerenoverlast in de buurt ervaart	19%	19%	21%	19%

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht, Politie

Trends en conclusies

Totale criminaliteit

In 2013 is de totale geregistreerde criminaliteit voor het eerst in jaren licht gestegen (2%). Deze stijging wordt met name veroorzaakt door de toename van het aantal bedrijfsinbraken, fietsdiefstallen en zakkenrollerij.

Woninginbraak, autokraak en geweld

Bij de speerpunten van het veiligheidsbeleid (woninginbraak, autokraak en geweld), is in 2013 een afname te zien. Het aantal autokraken neemt al sinds 2006 af en laat in 2013 een daling van 11% zien. Het aantal geweldsdelicten is sinds 2010 met 18% afgenomen. Afgelopen jaar bedroeg de daling 9%. Ook woninginbraak nam voor het derde opeenvolgende jaar af en ligt nu 9% lager dan in 2012.

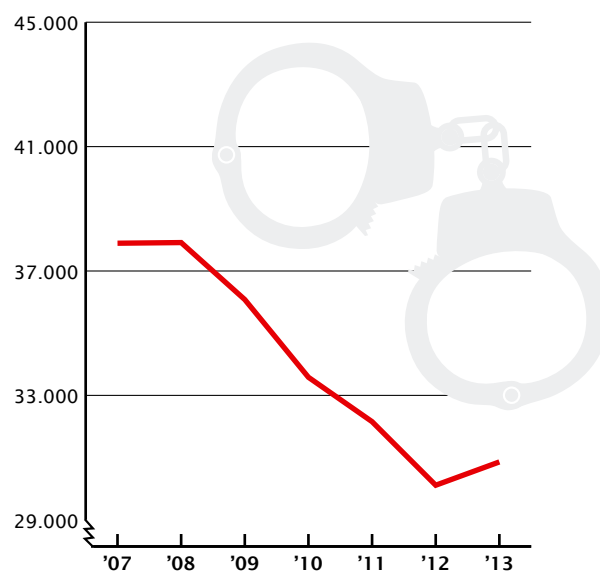
Veiligheidsgevoelens

De veiligheidsbeleving laat al jaren een wisselend beeld zien. In 2013 is het aandeel inwoners dat zich wel eens onveilig voelt afgenomen van 41% naar 39%. Het aandeel inwoners dat zich vaak onveilig voelt ligt sinds 2007 rond de 3%. De onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt zijn afgelopen jaar gelijk gebleven.

Jongerenoverlast

Het aandeel inwoners dat vaak jongerenoverlast ervaart is in 2013 afgenomen van 21% naar 19%. Sinds de positieve uitschieter van 14% uit 2009 schommelt dit percentage rond de 20%.

Totaal aantal misdrijven in Utrecht

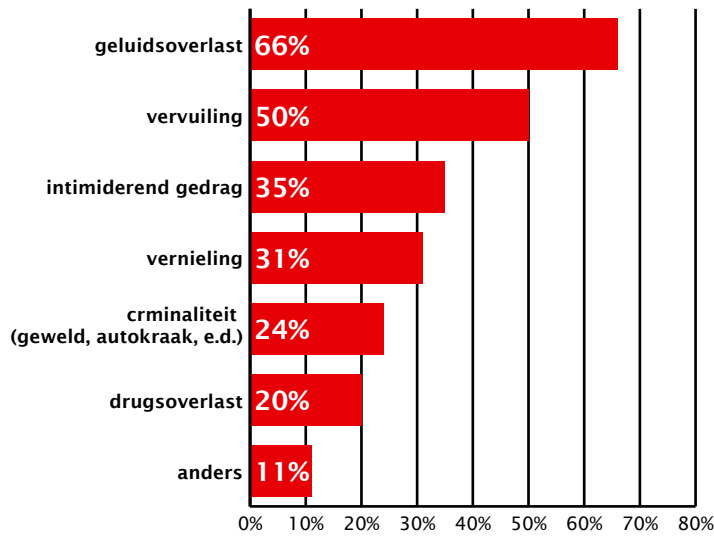

Bron: Politie Midden-Nederland

Wanneer bewoners overlast van jongeren in hun buurt ervaren, gaat het vooral om geluidsoverlast (66%), vervuiling (50%) en intimiderend gedrag (35%).

De meerderheid van de leden van het bewonerspanel (59%) is positief over gemeentelijk cameratoezicht, 16% is negatief.

Ervaren jongerenoverlast

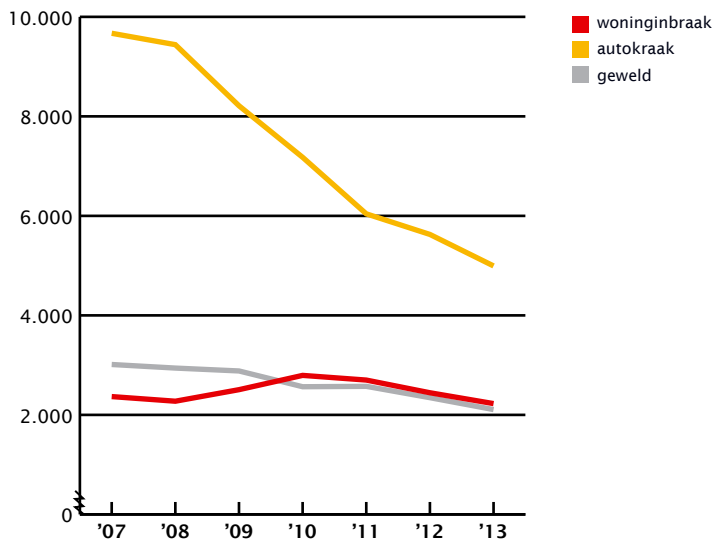

Volgens 39% van de Utrechters is de jongerenoverlast de afgelopen 12 maanden gelijk gebleven, 13% vindt dat het minder is geworden en 10% vindt het meer geworden.

Ruim de helft van de bewonerspanelleden die wel eens overlast van rondhangende jongeren ervaren, heeft daar vooral last van in de avonden (52%).

Bron: Politie Midden-Nederland

Woninginbraak, autokraak en geweld in Utrecht

Bijna een kwart van de bewonerspanelleden (22%) vindt dat er in hun buurt voldoende wordt gedaan om de overlast van jongeren tegen te gaan, 23% vindt dat er niet voldoende aan wordt gedaan en 55% weet het niet.

Bron: Politie Midden-Nederland

MEER WETEN?

- DSP, 2013, Evaluatie gemeentelijk cameratoezicht Utrecht 2013.
- Verwey Jonker Instituut, 2013, Handleiding maatwerk voor risicojongeren.
- WODC, 2013, Effectief vroegtijdig ingrijpen. Een verkennend onderzoek naar effectief vroegtijdig ingrijpen ter voorkoming van ernstig delinquent gedrag.
- WODC, 2013, HALT vernieuwd. Procesevaluatie van de vernieuwde HALT afdoening.
- WODC, 2013, Evaluatie aanpak criminele jeugdgroepen.

Visie en ontwikkeling

Utrecht streeft er naar een aantrekkelijke cultuurstad van internationale allure te zijn. In 2014 is Utrecht ook Internationale Muziekstad. De aankomende opening van muziekcentrum Tivoli Vredenburg met vijf muziekzalen onderstreept deze titel. Voor Utrechters in het algemeen geldt dat zij in 2013 iets minder deelnamen aan culturele activiteiten dan in 2012. Daarnaast zijn zij minder tevreden over het culturele aanbod dan een jaar eerder. Het aantal bezoekers aan Tivoli en Culturele Zondagen nam echter toe. Er is ook een stijgende lijn zichtbaar wat betreft het aantal bezoekers van de website van de digitale bibliotheek. Relatief veel Utrechters vinden het belangrijk dat er een bibliotheek op minder dan 1,5 kilometer van hun huis te vinden is.

84% van de Utrechters bezocht in het afgelopen jaar minimaal één culturele activiteit.

Trends en conclusies

Bibliotheekbezoek

In 2013 zijn de Utrechtse bibliotheken door 1,3 miljoen bezoekers bezocht. Het aantal leners is met ruim 65.000 vergelijkbaar met 2012. Het aantal bezoekers van de website van de digitale bibliotheek groeit nog ieder jaar. Sinds 2010 is dit aantal met 24% gegroeid. Uit het bewonerspanel (2014) blijkt dat de meeste bezoekers (83%) naar de bibliotheek gaan om boeken, tijdschriften, muziek en andere artikelen

te lenen. Maar een kwart van de bezoekers geeft ook aan naar de bibliotheek te gaan om daar boeken, tijdschriften of kranten te lezen. Andere redenen om naar de bibliotheek te gaan zijn voor de panelleden het bezoeken van culturele activiteiten (15%), werken/studeren (13%), educatie (9%) en internetten (4%).

Bibliotheek in de buurt

Uit het bewonerspanelonderzoek (2014) blijkt dat eenderde van de panelleden die wel eens naar de bibliotheek gaan,

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
% cultuurbezoekers Utrechtse bevolking	89%	86%	86%	84%
% inwoners tevreden over cultuuraanbod stad	80%	86%	80%	77%
% inwoners tevreden over cultuuraanbod buurt	44%	43%	43%	38%
plaats op landelijke ranglijst cultuur	3	3	3	**
Bibliotheek				
leners bibliotheek	62.200	65.200	65.928	65.833
bezoekers bibliotheken	1.275.900	1.318.200	1.331.190	1.302.433
bezoekers website / digitale bibliotheek	652.900	730.100	801.608	858.419
Musea				
bezoek musea Museumkwartier	738.900	782.200	766.300	765.943
bezoek Stadsschouwburg	252.600	239.400	224.700	202.226
bezoek Muziekcentrum	187.500	184.400	174.900	169.039
bezoek Tivoli	291.800	307.300	315.900	317.576
bezoek Culturele Zondagen	172.600	176.100	154.800*	194.947

Bron: Onderzoek / DMO gemeente Utrecht, Atlas voor Gemeenten | * In 2012 waren er minder Culturele Zondagen dan in 2011 | ** Cijfer voor 2013 niet beschikbaar

meerdere vestigingen bezoekt. Tweederde gaat naar één vestiging. Ook niet-leden bezoeken de bibliotheek. Ruim een kwart van hen (28%) noemt het lezen van tijdschriften, kranten en dergelijke als reden om naar de bibliotheek te komen. Eén op de vijf niet-leden die de bibliotheek bezoeken, komt er om te studeren. Het merendeel van de panelleden (60%) vindt het belangrijk dat er een filiaal van de bibliotheek op minder dan 1,5 kilometer van huis te vinden is. Daarvan geeft zelfs een kwart aan dit heel erg belangrijk te vinden.

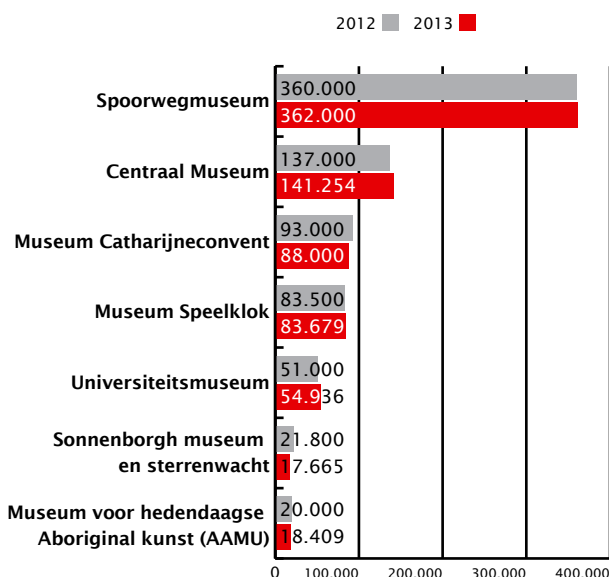
Imago Utrecht

Utrecht wil graag het imago uitdragen van stad van kennis en cultuur. Van de leden van het Utrechts bewonerspanel weet 56% dat Utrecht dit imago wil uitdragen, een jaar eerder was dit 57%. De ondervraagden zeggen dit vooral te merken aan Culturele Zondagen, het kandidaatschap voor de Culturele Hoofdstad, de Vrede van Utrecht, de universiteit en festivals. Utrecht neemt volgens de Atlas voor gemeenten (2013), na Amsterdam en Groningen, de derde plaats in wat betreft omvang en diversiteit van cultureel aanbod. Deze positie is vergelijkbaar met een jaar eerder.

54% van de Utrechters is tevreden over het aanbod van festivals en evenementen in de stad; 15% is hierover zelfs zeer tevreden.

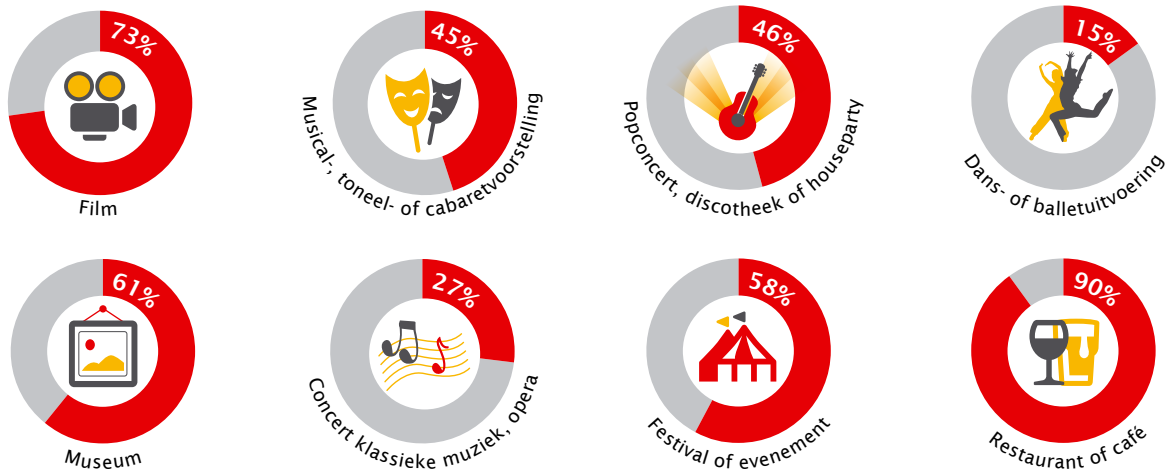
Bijna zes op de tien inwoners is tevreden, en 18% zelfs zeer tevreden over het aanbod van musea, schouwburg, muziekcentrum, bioscopen en bibliotheken.

Bezoekers Utrechtse musea

Bron: Gemeente Utrecht

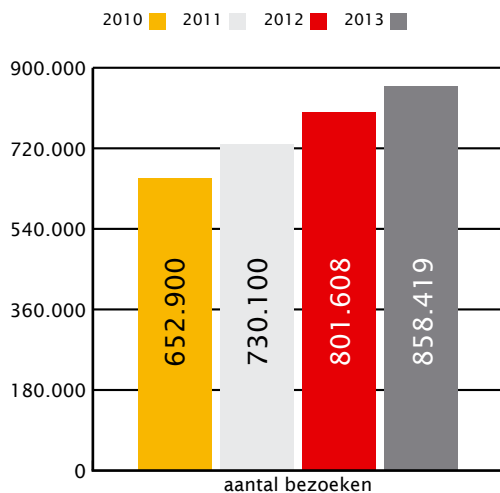
% Utrechters dat in afgelopen 12 maanden deelnam aan culturele activiteit

Bron: Onderzoek gemeente Utrecht

77% van de Utrechters is tevreden over het cultuuraanbod van hun stad.

Bezoekers digitale bibliotheek

Bron: Bibliotheek gemeente Utrecht

Deelname culturele activiteiten

Het cultuurbezoek onder Utrechters in zijn algemeenheid daalt; sinds 2010 van 89% naar 84%. Dit is vergelijkbaar met de landelijke trend. Uitgesplitst naar soorten culturele activiteiten zien we dat 73% van de Utrechters aangeeft in het afgelopen jaar naar de bioscoop te zijn geweest, 61% bezocht een museum en 58% een festival of evenement. Minder vaak bezochten Utrechters in het afgelopen jaar een dans- of balletuitvoering (15%) of een concert van klassieke muziek (27%). Tivoli en de Culturele Zondagen zijn in 2013 meer bezocht dan in afgelopen jaren. Het aantal bezoekers van de Stadsschouwburg en het Muziekcentrum is de laatste jaren steeds iets kleiner geworden. Een impuls voor cultuurdeelname zou kunnen uitgaan van de opening van het Muziekpaleis (juni 2014) en het feit dat Utrechtse organisaties en instellingen, waaronder de gemeente, Utrecht in 2014 profileren als Internationale Muziekstad.

Museumbezoek

Sinds 2011 is het aantal bezoekers van de musea in het Museumkwartier afgenomen van ruim 782.000 naar zo'n 766.000. Vergeleken met 2012 is het totaal aantal bezoekers van de musea in 2013 vrijwel gelijk gebleven. Het Spoorwegmuseum, het Centraal Museum en het Universiteitsmuseum zijn in 2013 door meer mensen bezocht dan het jaar ervoor. Het aantal bezoekers van het museum Catharijneconvent, de Sonnenborgh sterrenwacht en het museum voor hedendaagse Aboriginal is verminderd.

MEER WETEN?

- Ministerie OCW, 2013, Cultuur in beeld.
- Platform 31, 2013, Cultureel erfgoed op waarde geschat. Economische waardering, verevening en erfgoedbeleid.
- SCP, 2013, Kunstminnend Nederland? Interesse en bezoek, drempels en ervaringen.
- SCP, 2013, Zwevende gelovigen. Oude religie en nieuwe spiritualiteit.
- www.atlasvoorgemeenten.nl
- WZNH, 2013, Handreiking cultuurhistorische waarden in bestemmingsplannen.

Visie en ontwikkeling

Utrecht zet zich in voor een goed onderhoud van de sportaccommodaties en het bevorderen van de sportdeelname. De gemeente richt zich specifiek ook op (jeugdige) bewoners die hierbij een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Dit doet zij bijvoorbeeld door het verruimen van de U-pasregeling waardoor sporten ook voor de laagste inkomensgroepen bereikbaar blijft. Ook stimuleert de gemeente de inzet van buurtsportcoaches en combinatiefunctionarissen waardoor samenwerking tussen organisaties op het gebied van sport, welzijn en onderwijs zich versterkt. Daarnaast presenteert Utrecht zich actief op topsportgebied. De voorbereidingen voor de start van de Tour de France in 2015 zijn al volop gaande. In 2013 stond Utrecht op topsportgebied in het teken van het EYOF (European Youth Olympic Festival) wat 26.000 bezoekers trok. Voor Utrechters in het algemeen geldt dat het aandeel actieve sporters in 2013 is toegenomen. De tevredenheid met sportvoorzieningen in eigen buurt of stad is in 2013 iets afgenomen.

53% van de Utrechters heeft in het afgelopen jaar meer dan één keer per week gesport.

26% van de Utrechters vindt Utrecht in 2013 een sportstad.

73% van de Utrechters is tevreden over de sportvoorzieningen in de stad.

Zes op de tien inwoners is tevreden over de sportvoorzieningen in de eigen buurt.

Trends en conclusies

Actief sportende Utrechters

Het aantal actief sportende Utrechters (1x sporten per maand of meer) is in het afgelopen jaar toegenomen van 68% naar 71%, waarbij vooral het aandeel sporters tussen de 24 en 45 jaar relatief sterk is gestegen (van 74% naar 79%). Ook het aandeel niet-westerse allochtone vrouwelijke sporters is toegenomen van 47% naar 53%.

Kerncijfers

	2010	2011	2012	2013
aantal bezoekers Utrechtse zwembaden	724.000	629.000*	738.000	743.000
bezettingsgraad Utrechtse sporthallen (%)	61%	60%	62%	65%
bezettingsgraad Utrechtse buitenaccommodaties (%)	77%	77%	78%	78%
% actieve sporters (1x per maand of meer)	68%	69%	68%	71%
% actieve sporters 16 t/m 23 jaar	77%	78%	79%	80%
% actieve sporters 24 t/m 44 jaar	76%	77%	74%	79%
% actieve sporters 45 t/m 64 jaar	60%	62%	63%	63%
% actieve sporters 65+	41%	43%	40%	42%
% actieve niet-westerse allochtone vrouwelijke sporters	52%	49%	47%	53%
% inwoners dat tevreden is over de sportvoorzieningen in de buurt	60%	61%	65%	60%
% inwoners dat tevreden is over de sportvoorzieningen in de stad	71%	70%	75%	73%

Bron: Onderzoek / DMO gemeente Utrecht | * Door tijdelijke sluiting van De Kwakel en de Krommerijn is het bezoekersaantal in 2011 lager.

4% van de Utrechters heeft in de afgelopen 12 maanden minder dan één keer per maand gesport.

Zwembadbezoek

De vier Utrechtse zwembaden Den Hommel, De Kwakel, Fletiomare en Krommerijn hadden in 2013 ongeveer 743.000 bezoekers. Sinds 2010 is het aantal zwembadbezoekers elk jaar toegenomen, met uitzondering van 2011.

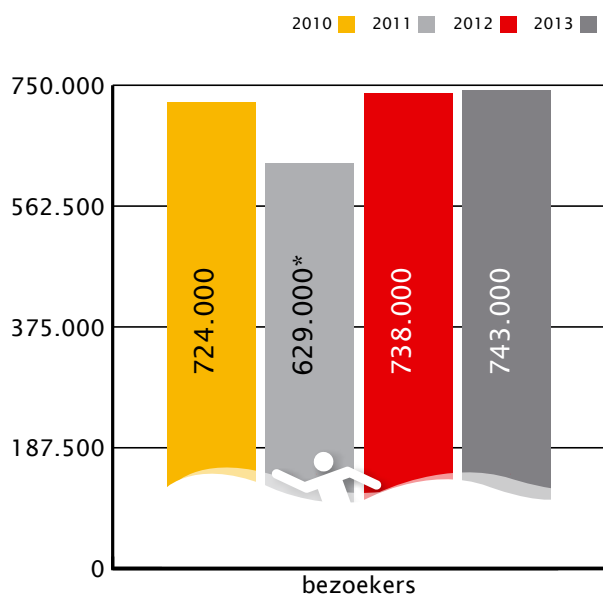
Tevredenheid over sportvoorzieningen

Utrechters zijn in 2013 iets minder tevreden over de sportvoorzieningen in hun buurt of stad dan een jaar eerder. Was in 2012 nog 65% tevreden over de sportvoorzieningen in hun buurt, is dat in 2013 60%. Voor de stad als geheel daalt de tevredenheid in deze periode van 75% naar 73%.

Voldoende beweging

Als norm voor voldoende bewegen voor jeugdigen stelt Volksgezondheid van de gemeente Utrecht minstens 60 minuten matig tot intensief bewegen per dag, op tenminste vijf dagen van de week. 84% van de 10- tot 12-jarigen voldoet in 2012 aan deze norm. Twee jaar eerder was dit nog 79%. Voor volwassen Utrechters geldt dat 71% een actieve sporter is, dat wil zeggen één of meer keer per maand actief aan sport doet. 16- t/m 44-jarigen komen boven dit gemiddelde uit (rond de 79%), 65-plussers komen onder dit gemiddelde uit (42%). Het percentage actieve niet-westerse allochtone vrouwelijke sporters is gestegen van 47% in 2012 naar 53% in 2013.

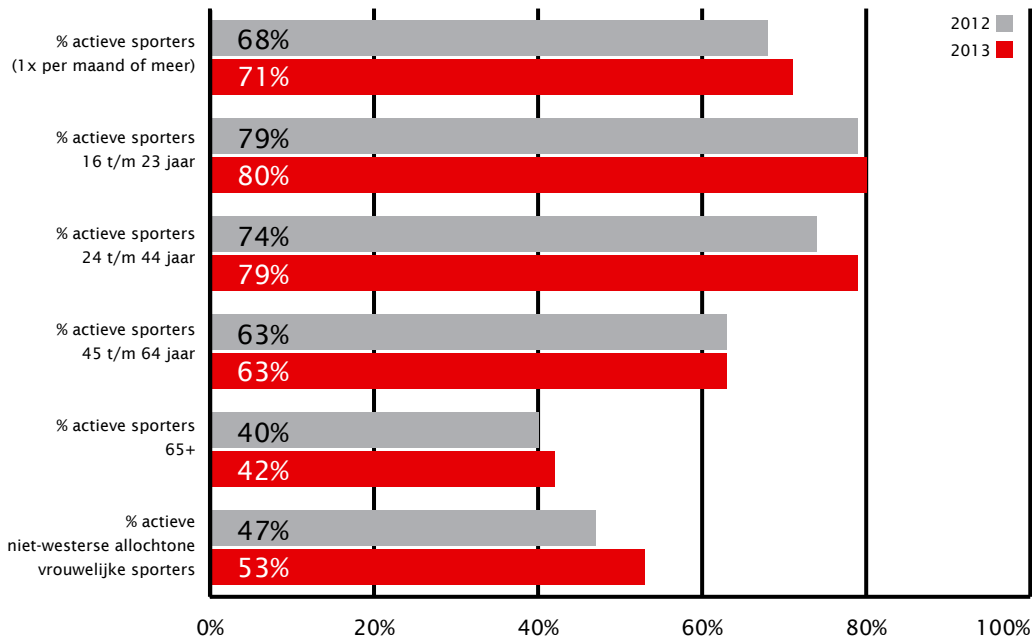
Bezoekers Utrechtse zwembaden

Bron: gemeente Utrecht

* Door tijdelijke sluiting van De Kwakel en de Krommerijn is het bezoekersaantal in 2011 lager.

Actieve sporters in Utrecht*

Bron: gemeente Utrecht

* Een actieve sporter is iemand die 1x per maand of meer sport.

Aantal personen betrokken bij EYOF (2013)

- **26.000** bezoekers
- **3.271** sporters en begeleiders
- **2.200** VIPs, sponsors en geaccrediteerden
- **2.150** Festival Makers (vrijwilligers)
- **1.000** officials en scheidsrechters
- **201** afgevaardigden van de pers

Bron: gemeente Utrecht

*18% van de
Nederlanders volgde
het EYOF Utrecht 2013.*

*72% van de EYOF Utrecht
2013 bezoekers beoordeelde
het festival met het
rapportcijfer 8 of hoger.*

EYOF Utrecht 2013

Het European Youth Olympic Festival (EYOF) heeft in de zomer van 2013 een podium geboden aan 2.150 sporters uit 49 Europese landen. Op zeven locaties in de stad zijn negen sportonderdelen beoefend.

De economische impact die het EYOF heeft gehad voor de regio Utrecht is berekend op 4,8 miljoen euro. In de aanloop naar het EYOF Utrecht 2013 werd een side events programma georganiseerd waarmee de jeugd kennis kon maken met sport.

Hieraan namen 20.660 jeugdigen deel. Zij beoordeelden het onderdeel Urban Tour gemiddeld met een 8,7.

MEER WETEN?

- Mulier Instituut, 2013, Ruimte voor sport in Utrecht 2012 - 2030.
- Mulier Instituut e.a., 2014, European Youth Olympic Festival. Olympisch sportfeest onder de Dom.
- SCP, 2013, Wie doen er aan sport en cultuur?
- Mulier Instituut, 2014, Sport en recessie 2013. Doorwerking economische recessie op sportbeleid, sportorganisaties en sportdeelname.
- Volksgezondheid Utrecht, 2013, Rapportage zwemvaardigheid.

Over de Utrecht monitor

Databronnen

Voor het samenstellen van de Utrecht Monitor maakt Intern Bedrijf Onderzoek gebruik van uiteenlopende soorten gegevens. In belangrijke mate gaat het om uitkomsten uit de Inwonersenquête die jaarlijks onder de Utrechtse bevolking wordt gehouden en uitkomsten uit diverse onderzoeken van het Utrechtse bewonerspanel (5.000 leden). Daarnaast maakt Intern Bedrijf Onderzoek gebruik van kwantitatief en kwalitatief onderzoek dat zichzelf eerder verrichtte voor diverse gemeentelijke organisatie-onderdelen. Deze organisatie-onderdelen leveren daarnaast ook eigen (registratie)gegevens aan. Tenslotte worden ook uiteenlopende databestanden van externe partijen geraadpleegd (bijvoorbeeld ten behoeve van benchmarking) evenals algemene publieksgerichte data.

Meer informatie

Wilt u meer weten over een specifiek onderwerp dan kunt u voor statistische (buurt)gegevens gebruik maken van het programma WistUdata, via <http://Utrecht.buurtmonitor.nl>, of via de app 'Onderzoek Utrecht', die te verkrijgen is via de app- of playstore. Voor het digitaal inzien of downloaden van onderzoeksrapporten van de gemeente Utrecht kunt u terecht op www.utrecht.nl/onderzoek.

Dank

De Utrecht Monitor komt tot stand door samenwerking met veel verschillende gemeentelijke organisatie-onderdelen en externe partijen. Wij bedanken alle betrokkenen voor hun medewerking en bijdragen.

Colofon

Uitgave

Intern Bedrijf Onderzoek

Gemeente Utrecht
Postbus 16 200
3500 CE Utrecht
030 - 286 1350
Onderzoek@Utrecht.nl

Projectleiding

Ingrid van Lieshout
030 - 286 1340

Ontwerp & opmaak

Ontwerpwerk, Den Haag

Fotografie

Sietse Brouwer, Jan Lankveld, Yvon van Megen,
Willem Mes, Robert Oosterbroek, Kjell Postema,
Freerk Sleeboom, Bert Spietz, Eddy van Steenvoorden,
Gerrit Sterné, Allard Willemse.

Bronvermelding

Het overnemen van gegevens uit deze publicatie
is toegestaan met de bronvermelding:
Intern Bedrijf Onderzoek, gemeente Utrecht.

Mei 2014

Vanaf medio
oktober 2014
verhuist de
gemeente naar:

Stadskantoor
Stadsplateau 1
Utrecht